

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

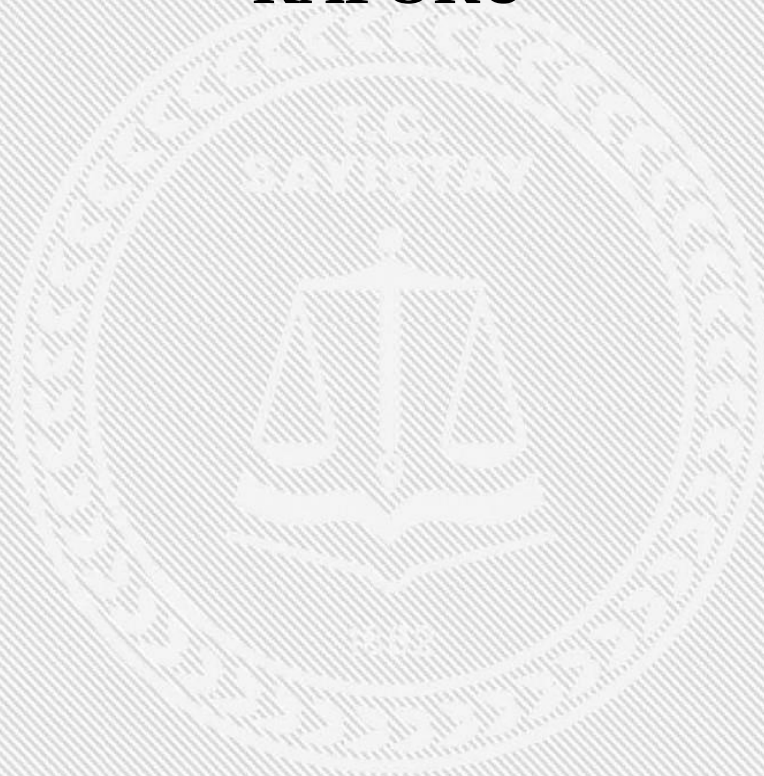
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2019

İÇERİK

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI 2018 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DARPHANE VE DAMGA MATBAASI DÖNER SERMAYESİ 2018 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	121

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
2018 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	12
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	12
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	12
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	15
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	16
8.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	42
9.	EKLER.....	98

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2018 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 12)	6
Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 12).....	7
Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 12).....	7
Tablo 4: 2018 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 12).....	7
Tablo 5: 2018 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 07.82).....	8
Tablo 6: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 07.82).....	8
Tablo 7: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 07.82).....	9
Tablo 8: 2018 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 07.82)	9
Tablo 9: Devir İşlemleri Yapılmayan Maddi Duran Varlık Hesapları	18
Tablo 10: Devir İşlemleri Yapılmayan Hazır Değerler ve Emanetler	19
Tablo 11: Devir İşlemleri Yapılmayan Faaliyet Alacakları Hesapları	20
Tablo 12: Devir İşlemleri Yapılmayan Diğer Duran Varlık Hesapları	21
Tablo 13: Devir İşlemleri Yapılmayan Ödenecek Diğer Yükümlülükler	21
Tablo 14: Devir İşlemleri Yapılmayan Uzun Vadeli ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	22
Tablo 15: Devir İşlemleri Yapılmayan Net Değer Hesabı	22
Tablo 16: Devir İşlemleri Yapılmayan Nazım Hesaplar	24
Tablo 17: Mülga Başbakanlık Kesin Mizan Bakiye Veren Hesaplar (TL)	27
Tablo 18: Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri	30
Tablo 19: Dönem Sonu İşlemlerine Tabi Olan Diğer Bilanço Hesaplarının Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri	30
Tablo 20: Uzun Süredir Teyit Edilemeyen Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Tablosu.....	78
Tablo 21: Hatalı Kaydedilen İdari Para Cezaları.....	86

KISALTMALAR

A.Ş.	Anonim Şirketi
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
IPA	Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İKEP	İç Kontrol Eylem Planı
İYK	İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu
KGF	Kredi Garanti Fonu AnonimŞirketi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
MFİB	Merkezi Finans ve İhale Birimi
PUB	Başbakanlık Proje Uygulama Birimi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TOKİ	Toplu Konut İdaresi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Hazine ve Maliye Bakanlığı Teşkilat Yapısında Yer Almayan Milli Emlak Genel Müdürlüğünün Mali İşlemlerine Ait Tutarların Bakanlık Mali Tablolarında Yer Alması
2. Mülga Başbakanlık Merkez Teşkilatına Ait Borç, Alacak, Hak ve Yükümlülükler Hesaplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı Hesaplarına Devredilmemesi
3. (Mülga) Maliye Bakanlığı Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması
4. (Mülga) Hazine Müsteşarlığına Tahsisli Taşınmazların Tam ve Doğru Tutarlar ile Muhasebeleştirilmemesi
5. Altın, Gümüş vb. Menkul Varlıkların Mali Tablolarda Gerçeğe Uygun Değeri ile Gösterilmemesi
6. Hazineye ait Madeni Para, Madalyon ve Madalya Arşivinin Taşınır ve Muhasebe Sistemlerinde İzlenmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Mali Tabloların Ekinde Önemli Muhasebe Politikaları ve Açıklayıcı Notların Sunulmaması
2. Faaliyet Raporunun Zamanında Yayımlanmaması
3. Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019-2023 Dönemi Stratejik Planı Çalışmalarının Tamamlanmaması
4. Bakanlık Harcama Birimleri Tarafından Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İçin Belirlenen Sınırın Takip Edilememesi
5. Borç Üstlenim Anlaşmalarına İlişkin Kredi Kullanım ve Geri Ödeme Bildirimlerinin Belirlenen Sürelerde Gönderilmemesi
6. Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmek Üzere Mevzuatı Kapsamında Bakanlığa Aktarılan Tutarların Doğruluğunun Teyidi ve Takibinin Yapılmaması
7. Kamu Borç Yönetimi Raporunda Yer Alan Borç Üstlenim Anlaşmalarına İlişkin Bilgilerin Yeterli, Açık ve Kapsayıcı Olmaması

8. Merkezi Finans ve İhale Birimi Özel Hesabının Tabi Olması Gereken Muhasebe ve İhale Mevzuatında Belirsizlik Bulunması
9. Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabı Bakiyesinin Tek Hazine Tahsilat Hesabına Aynı Gün Aktarılmaması
10. Hazine Malı Haline Gelen Menkul Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Sürecine İlişkin Düzenlemelerin Yeterli Olmaması
11. Doğrudan Dış Kredi Kullanımlarına İlişkin Uzun Süredir Teyit Edilemeyen Kayıtların Olması
12. Hazine ve Maliye Bakanlığında İç Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması
13. Yurtdışı Teşkilatına Gönderilen Avansların Süresinde Kapatılmaması
14. Bakanlık Tarafından Hazırlanan Gelir Cetvelindeki Hata Nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığı Kurumsal Kodu ile Muhasebeleştirilmesi Gereken İdari Para Cezalarının Bakanlık Kurumsal Kodu ile Muhasebeleştirilmesi
15. Kefalet Komisyonlarının Takip ve Tahsilatının Etkin Bir Biçimde Yapılmaması
16. Kredi Garanti Fonunun Yükümlülüklerinin ve Hazine Adına Yürüttüğü İş ve İşlemlerin Denetiminin ve Takibinin Etkin Yapılamaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Görev ve Yetki" başlıklı 104'üncü maddesi uyarınca çıkarılan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu kurumlarının teşkilat ve idari yapısı yeniden belirlenmiştir. Buna göre (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır. Bu kapsamda 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13'üncü maddesi ile 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmış, 16'ncı maddesi ile de 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un ismi Fiyat İstikrarı ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun olarak değiştirilmiş ve bu idarelerin teşkilat yapısına ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığının görev ve teşkilatına ilişkin düzenlemeler 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 217'nci madde ile başlayan Yedinci Bölümünde düzenlenmiştir.

Buna göre Hazine ve Maliye Bakanlığının görev ve yetkileri;

a) Maliye ve ekonomi politikalarının hazırlanmasına yardımcı olmak ve bu politikaları uygulamak,

b) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin hukuk danışmanlığını ve muhakemat hizmetlerini talepleri halinde yerine getirmek,

c) Devlet hesaplarını tutmak, saymanlık hizmetlerini yapmak,

ç) Gelir düzenlemelerine ilişkin çalışmalar yapmak,

d) Her türlü gelir işlemlerine ait mevzuatı hazırlamak, her türlü gider işlemlerine ait mevzuatın hazırlanmasına katkı sağlamak,

e) Bakanlığın ilgili kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek onaylamak ve yıllık programlara göre faaliyetlerini takip etmek ve denetlemek,

- f) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- g) Vergi incelemesi ve denetimine ilişkin temel politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve belirlenen politikaların uygulanmasını sağlamak,
- ğ) Hazine işlemleri, kamu finansmanı, kamu sermayeli kuruluş ve işletmeler ve devlet iştirakleri, ikili ve çok taraflı dış ekonomik ilişkiler, uluslararası ve bölgesel ekonomik ve mali kuruluşlarla ilişkiler, yabancı ülke ve kuruluşlardan borç ve hibe alınması ve verilmesi ile ilgili işlemleri yapmak,
- h) Ülkenin finansman politikaları çerçevesinde sermaye akımlarına ilişkin düzenleme ve işlemleri yapmak,
- ı) Kambiyo rejimine ilişkin faaliyetleri düzenlemek, uygulamak, uygulamanın izlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin esasları tespit etmek,
- i) Bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının ekonomi politikalarını ilgilendiren faaliyetlerine katılım sağlamak,
- j) Uluslararası kuruluşlarla iletişim içerisinde çalışarak ileriye dönük stratejiler geliştirme amacıyla çalışmalar yapmak ve topluma perspektif sağlayan politika önerilerini katılımcı bir yaklaşımla belirleyerek özel kesim için orta ve uzun dönemde belirsizlikleri giderici genel bir yönlendirme görevini yerine getirmek,
- k) Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde kalkınma planı, Cumhurbaşkanlığı Programı, orta vadeli program, orta vadeli mali plan, Cumhurbaşkanlığı yıllık programı ile sektörel plan ve programları, ilgili kamu idareleri ile Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bulunan Politika Kurullarının görüşlerini de almak suretiyle Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile müştereken hazırlamak ve makro dengelerini oluşturmak,
- l) Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde kalkınma planı, orta vadeli program, orta vadeli mali plan, Cumhurbaşkanı yıllık programı ile sektörel plan ve programların uygulanmasını izlemek, değerlendirmek, gerektiğinde (k) bendinde belirtilen usule uygun olarak değişiklik yapmak veya teklif etmek,
- m) Kamu harcamalarında etkinlik, etkililik, ekonomiklik ve verimlilik sağlamak amacıyla gerekli standartları tespit etmek ve sınırlamalar koymak; bu hususlarda tüm kamu kurum ve kuruluşları için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almak,

n) Bölgesel, çok taraflı ve ikili kalkınma ve ekonomik ilişkilerin kalkınma planları ve Cumhurbaşkanlığı yıllık programlarında belirtilen ilke, hedef ve politikalarla uyumlu ve etkili bir şekilde yürütülmesi için gerekli çalışmaları yapmak,

o) Faaliyet alanına giren konularda bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

ö) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak,

olarak belirlenmiştir.

Bakanlık, bu görevlerin yanı sıra 7066 sayılı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve eki cetvelleri ile verilmiş görevleri de yerine getirmekle yükümlüdür. Ayrıca Bakanlığa 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile bazı faaliyetleri yürütme yetkisiyle beraber Kanunda sınırları belirlenen çerçevede ikincil mevzuat çıkarma yetkisi verilmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre Hazine ve Maliye Bakanlığı; merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluşmaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığındaki hizmet birimleri şunlardır:

- a) Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü,
- b) Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü,
- c) Gelir Düzenlemeleri Genel Müdürlüğü,
- ç) Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü,
- d) Kamu Sermayeli Kuruluş ve İşletmeler Genel Müdürlüğü,
- e) Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü,
- f) Sigortacılık Genel Müdürlüğü,
- g) Personel Genel Müdürlüğü,
- ğ) Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı,
- h) Hazine Kontrolörleri Kurulu,
- ı) Sigorta Denetleme Kurulu,

- i) Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı,
- j) Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- k) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- l) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
- m) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,
- n) Özel Kalem Müdürlüğü.

Bakanlığın taşra teşkilatı, illerde Defterdarlıklar; ilçelerde ise Defterdarlıklara bağlı Malmüdürlükleri vasıtasıyla hizmet vermektedir.

İllerde Defterdarlıklara bağlı;

- Muhasebat Birimleri, (Muhasebe Müdürlükleri, Saymanlık Müdürlükleri, Malmüdürlükleri)
- Muhakemat Birimleri,
- Personel Müdürlükleri

bulunmaktadır.

Bakanlık yurt dışı teşkilatı, çeşitli ülkelerdeki daimi temsilciliklere, büyükelçiliklere ve başkonsolosluklara bağlı müşavirlikler ve ataşeliklerinden oluşmaktadır.

İnsan Kaynakları

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2018 yılı sonu itibarıyla personel sayısı 24.322 olup bu personelin 11.526'sı merkez teşkilatında, 12.783'ü taşra teşkilatında, 13'ü ise yurt dışı teşkilatında hizmet vermektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bağlı, ilgili ve ilişkili olduğu kurum ve idareler şunlardır.

Bakanlığın Bağlı Kuruluşları

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü

Gelir İdaresi Başkanlığı

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü

Kefalet Sandığı Başkanlığı

Türkiye İstatistik Kurumu

Bakanlığın İlgili Kuruluşları

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi

Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi

Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı

Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

Merkezi Finans ve İhale Birimi

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

Bakanlığın İlişkili Kuruluşu

Kamu İhale Kurumu

1.3. Mali Yapı

Hazine ve Maliye Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini Merkezi Yönetim Bütçe Kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13'üncü maddesi ile 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin tamamı, 16'ncı maddesi ile 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un teşkilat yapısına ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmış ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır. 703 sayılı KHK'nın "Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile de yeniden yapılandırılan idarelere ilişkin yapılacak birleşme ve devir işlemlerinin 31.12.2018 tarihine kadar tamamlanması öngörülmüştür.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Resmi Gazete'de yayımlandığı

10.07.2018 tarihine kadar (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı faaliyetlerini ayrı idari teşkilatlar olarak yürütmüş muhasebe kayıtları ve bütçe verilerini ayrı kodlarda izlemiştir.

Ancak 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin yayımlandığı 10.07.2018 tarihinden sonra da Bakanlık, muhasebe kayıtlarını ve bütçe verilerini (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı olarak ayrı kodlarda izlemeye devam ettirmiş; birleşme ve devir işlemleri, bu işlemler için öngörülen süre sonu olan 31.12.2018 tarihine kadar tamamlayamamıştır. Bakanlık, mali tablolarını (Mülga) Maliye Bakanlığı için **Hazine ve Maliye Bakanlığı (Kurum Kodu: 12)** adıyla ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı için **Hazine Müsteşarlığı (Kurum Kodu: 07.82)** adıyla ayrı ayrı sunmuştur.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (Kurum Kodu: 12)

(Mülga) Maliye Bakanlığına, 31.12.2017 tarihli ve 30287 sayılı Resmi Gazete'de (Mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe giren 2018 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 203.779.785.000,00TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödenek 2018 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Genel Bütçeli İdarelere (I Sayılı Cetvel) verilen ödenek tutarının %27,12'sine tekabül etmektedir.

Bakanlık tarafından sunulan Hazine ve Maliye Bakanlığı (Kurum Kodu: 12) Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre 2018 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1: 2018 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 12)

Ödeme Emirleri	Tutar
Yıl İçinde Alınan	237.683.585.200,93
Yapılan Tenkisler	1.023.256.385,01
Kalan	236.660.328.815,92
Ödemeler	
Yılı İçindeki Ödemeler	236.660.328.815,92
Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	0,00
Toplam	236.660.328.815,92
Ödenek Üstü Harcamalar	0,00

Yukarıdaki tabloda gösterilen harcamaların türleri itibarıyla dağılımı ve bunların toplam harcamalar içerisindeki oranları aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 2: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 12)

Bütçe Gideri Türü		Gider Toplamı	Oranı
01	Personel Giderleri	1.687.748.596,68	0,71%
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	263.846.442,28	0,11%
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	569.233.495,00	0,24%
05	Cari Transferler	224.113.905.048,96	94,70%
06	Sermaye Giderleri	92.158.596,29	0,04%
07	Sermaye Transferleri	7.448.771.332,00	3,15%
08	Borç Verme	2.484.665.304,71	1,05%
Toplam		236.660.328.815,92	100,00%

Bakanlık tarafından sunulan Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosuna göre 2018 yılı; tahsil edilen bütçe gelirleri, ret ve iade tutarları, net bütçe gelirleri ile gelir türü itibarıyla net bütçe gelirlerinin toplam net bütçe gelirine oranı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 12)

Bütçe Geliri Türü		Gelir	Ret ve İadeler	Net Bütçe Geliri	Oranı
1	Vergi Gelirleri	209.969.525,69	62.491.046,04	147.478.479,65	1,27%
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	4.140.744.577,00	104.481.198,44	4.036.263.378,56	34,63%
4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	154.466,80	0,00	154.466,80	0,00%
5	Diğer Gelirler	5.227.068.032,80	20.188.892,09	5.206.879.140,71	44,67%
6	Sermaye Gelirleri	2.254.237.802,15	8.945.742,68	2.245.292.059,47	19,26%
8	Alacaklardan Tahsilat	19.263.442,17		19.263.442,17	0,17%
Toplam		11.851.437.846,61	196.106.879,25	11.655.330.967,36	100,00

Bakanlıkça sunulan Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre (Mülga) Maliye Bakanlığının 2018 yılı faaliyet sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4: 2018 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 12)

Faaliyet Giderleri (A)	Faaliyet Gelirleri (B)	İndirim İade İskonto Toplamı (C)	Net gelir (D=B-C)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu D-A
265.867.638.373,31	49.719.693.086,13	215.227.735,76	49.504.465.350,37	-216.363.173.022,94

(Mülga) Hazine Müsteşarlığı (Kurum Kodu: 07.82)

(Mülga) Hazine Müsteşarlığına, 31.12.2017 tarihli ve 30287 sayılı Resmi Gazete’de (Mükerrer) yayımlanarak yürürlüğe giren 2018 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 97.893.775.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup bu ödenek 2018 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Genel Bütçeli İdarelere (I Sayılı Cetvel) verilen ödenek tutarının %13,03'üne tekabül etmektedir.

Bakanlıkça sunulan (Mülga) Hazine Müsteşarlığı (Kurum Kodu: 07.82) Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre 2018 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 5: 2018 Yılı Ödenek Kullanımı Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 07.82)

Ödeme Emirleri	Tutar
Yıl İçinde Alınan	100.001.809.894,33
Yapılan Tenkisler	3.555.825.801,13
Kalan	96.445.984.093,20
Ödemeler	
Yılı İçindeki Ödemeler	96.445.984.093,20
Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	0,00
Toplam	96.445.984.093,20
Ödenek Üstü Harcamalar	0,00

Yukarıdaki tabloda gösterilen harcamaların türleri itibarıyla dağılımı ve bunların toplam harcamalar içerisindeki oranları aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 6: 2018 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 07.82)

Bütçe Gideri Türü	Gider Toplamı	Oranı
01 Personel Giderleri	117.935.501,75	0,12%
02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	16.033.138,49	0,02%
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	822.276.808,81	0,85%
04 Faiz Giderleri	73.961.211.546,68	76,69%
05 Cari Transferler	9.865.225.763,24	10,23%
06 Sermaye Giderleri	5.729.287,73	0,01%
07 Sermaye Transferleri	200.970.674,20	0,21%
08 Borç Verme	11.456.601.372,30	11,88%
Toplam	96.445.984.093,20	100,00%

Bakanlık tarafından sunulan Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosuna göre 2018 yılı; tahsil edilen bütçe gelirleri, ret ve iade tutarları, net bütçe gelirleri ile gelir türü itibarıyla net bütçe gelirlerinin toplam net bütçe gelirine oranı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 7: 2018 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması (TL) (Kurum Kodu: 07.82)

	Bütçe Geliri Türü	Gelir	Ret ve İadeler	Net Bütçe Geliri	Oranı
1	Vergi Gelirleri	29.220.171,13	3.088.964,17	26.131.206,96	0,08%
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.365.325.134,39	88.311,57	17.365.236.822,82	51,41%
4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	292.593,07	0,00	292.593,07	0,00%
5	Diğer Gelirler	16.383.689.335,87	32.833,43	16.383.656.502,44	48,51%
6	Sermaye Gelirleri	5.523.201.682,86	0,00	5.523.201.682,86	0,00%
8	Alacaklardan Tahsilat	261.851.824,64	0,00	261.851.824,64	0,00%
	Toplam	39.563.580.741,96	3.210.109,17	33.775.024.532,22	100,00

Bakanlıkça sunulan Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre (Mülga) Hazine Müsteşarlığının 2018 yılı faaliyet sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 8: 2018 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL) (Kurum Kodu: 07.82)

Faaliyet Giderleri (A)	Faaliyet Gelirleri (B)	İndirim İade İskonto Toplamı (C)	Net gelir (D=B-C)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu D-A
426.547.876.371,96	198.931.643.144,87	2.238.220,16	198.929.404.924,71	-227.618.471.447,25

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Hazine ve Maliye Bakanlığı mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun’un 49 ve 80’inci maddelerine dayanılarak düzenlenen Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu idaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde; *“Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmelik’in 310’uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311’inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen

standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu, Nakit Akış Tablosu, Öz Kaynak Değişim Tablosu ve Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu olduğu; 314-316/B'inci maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlık muhasebe hizmetleri merkezde İç Ödemeler Saymanlığı, Dış Ödemeler Saymanlığı, Devlet Borçları Saymanlığı ve Merkez Saymanlık Müdürlüğü taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken ve denetim ekibince Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesi gereğince temin edilen defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, mali tablolarını (Mülga) Maliye Bakanlığı (Kurum Kodu: 12) ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı (Kurum Kodu: 07.82) olarak ayrı ayrı sunduğundan; denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablolarına ayrı ayrı verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle

gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Kamu idari yapısını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır. Bu yapılanma sonucunda Hazine ve Maliye Bakanlığının idari yapısı esas alınarak iç kontrol sisteminin yeniden kurulması gerekirken, iç kontrol faaliyetlerinin (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ve (Mülga) Maliye Bakanlığı bünyesinde ayrı ayrı yürütüldüğü görülmüş, bu husus bulguda konu edilmiştir.

Bununla birlikte 2018 yılı başında iki kurumun tek çatı olarak yapılandırıldığı 10 Temmuz 2018 tarihine kadar kurumların iç kontrol sistemleri (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı olarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

(Mülga) Maliye Bakanlığı:

03.05.2010 tarihinden başlayarak “Maliye Bakanlığı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı ve Bakanlık İç Kontrol Eylem Planları (İKEP) hazırlanmış ve uygulanmıştır. 2018-2019 yılları için iki yıllık İKEP hazırlanmıştır. İç kontrolün Bakanlık taşra teşkilatında yaygınlaştırılması için defterdarlıkların uygulayacağı eylemler de İKEP’e dâhil edilmiştir.

İKEP kapsamındaki faaliyetler için rehberlik etmesi ve faaliyetlerin Bakanlık nezdinde izlenmesi, değerlendirilmesi amacıyla 2014 yılında Maliye Bakanlığı İç Kontrol İzleme ve Değerlendirme Rehberi yayımlanmıştır. Gerçekleşme sonuçlarının izlenmesi ve planın revizyonu çalışmalarının takibi ise İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu (İYK) tarafından yürütülmüştür.

Bakanlıkta iç kontrol sisteminin temelini oluşturmayı amaçlayan İKEP uygulamalarının tamamlanması sonrasında iç kontrol sisteminin güçlendirilmesi, risk yönetimi ve sistemin izlenmesi odaklı iç kontrol faaliyetlerine devam edilmiştir.

İç kontrol sistemi ve işleyişinin üst yönetici ve personel tarafından sahiplenilmesini sağlamak üzere her yıl Ocak ayında İç Kontrol Genelgesi yayımlanarak Bakanlık Merkez birimlerine ve 81 ildeki defterdarlıklara dağıtımı yapılmaktadır.

25 Nisan 2018 tarihinde İYK 1. Olağan Toplantısı gerçekleştirilerek ilk dönem (2018/1. çeyrek) iç kontrol uygulama sonuçları değerlendirilmiştir. Ancak Bakanlığın yapısının değişmiş olması, Kurul Başkanı olan müsteşar yardımcısı makamının artık bulunmaması ve İYK başkanı olarak bir bakan yardımcısının görevlendirmesinin henüz yapılmaması nedeniyle Ekim ayı yapılması gereken 2. Olağan İYK Toplantısı gerçekleştirilememiştir.

Bakanlık taşra teşkilatını oluşturan defterdarlıklarda ise, 2018 ve 2019 yıllarında uygulanmak üzere Defterdarlık İKEP yürürlüğe konulmuştur. 2018 yılı içinde bu kapsamda Bakanlık taşra yönetimince Yönetim Kararlılık Beyanları yayınlamış, Defterdarlıklarca operasyonel düzey risk çalışmaları (risklerin tespit edilmesi, değerlendirilmesi, kontrol faaliyetlerinin tespit edilmesi ve risk eylem planları hazırlanması) yapılmış ve Bakanlığın Risk Değerlendirme ve Yönetim Sistemine kayıtlar yapılmıştır.

(Mülga) Hazine Müsteşarlığı

(Mülga) Hazine Müsteşarlığında 15 Şubat 2018 tarihinde tüm birimlerin katıldığı İç Kontrol ve Risk Yönetimi Yönlendirme ve Koordinasyon Komitesi toplantısı neticesinde Hazine Müsteşarlığı İç Kontrol Sisteminin Güçlendirilmesine İlişkin Eylem Planı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Ancak Kamu idari yapısını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak birleşmesi nedeniyle, İç Kontrol Eylem Planında (Mülga) Hazine Müsteşarlığı için belirlenen eylemlerin uygulanması imkânı kalmamıştır. Bu nedenle eylem planında gerçekleştirme tarihi Temmuz ayı sonrası olarak belirlenen eylemler tamamlanamamıştır. Bununla birlikte, planda belirlenen ve tamamlanma tarihi yeniden yapılanma tarihi olan Temmuz 2018 tarihine kadar olan eylemler tamamlanmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Hazine ve Maliye Bakanlığı, mali tablolarını (Mülga) Maliye Bakanlığı (Kurum Kodu: 12) ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı (Kurum Kodu: 07.82) olarak ayrı ayrı sunduğundan mali rapor ve tablolara iki ayrı görüş verilmiştir.

(Mülga) Maliye Bakanlığının (Kurum Kodu: 12) 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünün 1, 2 ve 3 no.lu bulgularında belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

(Mülga) Hazine Müsteşarlığının (Kurum Kodu: 07.82) 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünün 4, 5 ve 6 no.lu bulgularında belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Hazine ve Maliye Bakanlığı Teşkilat Yapısında Yer Almayan Milli Emlak Genel Müdürlüğünün Mali İşlemlerine Ait Tutarların Bakanlık Mali Tablolarında Yer Alması

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlananan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin muhasebe kayıtlarının anılan bakanlığa devredilmemesi nedeniyle bu işlemlere ilişkin tutarların Bakanlık mali tablolarında yer aldığı görülmüştür.

703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13'üncü maddesi ile 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Görev ve Yetki" başlıklı 104'üncü maddesi uyarınca çıkarılan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu kurumlarının teşkilat ve idari yapısı yeniden belirlenmiştir. Buna göre (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır.

Yürürlükten kaldırılan 178 sayılı KHK'da; Devlete ait malları yönetmek, kamu malları ile kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmaz malları konusundaki yönetim esaslarını belirlemek ve bunlara ilişkin diğer işlemleri yapmak Maliye Bakanlığının görevleri arasında saymakta, Bakanlığın bu görevlerinin ise Hazine taşınmazlarının yönetimi, satışı, kiralanması, trampası, üzerinde sınırlı ayni hak tesis edilmesi, kullanma izni verilmesi, devlete intikal eden taşınır, taşınmaz mallar ve hakların tescili ve tasfiyesi, hazine taşınmazlarının tahsisi, kamu konutlarının yönetimi, hazine taşınmazlarının envanteri, kamulaştırma, genel bütçeye dâhil dairelerin hizmet dışı kalan taşınır malların satışı işlemlerinin Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirileceği ifade edilmekteydi.

Ancak Maliye Bakanlığı bünyesinde yer alan Milli Emlak Genel Müdürlüğü, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hizmet birimlerine dâhil edilmiştir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97'nci maddesinin (ö) bendinde Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin edinim, yönetim ve elden çıkarılmasına ilişkin işlemleri yürütmek, kamu idarelerinin

taşınmazları ile ilgili kayıt ve yönetim esaslarını belirleme görevi Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri içinde sayılmıştır.

Nitekim 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 101'inci maddesinde de, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hizmet birimi olan Milli Emlak Genel Müdürlüğünün, daha önce 178 sayılı KHK ile Maliye Bakanlığına bağlı iken atfedilen görevlerini yerine getirmeye devam edeceği belirtilmiştir. Sonuç olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının devlete ait malları yönetmek, kamu malları ile kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmaz malları konusundaki yönetim esaslarını belirlemek ve ilgili diğer işlemleri yapmak gibi bir görevi kalmamıştır.

703 sayılı KHK'nın "Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 1'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte teşkilatlarına ilişkin kanun veya kanun hükmünde kararnameleri yürürlükten kaldırılan bakanlıkların veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarının her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme, borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, yazılı ve elektronik ortamdaki her türlü kayıtlar ve dokümanları; bunların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tahsis edilmiş olduğu veya fiilen kullanıldığı birimin ve/veya bu birime verilmiş olan görevlerin ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine göre bünyesinde düzenlendiği bakanlığa veya diğer kamu kurum ve kuruluşuna ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın devredilmiş sayılır."

Aynı maddenin yirmi ikinci fıkrasında;

"Bu madde uyarınca yapılacak devir işlemleri 31/12/2018 tarihine kadar tamamlanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlarda ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve sorunları çözmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir."

denilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yapılan düzenlemeler ve ilgili mevzuat birlikte değerlendirildiğinde Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen kamu malları ile kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmaz mallarına ilişkin muhasebe kayıtlarının, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı defterlerine devredilmesi gerekirken 31 Aralık 2018 tarihine kadar tamamlanması gereken söz konusu devir işlemlerinin Bakanlık tarafından yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bakanlık muhasebe kayıtlarında bu yönde yapılan incelemeler neticesinde, söz konusu devir işlemlerinin gerçekleşmemesi sebebiyle 2018 yılı mali tablolarda hataya neden olan kayıtlara detay hesap kodları itibarıyla aşağıda yer verilmiştir;

A) Mali Tablo Hesaplarında Yer Alan Hatalar

• Maddi Duran Varlık Hesapları

Kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazlar, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenler ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanlar yardımcı hesaplar itibarıyla 250, 251 ve 252 no'lu maddi duran varlık hesaplarında izlenir. Maddi duran varlıkların edinimi, varlıklar için yapılan değer arttırıcı harcamalar, amortisman, enflasyon düzeltmesi işlemlerine bağlı borç nitelikli işlemler ile satılması veya bedelsiz devredilmesi halindeki çıkış işlemleri ilgili hesaplar itibarıyla takip edilmekte ve mali tablolara yansıtılmaktadır.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen Hazine taşınmazlarının takip edildiği detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen maddi duran varlık hesaplarının, 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Devir İşlemleri Yapılmayan Maddi Duran Varlık Hesapları

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Arazi ve Arsalar Hesabı				
Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar	250	01	2.953.797.113.316,40	
Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar	250	02		1.140.147.429.105,77
Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabı				
Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar	251	01	43.008.256.420,87	
Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar	251	02		56.956.276,12
Binalar Hesabı				
Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar	252	01	314.514.126.867,91	
Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar	252	02		51.822.638.977,79
Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)				
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	257	01		4.889.819.666,83
Binalar	257	02		46.547.217.578,70
TOPLAM			3.311.319.496.605,18	51.437.037.245,53

- **Hazır Değerler ve Emanetler**

Suriye uyruklu özel veya tüzel kişilere ait olup 28/5/1927 gün 1062 sayılı Kanun hükümlerine göre Bakanlar Kurulunun 1/10/1966 gün 6/7104 sayılı kararıyla, el konulan taşınır ve taşınmaz mallardan ekonomik olarak kullanılması mümkün olanlar, Hazineye ait mallar gibi 2886 sayılı Kanun hükümleri dairesinde Milli Emlak Genel Müdürlüğünce kiraya verilmek suretiyle idare edilmektedir.

Milli emlak birimlerinde Suriye uyruklulara ait olan ve Hazine tarafından el konulan gayrimenkullerle ilgili yapılan gelir nitelikli işlemler, Hazine adına açılan özel banka hesabı ve emanet defterlerine yapılan kayıtlarda izlenmektedir. Taşınmazların idaresinden kaynaklı tutarların ilgili muhasebe birimlerinde toplam olarak izlenebilmesini sağlamak amacıyla 102 Bankalar Hesabına ve 333 Emanetler Hesabına yardımcı hesap kodları belirlenmiştir. Suriye uyruklulara ait taşınmazların işletilmesinden elde edilen ve vadesiz hesaba yatırılacak gelirler bir taraftan 102.10.01 ve 102.10.02 no.lu Hesaba borç, diğer taraftan 333.02.20 no.lu Hesaba alacak kaydedilmektedir.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen Hazine taşınmazlarının takip edildiği detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen hazır değerler ve emanetler hesaplarının, 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Devir İşlemleri Yapılmayan Hazır Değerler ve Emanetler

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	EKOD 2	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Banka Hesabı					
Suriye Uyruklulara Ait Paralar (vadesiz hesap)	102	10	01	321.651,96	
Suriye Uyruklulara Ait Paralar (vadeli hesap)	102	10	02	73.224.885,31	
Emanetler Hesabı					
Suriye Uyruklulara Ait Taşınır ve Taşınmaz Mal Gelirleri	333	02	20		73.859.089,99
TOPLAM				73.546.537,27	73.859.089,99

- **Faaliyet Alacakları Hesapları**

Maddi duran varlıkların taksitli satılmak suretiyle elden çıkarılmasına ilişkin muhasebe kaydında, alacağın vadesine bağlı olarak 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı

veya 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı kullanılmaktadır.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen taksitli satış işlemlerinin takip edildiği ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen faaliyet alacakları hesaplarının 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 11: Devir İşlemleri Yapılmayan Faaliyet Alacakları Hesapları

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı				
Diğer Gelirler	127	05	5.350.221,93	
Sermaye Gelirleri	127	06	1.674.123.828,21	
Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı				
Diğer Gelirler	227	05	623.702,10	
Sermaye Gelirleri	227	06	1.062.533.759,77	
TOPLAM			2.742.629.140,57	

- **Diğer Duran Varlıklar**

Genel bütçeli kurumlar tarafından hizmet dışı bırakılarak Milli Emlak Genel Müdürlüğünün ilgili birimine devredilen stok ve varlıklardan bu birim tarafından satılincaya kadar 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kaydedilmektedir. Hurdaya ayırma işleminde yetkili makam, taşınırın sahibi olan kamu idaresiyken satış yetkisi milli emlak birimlerinde olduğundan satışı öngörülen hurdalar milli emlak birimine devredilmektedir. Devredilen taşınırın milli emlak biriminin kurumsal koduyla muhasebe kayıtlarına alınmaktadır.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen satışı yapılmak üzere devredilen taşınırın takip edildiği ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen diğer duran varlık hesaplarının 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12: Devir İşlemleri Yapılmayan Diğer Duran Varlık Hesapları

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar				
Elden Çıkarılacak Maddi Duran Varlıklar	294	02	15.786.112,79	
TOPLAM			15.786.112,79	

- Ödenecek Diğer Yükümlükler**

Hazine taşınmazlarının satışa konu olanlardan 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 5'inci maddesi gereğince diğer kamu idarelerine pay ayrılmaktadır. Nakden veya mahsuben tahsil edilen taşınmaz satış gelirinden 4706 sayılı Kanun ile ilgili diğer özel kanunları gereğince, mahalli idareler ve fonlar ile diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan paylar, emanet nitelikli 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmektedir.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen diğer kamu idarelerine aktarılması gereken payların izlendiği ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen yükümlülük hesaplarının 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13: Devir İşlemleri Yapılmayan Ödenecek Diğer Yükümlülükler

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	EKOD 2	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Kamu İdareleri Payları Hesabı					
4706 sayılı Kanun Ger.Belediye ve Büyükşehir Belediyeleri	363	05	04		40.487.139,21
TOPLAM					40.487.139,21

- Uzun Vadeli ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar**

Hazine taşınmazlarının yönetimi kapsamında kiraya verilmek ve irtifak hakkı kurulmak suretiyle sözleşmeye konu alacakların vadesinden önce peşin tahsil edilen gelecek döneme ait kira ve irtifak hakkı gelirleri, gelirin tahakkuk ettirilmesi gereken döneme ve süreye göre 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesaplarının yardımcı hesaplarında takip edilir.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik

hükümlerine rağmen gelecek dönemlere ait taşınmaz gelirlerinin takip edildiği ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen kaynak hesaplarının 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 14: Devir İşlemleri Yapılmayan Uzun Vadeli ve Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	EKOD 2	EKOD 3	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı						
Kira Gelirleri	380	03	06	01		1.172.282,87
Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı						
Kira Gelirleri	480	03	06	01		409.964,90
TOPLAM						1.582.247,77

• **Net Değer Hesabı**

Hazine taşınmazlarının envanter işlemleri ile kamu hizmeti amacıyla kullanılmak üzere kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazların muhasebeleştirilmesi 500 Net Değer Hesabına kayıt yapılması suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Hazinenin mülkiyetine girmesine rağmen ilgili mali yıl hesaplarında görünmeyen taşınmazlar, karşılığında 500 Net Değer Hesabında gösterilmek suretiyle kayıt altına alınmaktadır. Tahsis edilen taşınmazlar içinse, Hazineye ait olanlar milli emlak birimlerinde muhasebe birimlerine bildirilmekte, tahsis eden ve tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 500 Net Değer Hesabına gerekli kayıtlar yapılmaktadır.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen envanter kaydı yapılan taşınmazlar ile tahsis yapılmak üzere kamu idarelerinin kullanımına verilen taşınmazların takip edildiği ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen öz kaynak hesaplarının 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablolarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 15: Devir İşlemleri Yapılmayan Net Değer Hesabı

Hesap Adı	Hesap	Ekod	Ekod	Ekod	Borç Bakiye (TL)	Alacak Bakiye (TL)
Net Değer Hesabı						
Arazi ve Arsalar	500	02	03	01		187.512.321.165,39
Yeraltı ve Yerüstü	500	02	03	02		439.480.936,55
Binalar	500	02	03	03		41.165.330.112,89

Tahsis Edilen	500	11			1.191.775.937.578,72	
TOPLAM					1.191.775.937.578,72	229.117.132.214,83

B) Bilanço Dipnotlarında Gösterilen Nazım Hesaplarda Yer Alan Hatalar

Hazine taşınmazlarından kiraya verilenler ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlerin sözleşme sonuna kadar kayıtlı değeri üzerinden izlenmesi için bir taraftan 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına borç kaydı yapılırken 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak yazılmak suretiyle takip edilmektedir. Diğer taraftan bu taşınmazlarla ilgili toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının yardımcı hesaplarında izlenmektedir.

667 ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameler kapsamında kapatılan kurum ve kuruluşların Hazineye devredilen taşınır ve taşınmaz mallarının muhasebeleştirme işlemleri ise 998 Diğer Nazım Hesaplar Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı kullanılarak yapılmaktadır.

667 ve 670 sayılı KHK'lar kapsamında kapatılan kurumlardan Hazineye devredilen taşınır ve taşınmazlara ilişkin işlemler de, KHK hükümleri ve 371 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği'nde yer alan düzenlemeler uyarınca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının teşkilatına dahil olan il/ilçe milli emlak birimleri tarafından yerine getirilmektedir.

Nazım hesaplarda iz bedeli ile izlenen varlıklara ilişkin ilgili komisyonlarca değer tespitinin yapılması ve milli emlak birimlerince muhasebe birimlerine bildirilmesi üzerine, söz konusu varlıklar iz bedeli üzerinden 999 Hesabına borç, 998 Hesabına alacak yazılmak suretiyle kayıtlardan çıkarılacak ve tespit edilen değer üzerinden 998 Hesabına borç, 999 Hesabına alacak yazılmak suretiyle kayıtlara alınmaktadır.

667, 670 ve 703 sayılı KHK'lar ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen nazım hesaplar itibari ile takip edilen ve detay ekonomik kodları ile tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilen nazım hesapların 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tablo dipnotlarında yer aldığı ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 16: Devir İşlemleri Yapılmayan Nazım Hesaplar

HESAP ADI	HESAP KODU	EKOD 1	EKOD 2	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabı					
Kiraya Verilenler	990	10		413.845.093,99	
İrtifak Hakkı Tesis Edilenler	990	11		183.553.882,96	
Diğer Nazım Hesaplar Hesabı					
İlk Madde ve Malzemeler	998	20	04	2.334.451,94	
Arazi ve Arsalar	998	20	05	13.632.434,92	
Binalar	998	20	06	117.510.405,29	
Tesis, Makine ve Cihazlar	998	20	07	8.361.470,59	
Taşıtlar	998	20	08	214.245,91	
Demirbaşlar	998	20	09	11.084.043,54	
Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı					
	999				739.451.985,60
TOPLAM				739.451.985,60	739.451.985,60

C) Muhasebe Kayıtlarında Emanet Nitelikli Hesaplarda Bekletilen Ancak Niteliği Kurum Tarafından Ayırıştırılamayan Hesap Grupları

Hazine taşınmazlarının yönetimi faaliyetleri sonucunda elde edilmekle birlikte muhasebe birimince niteliği tam olarak belirlenemeyen gelirlerin 333 Emanetler Hesabına kaydedildiği Maliye Bakanlığı 2016 yılı Düzenlilik Denetim Raporunda bulgu konusu edilmiştir. Bahse konu işlemlerden kaynaklanan gelir kaydı tutarının muhasebe sisteminden netleştirilmesi mümkün olmamakla beraber 333 Emanetler Hesabında izlenen ve Bakanlığın öz kaynağını artıran milli emlak işlemlerine ilişkin tutarların niteliğinin tespit edilmesi sonrasında ilgili kamu idaresi hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

703 sayılı KHK ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile öngörülen değişiklik hükümlerine rağmen taşınmaz işlemlerinden doğan ve tahsil edildiği halde niteliği belirlenemediğinden ayırıştırılamayan gelirlerin izlendiği emanet hesaplarında yer alan tutarların 2018 yılı Hazine ve Maliye Bakanlığı mali tabloları yükümlülük olarak yer almaya devam ettiği ve devir işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne ilişkin muhasebe kayıtlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devredilmemesi ve bu işlemlere ilişkin tutarların Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 mali tablolarında yer alması neticesinde 102, 333, 127, 227, 250, 251, 252,

257, 294, 380, 480 ve 500 hesapları itibarıyla toplamda 4.505.927.395.974,53 TL borç ve 280.670.097.937,33 TL alacak tutarında hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde harcama birimi devir işlemleri harcama birimi vergi kimlik numarasına göre yapıldığını, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün devredildiği Çevre ve Şehircilik Bakanlığından devredilecek harcama birimi vergi kimlik numaraları Bakanlığa 2019 yılı içerisinde gönderildiği için 12.01.34-Milli Emlak Genel Müdürlüğüne bağlı birimlerin devirlerinin 2019 yılı içerisinde gerçekleştirildiği bu nedenle Bakanlık 2018 yılı mali tabloları oluşturulurken Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ait mali verilerinin Bakanlık mali tablolarına yansıtıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Milli Emlak Genel Müdürlüğünün muhasebe kayıtlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığına devir işlemlerinin anılan Bakanlık tarafından harcama birimi vergi kimlik numarasının gönderilmemesi sebebiyle yapılamadığı ifade edilmişse de; ilgili mevzuat hükümlerinde devir işlemleri için bir süre öngörülmüş ve bu süre için süre uzatımına gidilmemiştir. İdarenin bu süreçteki görevi yasa koyucunun iradesinin tecellisi olduğundan söz konusu devir işlemlerinin yapılmamış olmasının harcama birimi vergi kimlik numarasının eksikliğine bağlanmış olması makul bir gerekçe değildir.

703 sayılı KHK'nın yürürlük tarihinden 31.12.2018 tarihi kadar geçen sürede devir işlemlerinin tamamlanmış olması gerektiğinden bulguda belirttiğimiz değerlendirmemiz devam etmekte olup söz konusu devir işlemlerinin gerçekleşmemesi sebebiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 mali tablolarında bulguda detay hesap kodları verilerek açıklanan 102, 333, 127, 227, 250, 251, 252, 257, 294, 380, 480 ve 500 hesapları itibarıyla toplamda 4.505.927.395.974,53 TL borç ve 280.670.097.937,33 TL alacak tutarında hataya neden olunmuştur.

BULGU 2: Mülga Başbakanlık Merkez Teşkilatına Ait Borç, Alacak, Hak ve Yükümlülükler Hesaplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı Hesaplarına Devredilmemesi

(Mülga) Başbakanlık Merkez Teşkilatına ait borç, alacak, hak ve yükümlülük hesaplarının 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin ilgili hükümlerine uygun bir şekilde kapatılarak Hazine ve Maliye Bakanlığı hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

703 sayılı KHK'nın 218'inci maddesi gereğince 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı

Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmış, Başbakanlık merkez teşkilatı başkaca bir işleme gerek olmaksızın kapatılmıştır. Aynı KHK'nın 223'üncü maddesinde; kapatılan Başbakanlığın taşınır ve taşınmaz mal, taşıt ve sair araç ve gereçlerin devri, nakli, tahsisi, benzeri iş ve işlemleri yürütmek üzere kapatılmadan önce Başbakanlıkta "Devir Tasfiye Komisyonu" kurulacağı, bu komisyonun işlevinin devir alacak kurum görevlileri ile birlikte görev ve çalışmalarını yeni teşkilatlanma süreci tamamlanıp devir ve tasfiye işlemleri bitirilinceye kadar devam edeceği, komisyonun bu KHK'da aksi başka türlü belirlenmedikçe devam eden sözleşmelerin uygulanması veya feshi dâhil elektronik hizmetlerin taşınır ve taşınmaz devir ve tasfiyesi gibi her türlü iş ve işlemi gerçekleştirmeye yetkili olduğu belirtilmiştir. KHK'nın 224'üncü maddesinde ise kapatılan Başbakanlık merkez teşkilatına ait her türlü taşınır, taşıt, araç, gereç ve malzeme ile her türlü borç ve alacaklar, hak ve yükümlülükler, Başbakanlığın üçüncü kişilerle yapmış olduğu veya taraf olduğu her türlü sözleşme, bankalarca verilmiş olan teminat mektupları ile ipotek belgeleri Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bu KHK yürürlüğe girdiği tarihte devredilmiş sayılır denilmektedir. KHK'nın 226'ncı maddesinde ise kapatılan Başbakanlığın kapatılma ve devir işlemleri nedeniyle ortaya çıkan tereddütleri gidermeye bütçe, muhasebe, demirbaş ve diğer mali konularda Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yetkili olduğu belirtilmiştir.

703 sayılı KHK ile mülga Başbakanlığa ait taşınır ve taşınmaz mal, taşıt ve sair araç ve gereçlerin devri, nakli, tahsisi ve benzeri iş ve işlemleri yürütmek üzere mülga Başbakanlıkta "Devir ve Tasfiye Komisyonu" kurulmuştur. Komisyona devir veya tasfiyeye ilişkin her türlü iş ve işlemleri gerçekleştirme yetki ve görevi verilmiş olup bu bağlamda ilgili komisyon ve komisyon emrinde görevlendirilen personel ile tasfiye süreci 31.12.2018 tarihi itibarıyla sonlandırılarak yapılan iş ve işlemlerin özeti niteliğindeki "Başbakanlık Tasfiye Süreci Raporu" hazırlanmıştır. Raporda 703 sayılı KHK'nın ilgili hükümleri gereğince Komisyon tarafından yürütülen mülga Başbakanlık merkez teşkilatının devir ve tasfiye iş ve işlemlerinin 31.12.2018 tarihinde bitirilerek kapanma sürecinin tamamlandığı belirtilmiştir.

703 sayılı KHK ile kapatılmadan önce Başbakanlık Merkez Teşkilatının muhasebe işlemleri Başbakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından yapılmakta olup bu saymanlığa bağlı çeşitli kurumlar yer almaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 11.09.2018/14079 tarih sayılı ve "Muhasebe Birimlerinin Yeniden Yapılandırılması" konulu yazısıyla Başbakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü yeniden yapılanma kapsamında kapatıldığı, saymanlığa bağlı kurumlara ait yeni muhasebe

birimleri kurulduğu bildirilmiştir. Başbakanlık Merkez Teşkilatının kapatılmasıyla Merkez Saymanlık Müdürlüğünün hesabından ayrılan kurumlara hesapları devredildikten sonra arta kalan borç, alacak, hak ve yükümlülük hesaplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı hesaplarına aktarılarak hesapların kapatılması gerekmektedir.

Muhasebe birimleri arasındaki devir işlemlerine ilişkin Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Muhasebe birimleri arasındaki devir işlemleri" başlıklı 547'nci maddesinde kaldırılan ve devir alan muhasebe birimlerinin ne tür işlemler yapacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir. 31.12.2018 tarihi itibarıyla mülga Başbakanlık Merkez Saymanlığı mizanı alınıp borç, alacak, hak ve yükümlülükler incelendiğinde mülga Başbakanlık Merkez Saymanlığının devam eden bir kurum gibi dönem sonu işlemlerinin yapıldığı ve bakiye veren hesapların Hazine ve Maliye Bakanlığına devredilmediği görülmektedir.

Tablo 17: Mülga Başbakanlık Kesin Mizan Bakiye Veren Hesaplar (TL)

Hesap Kod	Toplam Borç	Toplam Alacak	Borç Bakiye	Alacak Bakiye
100	669.111,71	669.091,99	19,72	0,00
102	2.487.829.458,54	2.487.810.382,54	19.076,00	0,00
140	895.497,00	565.877,62	329.619,38	0,00
150	24.655.486,82	13.630.865,26	11.024.621,56	0,00
162	7.118.072,22	5.375.255,24	1.742.816,98	0,00
250	209.695.600,00	132.534.000,00	77.161.600,00	0,00
252	396.726,00	394.779,00	1.947,00	0,00
253	28.179.934,80	7.981.049,99	20.198.884,81	0,00
254	612.113.676,81	611.960.760,08	152.916,73	0,00
255	154.366.319,91	117.714.915,95	36.651.403,96	0,00
257	727.797.509,04	783.036.620,25	0,00	55.239.111,21
258	3.116.570.736,01	3.095.484.845,34	21.085.890,67	0,00
260	7.760.312,55	6.866.930,27	893.382,28	0,00
268	6.862.562,27	7.755.944,55	0,00	893.382,28
294	12.933.448,09	12.563.980,03	369.468,06	0,00
299	12.562.039,81	12.931.507,87	0,00	369.468,06
320	0,00	341.274,29	0,00	341.274,29
330	222.105,66	309.313,57	0,00	87.207,91
333	39.632.242,30	39.850.420,12	0,00	218.177,82
361	34.015.120,21	34.097.334,48	0,00	82.214,27
362	2.041.601,10	2.075.026,56	0,00	33.425,46
372	1.107.349,38	3.736.995,55	0,00	2.629.646,17
472	0,00	3.695.732,60	0,00	3.695.732,60
500	50.665.202,21	496.250.358,55	0,00	445.585.156,34
519	14.272.093.187,64	23.545.519.294,65	0,00	9.273.426.107,01
570	3.850.753,44	7.701.506,88	0,00	3.850.753,44

580	15.701.917.612,54	7.850.958.806,27	7.850.958.806,27	0,00
590	506.780,02	24.126.475,64	0,00	23.619.695,62
591	3.832.118.818,71	2.042.637.919,65	1.789.480.899,06	0,00
910	19.254.692,47	9.302.862,87	9.951.829,60	0,00
911	9.302.862,87	19.254.692,47	0,00	9.951.829,60
920	191.242.528,83	174.467.625,14	16.774.903,69	0,00
921	173.430.570,33	190.205.474,02	0,00	16.774.903,69
948	2.530.473,09	1.882.641,19	647.831,90	0,00
949	1.882.641,19	2.530.473,09	0,00	647.831,90
	41.746.221.033,57	41.746.221.033,57	9.837.445.917,67	9.837.445.917,67

Ayrıntılı hesabı yukarıda yer alan (Mülga) Başbakanlık Merkez Saymanlığı kesin mizan cetvelinde bakiye veren ilgili hesapların devlet hesaplarına alınmasını teminen Hazine ve Maliye Bakanlığı hesabına aktararak kapatılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, 703 sayılı KHK ile mülga Başbakanlığa ait taşınır ve taşınmaz mal, taşıt ve sair araç ve gereçlerin devri, nakli, tahsisi ve benzeri iş ve işlemleri yürütmek üzere mülga Başbakanlıkta “Devir ve Tasfiye Komisyonu” kurulduğu, KHK’nın ilgili hükümleri gereğince anılan Komisyon tarafından yürütülen mülga Başbakanlık merkez teşkilatının devir ve tasfiye iş ve işlemlerinin 31/12/2018 tarihinde bitirilerek kapanma süreci tamamlandığı belirtilmiştir.

Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde harcama birimi devir işlemlerinin harcama birimi vergi kimlik numarasına göre yapıldığı, söz konusu devir işlemlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş sürecinde mülga Başbakanlık birimlerinin Bakanlığın hangi birimlerine devredileceği ve bu birimlerin vergi kimlik numaralarının 2019 yılı içerisinde belirlendiği, Mülga Başbakanlık birimlerinin devrine ilişkin işlemlerin devir sürecinin Temmuz ayı itibarıyla tamamlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında “Devir ve Tasfiye Komisyonu”nun kurulduğunu, devir ve tasfiye iş ve işlemlerinin 31/12/2018 tarihinde tamamlandığını, ancak harcama birimi vergi kimlik numarasının belirlenmemesi sebebiyle devir işlemlerinin yapılamadığını ifade etmişse de; Başbakanlık Merkez Teşkilatına ait borç, alacak, hak ve yükümlülük hesaplarının ilgili mevzuat hükümlerine göre kapatılarak söz konusu devir işlemlerinin yapılmamış olmasının harcama birimi vergi kimlik numarasının eksikliğine bağlanması makul bir gerekçe değildir.

Yukarıda belirtilen gerekçeler ile, Başbakanlık Merkez Saymanlığı kesin mizan cetvelinde bakiye veren ilgili hesapların devlet hesaplarına alınmasını teminen Hazine ve

Maliye Bakanlığı hesabına aktarılarak kapatılması ve mali tabloların sağlıklı bilgi sunmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: (Mülga) Maliye Bakanlığı Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması

2018 yılı Bakanlık dönem sonu işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde bazı eksiklikler görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Dönem Sonu İşlemleri" başlıklı 535'inci maddesinde; dönem sonu işlemlerinin mali yılın sonunda geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan işlemler olduğu ifade edilmiş ve bütçe ve ödenek hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri ile bütçe ve ödenek hesapları dışındaki dönem sonu işlemleri bentler halinde sayılmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hesap dönemi sonunda Sayıştaya verilen defter, mali tablo ve belgelerin incelenmesi sonucunda; Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca yapılması gereken bütçe ve ödenek hesapları dışındaki hesaplara ilişkin dönem sonu işlemlerinden;

- Duran varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan hesaplarda kayıtlı tutarlardan dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarlarla ilgili eksik aktarımda bulunulduğu,
- Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına düşen ve kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarların aktarılmadığı,
- Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarlar, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılmadığı,
- Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup, yabancı para cinsinden izlenen tutarların değerlemeye tabi tutulup gerçek değerleri ile raporlanmadığı,
- Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında kayıtlı amortisman tabi duran varlıklar için aktarma işleminin yapıldığı dönem sonunda, kayıtlı değerinden birikmiş amortisman tutarı düşüldükten sonra kalan kısmı için eksik amortisman ayrıldığı,
- Kesin mizanın düzenlenmesini takiben, dönem sonunda son yevmiye olarak kesin

mizan hesap bakiyelerinin kapatılması gerekirken, hesapların hem borcu hem de alacağındaki tutarların bakiye alınmaksızın ters kayıtlarla kapatıldığı,

tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda geçici mizan bakiyeleri ile kesin mizan bakiyeleri arasında tutar itibarıyla herhangi bir fark olmayan hesaplara yer verilmektedir:

Tablo 18: Dönem Sonu İşlemlerinde Dönem Ayırıcı İşlemlere Tabi Olan Hesapların Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri

Duran-Dönen Varlıklar Ana Hesap Grupları	Geçici Mizan Bakiyesi (TL)	Kesin Mizan Bakiyesi (TL)
120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı	19.047.585,35	19.047.585,35
220 Gelirlerden Alacaklar Hesabı	831.634,55	831.634,55
126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı	22.994.168,22	22.994.168,22
226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabı	4.381.014,35	4.381.014,35
Uzun-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Ana Hesap Grupları		
409 Uzun Vadeli Diğer İç Malî Borçlar Hesabı	2.330.897,08	2.330.897,08
330 Alınan Depozito ve Teminatlar	79.120.448,15	79.120.448,15
430 Alınan Depozito ve Teminatlar	255.415,01	255.415,01
372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	207.360,18	207.360,18
472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	22.552.595,71	22.552.595,71
380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı	1.172.282,87	1.172.282,87
480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı	409.964,90	409.964,90

Tablo 19: Dönem Sonu İşlemlerine Tabi Olan Diğer Bilanço Hesaplarının Geçici ve Kesin Mizan Bakiyeleri

Diğer Bilanço Hesaplar	Geçici Mizan	Kesin Mizan
294 Elden Çıkarılacak Stoklar Ve Maddi Duran Varlıklar	40.983.395,74	
299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)		40.591.302,87
320 Bütçe Emanetleri Hesabı	14.055.133,08	14.055.133,08
Döviz Değerleme İşlemine Tabi Olan Hesaplar	Geçici Mizan	Kesin Mizan
105 Döviz Hesabı	418.495,80	418.495,80
	Geçici Mizan	Kesin Mizan Alacak
600.11.1 Döviz Mevcudunun Değerlemesinde Oluşan Olumlu	10.488,69	10.488,69

Açıklanan nedenlerle, dönem sonu işlemlerinin muhasebe düzenlemelerine uygun olarak yapılmaması sonucunda, 2018 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda yukarıda yer verilen hesaplar itibarıyla hatalı bilgi sunulmasına neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle,

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 557'nci maddesinde, "Bakanlık, defter, belge ve kayıtların elektronik ortamda oluşturulması, kaydedilmesi, muhafazası ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması, düzenlenmesi ve yetkili mercilere verilmesi ve elektronik imzanın kullanımına ilişkin usul ve esasları gerektiğinde ilgili idarelerin de görüşünü alarak belirlemeye yetkilidir." hükmüne yer verilmiş ve bulgu ile ilgili aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır.

- Duran varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan hesaplarda kayıtlı tutarlardan dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarlarla ilgili eksik aktarımda bulunulmasına ilişkin olarak;

Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde alacak dosyası açılan alacakların vadesi bir yılın altına düştüğünde, dönem sonunda dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara sistem tarafından otomatik olarak aktarma işlemi yapıldığı, dosya bağlantısı olmayan duran varlıklar için dönem sonu işlemlerinin muhasebe birimlerince manuel olarak yapılması gerektiği belirtilerek, gerekli kayıtların yapılması amacıyla Bakanlık Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce hazırlanan 27/06/2019 tarihli ve 90192509-845.99-E.188859 sayılı yazı ile muhasebe birimlerinin bilgilendirildiği;

- Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına düşen ve kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarların aktarılmamasına ilişkin olarak;

Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına düşenlerin kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubuna aktarılması işleminin muhasebe birimlerine bırakıldığı belirtilerek, bu amaçla Bakanlık Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce hazırlanan 27/06/2019 tarihli ve 90192509-845.99-E.188859 sayılı yazı ile muhasebe birimleri bilgilendirildi;

- Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılmamasına ilişkin olarak;

Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde 320-Bütçe Emanetleri Hesabında kayıtlı olup mevzuatı uyarınca beşinci yılın sonunda bütçeye gelir kaydedilmesi gerekenler için yapılacak muhasebe kayıtları sistem tarafından otomatik olarak yapıldığı bu nedenle 20-Bütçe Emanetleri Hesabının yardımcı hesapları arasındaki aktarmalara ihtiyaç kalmadığı ve yıl sonlarında 320 kodlu hesabın yardımcı hesapları arasındaki aktarmalar yapılmayacağı belirtilmekte olup, bu hususun bir sonraki muhasebe yönetmeliği değişikliğine işleneceği;

- Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup, yabancı para cinsinden izlenen tutarların değerlemeye tabi tutulup gerçek değerleri ile raporlanmamasına ilişkin olarak;

Genel bütçe kapsamındaki idarelerin muhasebe birimi hesaplarında toplanan kamu malı konvertibl dövizler, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesindeki esaslara göre Dış Ödemeler Muhasebe Birimine gönderilmektedir. Aynı maddede "Konvertibl dövizlere ilişkin olarak, Hazine muhasebe birimlerinde gün sonlarında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden değerlendirilir. Bunların dışındaki genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe birimlerinde Bakanlıkça aksi bildirilmedikçe değerlendirilmez." düzenlemesi yer almaktadır. Dolayısıyla, genel bütçede Hazine muhasebe birimleri dışındaki muhasebe birimlerinde emanet dövizlerde değerlendirilmediği;

- Kesin mizanın düzenlenmesini takiben, dönem sonunda son yevmiye olarak kesin mizan hesap bakiyelerinin kapatılması gerekirken, hesapların hem borcu hem de alacağındaki tutarların bakiye alınmaksızın ters kayıtlarla kapatılmasına ilişkin olarak;

Borç ve alacakların toplam tutarları ters kayıtlarla kapatılmamaktadır. Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde dönem sonu işlemleri harcama birimi bazında yapıldığından harcama birimi bazında aynı yardımcı hesap bir harcama biriminde borç diğer harcama biriminde alacak çalışabilmektedir. Hesap kapatma işleminde kamu idaresi bakiyesi yerine harcama birimlerine ait bakiyeler kapatılmakta olduğu,

ifade edilmektedir.

Sonuç olarak bulguda bahsi geçen Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Dönem Sonu İşlemleri" başlıklı 535'inci maddesi ile ilgili olarak;

- Duran varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan hesaplarda kayıtlı tutarlardan

dönen varlıklara aktarılması gereken tutarlar ile ilgili olarak Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde alacak dosyası ile bağlantı kurulduğu takdirde sistemin dönem ayırıcı kayıtların otomatik olarak yaptığı, dosya bağlantısı olmayan duran varlıklar için dönem sonu işlemlerinin muhasebe birimlerince manuel olarak yapılmasını teminen ilgili birimlere yazı yazıldığı ifade etmektedir. Ancak geçici ve kesin mizan bakiyeleri arasında fark olmadığı göz önüne alındığında aktarma kaydının hiç yapılmadığı görülmektedir.

- Bakanlık, uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisindeki hesaplarda kayıtlı tutarlardan kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki hesaplara aktarılması gereken tutarlara ilişkin işlemlerin yapılmadığına ilişkin tespitimizi kabul etmiş ve ilgili muhasebe birimlerine yazı ile bildirmiştir.

- 320 Bütçe emanetleri hesabına ilişkin işlemlerle ilgili olarak, Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde, Bütçe Emanetleri Hesabında kayıtlı tutarların, bu hesabın ilgili alt bölümüne aktarılması için borç ve alacak kaydı yapılmasına gerek kalmadığı ve beşinci yılın sonundaki gelir kaydetme işlemlerinin otomatik yapıldığı, bu hususun bir sonraki muhasebe yönetmeliği değişikliğine işleneceği ifade edilmektedir.

Ancak, ileride yapılması öngörülen bir değişikliğe istinaden, halen yürürlükte olan Yönetmelik'in öngördüğü dönemler arası aktarma işleminin yapılmaması tarafımızca kabul edilebilir bir açıklama olarak değerlendirilmemektedir.

Cevapta ayrıca, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 557'nci maddesindeki hükme yer verilmiş ve bu kapsamda Bakanlığın Yönetmelik'in muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı usul ve esas belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiş ise de;

Bakanlıkça bu kapsamda belirlenmiş olan usul ve esasların neler olduğu, bu usul ve esaslar ile Yönetmelik'in hangi muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı hükümler getirildiği ve bu farklı hükümlerin uygulanması sebebiyle ortaya çıkacak sonuç raporlaması hakkında bilgi verilmemiş Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde gerçekleştirilen işlemlerden bahsedilmiştir.

Nitekim Yönetmelik hükmü ile verilen yetkinin kapsamı defter belge ve kayıtların elektronik ortama aktarılması kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup bulgu konusu edilen hususla ilgili yeterli dayanak sağlamamaktadır.

- Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabında kayıtlı amortisman

tabi duran varlıklar için aktarma işleminin yapıldığı dönem sonunda, kayıtlı değerinden birikmiş amortisman tutarı düşüldükten sonra kalan kısmı için eksik amortisman ayrıldığı hususuna ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

- Dönem sonunda yabancı para cinsinden izlenen varlık ve yabancı kaynakların tutarların değerlemeye tabi tutulmamasına ilişkin olarak, Bakanlık Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesindeki, genel bütçede Hazine muhasebe birimleri dışındaki muhasebe birimlerinde gün sonunda emanet dövizlerde değerlendirilmesine dair hükmün uygulandığını belirtmektedir. Ancak bu madde dönem sonu değil, gün sonunda yapılacak değerlemelerden bahsetmektedir. Ayrıca 105 Döviz hesabında kayıtlı dövizler yönetmeliğe göre Dış ödemeler Muhasebe Birimine gönderilmesi gerektiği için yılsonunda hesapta değerlendirilecek bir bakiye olmaması gerekmektedir. Dolayısıyla bahse konu dönem sonu işlemi henüz aktarımı yapılmamış bakiyenin dönem sonunda değerlendirilmesine yönelik olup, Yönetmelik'in 27'nci maddesi kapsamında değerlendirilmemektedir.

- Kesin mizanın düzenlenmesini takiben, dönem sonunda son yevmiye olarak kesin mizan hesap bakiyelerinin kapatılması gerekirken, hesapların hem borcu hem de alacağındaki tutarların bakiye alınmaksızın ters kayıtlarla kapatılmasına ilişkin olarak, söz konusu durumun kapanış işlemlerinin Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde harcama birimi bazında yapılmasından kaynaklandığı ifade edilmektedir. Ancak, harcama birimi bazında yapılan kapanış kaydı kontrollerinde de hesapların aynı alt hesap için hesabın hem borcu hem de alacağındaki tutarların kapatıldığı harcama birimleri olduğu tespit edilmiştir.

Cevapta ayrıca, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 557'nci maddesindeki hükme yer verilmiş ve bu kapsamda Bakanlığın Yönetmelik'in muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı usul ve esas belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiş ise de;

Bakanlıkça bu kapsamda belirlenmiş olan usul ve esasların neler olduğu, bu usul ve esaslar ile Yönetmelik'in hangi muhasebe, hesap, işlem, işleyiş ve şekil hükümlerinden farklı hükümler getirildiği ve bu farklı hükümlerin uygulanması sebebiyle ortaya çıkacak sonuç raporlaması hakkında bilgi verilmemiş Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sisteminde gerçekleştirilen işlemlerden bahsedilmiştir.

Nitekim Yönetmelik hükmü ile verilen yetkinin kapsamı defter belge ve kayıtların elektronik ortama aktarılması kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup bulgu konusu edilen hususla ilgili yeterli dayanak sağlamamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dönem sonu işlemlerinin eksik yapılması sonucu 2018 yılı Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunun bulguda yer verilen hesaplar itibarıyla hatalı bilgi sunuyor olduğu yönündeki değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 4: (Mülga) Hazine Müsteşarlığına Tahsisli Taşınmazların Tam ve Doğru Tutarlar ile Muhasebeleştirilmemesi

(Mülga) Hazine Müsteşarlığına tahsisli taşınmazların, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tüm tahsisli taşınmazları içerecek şekilde envanter ve rayiç bedel tespit çalışmalarının idarece tamamlanmış olduğu, ancak bu tutarların muhasebe kayıtlarına intikal ettirilmediği görülmüştür.

Kamu idarelerinin yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt usullerine ilişkin hükümler Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Anılan Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde ise tahsisli taşınmazların fiili envanterinin emlak vergi değerleri üzerinden tamamlanarak kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerce ilgili form ve icmal cetvellerine kaydedilmesi, muhasebe birimlerince 01.10.2014 tarihine kadar muhasebe kayıtlarına alınması, 31.12.2016 tarihi itibarıyla de rayiç değer üzerinden kayıtların düzeltilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu süre daha sonra 31.12.2017 tarihine ertelenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 5'inci maddesinde ise muhasebe kayıtlarına esas olacak taşınmazların rayiç değerinin maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların yani tahsisli taşınmazların ise bu idarelerce tespit edileceğini düzenlemiştir.

(Mülga) Hazine Müsteşarlığına tahsis edilen taşınmazların kurumun mali tablolarına yansıtılmasını teminen, Ankara ve İstanbul'da bulunan tüm taşınmazlarının rayiç bedelleri yetkili bir firmaya tespit ettirilmiştir. Taşınmazların listesi muhasebe kayıtlarına alınması için 07.02.2017 tarih ve E.4005 sayılı yazı ekinde Ankara Valiliği Defterdarlık Milli Emlak Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Ankara ve İstanbul'da bulunan rayiç bedellere ilişkin verilerin muhasebe kayıtlarına alınması için 16.05.2017 tarih ve E.13511 sayılı yazı ekinde mülga Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile 16.06.2017 tarih ve E-16515 sayılı yazı ekinde Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünden alınan 27.06.2017 tarih ve 14860 sayılı yazıda,

Hazine Müsteşarlığının 16.06.2017 tarih ve 16565 sayılı yazı ve ekinde yer alan taşınmazlarının listesinin Ankara Valiliği Defterdarlığı ile İstanbul Valiliği Defterdarlığına gönderildiği bildirilmiştir. Ancak tüm bu çalışmaların ve yazışmaların sonucunda, söz konusu tahsisli taşınmazların rayiç bedelleri, 2018 yılı sonu itibarıyla muhasebe kayıtlarına yansıtılmamıştır.

Nitekim söz konusu rayiç bedel kayıtlarının yapılması, 2017 denetim raporunda da yer alan, Ankara ve İstanbul'da Hazine Müsteşarlığı'nın tahsisli taşınmaz listesi ile Milli Emlak Genel Müdürlüğü kayıtları arasındaki uyumsuzlukların da giderilmesini sağlayacaktır.

Ayrıca 31.12.2018 tarihi itibarıyla Müsteşarlığa tahsisli taşınmazlar, yalnız hizmet binası ve lojman olarak kullanılmakta olduğu halde, 252 no'lu Hesabın diğer binalar ve orta öğretim okulları alt kodlarına da kayıt yapıldığı görülmüştür.

252.03 Binalar ve 500.12 Tahsisli Taşınmazlar Hesabında yer alan kayıtlı tutarların Hazine Müsteşarlığına tahsisli tüm lojman ve hizmet binalarını içerecek biçimde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre düzeltilmesi gerekmektedir.

(Mülga) Hazine Müsteşarlığına tahsisli taşınmazların tam ve doğru tutarlar ile muhasebeleştirilmediğinden 2018 yılı Bilançosunda 252.03 Binalar Hesabı ve 500.12 Tahsisli Taşınmazlar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, (Mülga) Hazine Müsteşarlığı tarafından 2017 yılında Ankara ve İstanbul'da bulunan tüm taşınmazların rayiç bedellerinin yetkili bir firmaya tespit ettirildiği ve söz konusu taşınmaz bilgilerinin ile rayiç bedellerin 16.05.2017 tarih ve E.13511 sayılı yazı ile Milli Emlak Genel Müdürlüğü'ne ve 16.06.2017 tarih ve E.16515 sayılı yazı ile (mülga) Muhasebat Genel Müdürlüğü'ne bildirildiği, Ankara ve İstanbul Defterdarlığı tarafından ilgili taşınmazların muhasebe kayıtlarının Temmuz ayı itibarıyla tamamlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında, Ankara ve İstanbul Defterdarlığı tarafından ilgili taşınmazların muhasebe kayıtlarının Temmuz ayı itibarıyla tamamlanacağı ifade edilmiş ise de, 2018 yılı sonu itibarıyla söz konu işlemler tamamlanmadığından kamu idaresi mali tabloları, 252.03 Binalar ve 500.12 Tahsisli Taşınmazlar Hesabı itibarıyla tam ve doğru bilgi sunmamaktadır.

BULGU 5: Altın, Gümüş vb. Menkul Varlıkların Mali Tablolarda Gerçeğe Uygun Değeri ile Gösterilmemesi

(Mülga) Hazine Müsteşarlığı mali tablolarında 217 Menkul Varlıklar Hesabında kayıtlı altın, gümüş vb. menkul varlıkların değerlemeye tabi tutulmaması nedeniyle gerçek değeri ile muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri muhasebe birimlerinden gönderilen farklı niteliklere sahip altın, gümüş vb. menkul kıymet ve varlıklar, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü binası içinde bulunan bir kasada İstanbul Defterdarlığına bağlı Darphane ve Damga Matbaası Saymanlık Müdürlüğü kontrolünde tutulmakta ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı mali tablolarında 217 Menkul Varlıklar Hesabında izlenmektedir. Yıllarca saymanlık kasalarında biriken söz konusu menkul kıymetler, elden çıkartılmasına ilişkin bir mevzuatın bulunmaması ve çuvalların açılması durumunda ayrıştırılması, değerlendirilmesi ve bunun için de özel bir uzmanlığa ihtiyaç duyulması sebebiyle açılmamış, dolayısıyla dönem sonlarında herhangi bir değerlemeye de tabi tutulmamıştır.

Söz konusu menkul kıymetlerin ekonomiye kazandırılması amacıyla (Mülga) Maliye Bakanlığı ile (Mülga) Hazine Müsteşarlığı arasında 26.07.2017 tarihinde imzalanmış olan protokole istinaden bir komisyon kurulmuş ve bu çalışmalar neticesinde bir miktar altın eritilerek Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesine satılmış ve ekonomiye kazandırılmıştır. Ancak önemli miktarda menkul kıymet halen kasada muhafaza edilmekte ve değerlendirilmesi yapılmamaktadır.

Oysa Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 135'inci maddesine göre, Menkul Varlıklar Hesabında izlenen Genel Bütçe kapsamındaki kamu idareleri muhasebe birimlerinden Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimi veya Hazine ve Maliye Bakanlığı İç Ödemeler Muhasebe Birimine intikal eden söz konusu altın, gümüş, pırlanta ve benzeri kıymetli madenler, antika niteliğindeki eşya, para, pul gibi menkul varlıkların, anılan Yönetmelik'in 136'ncı maddesi gereğince cari yıl için dönem sonlarında değerlemeye tabi tutulması, değerlendirme sonucunda oluşan olumlu farkın 217 Menkul Varlıklar Hesabına borç, 600.11.2.4 Gelirler Hesabına alacak; olumsuz farkın ise 217 Menkul Varlıklar Hesabına alacak, 630.11.2.4 Giderler Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

Söz konusu menkul varlıkların emanete alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri ise

5018 sayılı Kanunun 61'inci maddesi gereğince muhasebe yetkilisi tarafından yerine getirilir.

217 Menkul Varlıklar Hesabında 15.468.119,90 TL tutar ile kayıtlı menkul varlıkların, söz konusu varlıkları saklamak ve muhasebeleştirmekle yükümlü olan Darphane ve Damga Matbaası Saymanlığınca değerlemeye tabi tutulması ve muhasebe kayıtlarında gerçeğe uygun değeri ile gösterilmesi, yapılan işlemin etkisinin de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Mali Raporlama” başlıklı 309'uncu maddesi gereğince mali tabloların açıklanmalarında yer verilmesi gerekmektedir.

Bahsi geçen menkul varlıklara ilişkin değerlemelerin cari yıl ve önceki yıllarda yapılmaması sebebiyle söz konusu varlıklar mali tablolara gerçeğe uygun değeriyle yansıtılmamıştır. Bunun sonucunda 217 Menkul Varlıklar Hesabı ile 2018 cari yıla ait değerlendirme tutarı kadar 600/630.11. Hesaplarında, geçmiş yıllara ait değerlendirme tutarları toplamı kadar da 5 Öz Kaynaklar Hesap grubunda 2018 yılı Bilançosu, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Öz Kaynak Değişim Tablosunda hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, (Mülga) Maliye Bakanlığı ile (Mülga) Hazine Müsteşarlığı arasında 26/07/2017 tarihinde yapılan protokol çerçevesinde “...*kültür varlığı olanlar ilgili müze müdürlüklerine verilir, eritilmesi gereken altın ve gümüşler de ergitme işlemi yapıp ayarları belirlenip Darphane ve Damga Matbaası DSS Müdürlüğüne piyasa fiyatı üzerinden verilir. Eritilemeyecek olanlar ise piyasada müzayede veya diğer yollarla defterdarlık tarafından satılır.*” hükmü gereği 1986-2011 yıllarını kapsayan menkul varlıklardan kültür varlığı olarak ayrılan menkul varlıkların İstanbul Arkeoloji Müzesine verildiği, eritilmesi gereken menkul varlıkların eritilip ayarları tespit edilerek 27/12/2017 tarih ve 4304 sayılı yevmiye ile 629.398,427 gram saf altının Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermaye Müdürlüğüne satıldığı, karşılığı olan 97.775.300,94 TL'nin gelir kayıtlarına alındığı belirtilmiştir.

2012-2016 yıllarına ait menkul varlıkların ise oluşturulan komisyonca tasnif edildiği, kültür varlığı niteliğinde olanların ilgili müze müdürlüklerine teslim edilip muhasebe kayıtlarına alındığı, eritilip ayarları ve miktarı belli olan menkul varlıkların satışının yapılamadığı, bu durumda bunlar için bir değerlendirme yapılarak muhasebe kayıtlarına yansıtılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca Saymanlık uhdesinde bulunan yaklaşık 45 ton gümüş alaşımının ergitme ve ayırma işlemlerinin yapılabilmesi için bahsi geçen Protokol gereği Darphane ve Damga

Matbaası Genel Müdürlüğüne söz konusu menkul varlıklardan numune verilerek analiz istendiği ve serbest piyasada yaygın olarak kullanılan ICP sistemine göre yapılan analiz sonucunda mevcut bazı gümüş alaşımlarının içerisinde gümüş harici bazı alaşımlar da olduğu tespit edildiği ve bu durumda yaklaşık 45 ton gümüş alaşımının Darphanede bulunan ergitme sistemi ile kısa sürede homojen hale getirilmesinin mümkün bulunmadığı ifade edilmiştir.

Bu nedenle homojen halde bulunmayan ve muhasebe kayıtlarında kesin olarak ayarı belli olmayan gümüş alaşımlar için değerlendirme işleminin yapılamadığı, Darphanece ayar tespitleri yapıncaya kadar Saymanlık kasasında bulunan özellikle gümüş alaşımlar için 2019 yılı içinde kaydi değerlendirme çalışması yapılarak bunların muhasebe kayıtlarında güncel ve net değerleri ile gösterileceği, yukarıda sayılan işlemlerden sonra menkul varlıkların güncel değer üzerinden mali tablolarda tam ve doğru bir şekilde gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, Hazine Müsteşarlığı mali tablolarında 217 Menkul Varlıklar Hesabında kayıtlı altın, gümüş vb. menkul varlıkların ekonomiye kazandırılması için 2017 yılında bir protokol hazırlandığı ve oluşturulan komisyonlar marifetiyle söz konusu değerlerin ekonomiye ve kültür varlıklarına kazandırılması yönünde mesafe kaydedildiği, niteliğine göre bir kısmı eritilip satıldığı, bir kısmının ise müzelere devredildiği ifade edilmiştir. Kamu idaresi, eritilip ayarları ve miktarı belli olan henüz satışı yapılamamış altınların değerlendirme yapılarak muhasebe kayıtlarına yansıtılacağını, saymanlık uhdesinde bulunan yaklaşık 45 ton gümüş alaşımının ergitme ve ayırma işlemlerinin yapılana dek 2019 yılı içinde kaydi değerlendirme çalışması yapılarak muhasebe kayıtlarında güncel ve net değerleri ile gösterileceğini belirtmektedir. Dolayısıyla halen 217 Menkul Varlıklar Hesabında 15.468.119,90 TL ile kayıtlı menkul varlık bulunmakta olup bu menkul varlıklar değerlemeye tabi tutulmadığından muhasebe kayıtlarında gerçek değeri ile gösterilememektedir.

Söz konusu varlıkları saklamak ve muhasebeleştirmekle yükümlü olan Darphane ve Damga Matbaası Saymanlığınca değerlemeye tabi tutulması ve muhasebe kayıtlarında gerçeğe uygun değeri ile gösterilmesi, yapılan işlemin etkisinin de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “*Mali Raporlama*” başlıklı 309'uncu maddesi gereğince mali tabloların açıklanmalarında yer verilmesi gerekmektedir.

Bahsi geçen menkul varlıklara ilişkin değerlemelerin cari yıl ve önceki yıllarda yapılmaması sebebiyle söz konusu varlıklar mali tablolara gerçeğe uygun değeriyle yansıtılamadığından 217 Menkul Varlıklar Hesabı ile 2018 cari yıla ait değerlendirme tutarı kadar

600/630.11. Hesaplarında, geçmiş yıllara ait değerleme tutarları toplamı kadar da 5 Öz Kaynaklar Hesap grubunda 2018 yılı Bilançosu, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Öz Kaynak Değişim Tablosunda hataya neden olunmuştur.

BULGU 6: Hazineye ait Madeni Para, Madalyon ve Madalya Arşivinin Taşınır ve Muhasebe Sistemlerinde İzlenmemesi

Hazineye ait madeni para, madalyon ve madalya arşivinin 25 Maddi Duran Varlıklar kodu ile taşınır ve muhasebe sisteminde izlenmediği görülmüştür.

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Görev" başlıklı 106'ncı maddesinde Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün görevleri içinde (f) bendi ile "Hazinenin para, madalyon ve madalya arşivini oluşturmak" görevi düzenlenmiş olup 9 Temmuz 2018 öncesi için (Mülga) Teşkilat Kanununda da aynı hüküm mevcuttur

Bu görev gereğince Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan arşivde 31.12.2018 tarihi itibarıyla 13.020 çeşit toplam 42.917 adet madeni para, hatıra para, madalyon, madalya, nişan, takı, sembol, ziynet ve muhtelif eşya bulunmaktadır. Bu arşivde yer alan taşınırlar, bu işle görevlendirilmiş personeller tarafından, düzenli olarak her bir taşınıra sıra numarası verilerek bir deftere kaydedilmektedir. Arşivde yer alan eşyalar anahtarları üç kişide bulunan üç farklı kilit ile kitlenen çelik kasalarında saklanmaktadır. Ayrıca Darphane arşivlerinde bulunan bu koleksiyon içinden seçilen 2571 parça eser ise dışarıya kapalı, kapısı çelik olan ve üç farklı kilit ile kitlenen Sergi Salonunda sergilenmektedir. Koleksiyon Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından her yıl üretilen para, madalyon ve madalyalardan ikişer adedinin eklenmesi ile büyümeye devam etmektedir.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan kasalarda saklanan ve Sergi Salonunda sergilenen bu koleksiyona dâhil para, madalyon ve madalyalar ile tarihi, antika, eski eser niteliği taşıyan taşınırların; İdare tarafından tutulan bir deftere kaydedilerek takibinin yapılmasına rağmen taşınır ve muhasebe kayıtlarında yer almadıkları tespit edilmiştir.

Kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri

arasında taşınırın bedelsiz devri ile tahsisine ilişkin esas ve usuller Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirlemiştir. Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince bu arşive dâhil para, madalyon ve madalyalar ile tarihi, antika, eski eser niteliği taşıyan taşınırın değeri tespit edilerek 255.06 Tarihi veya Sanat Değeri Olan Demirbaşlar hesap grubundaki ayrıntı kodlara giriş kayıtlarının yapılması, taşınır işlem fişlerinin düzenlenmesi, sicil numaralarının verilmesi, ilgili defter ve cetvellerin düzenlenerek Taşınır Mal Yönetim Hesabına eklenmesi gerekmektedir.

Hazineye ait madeni para, madalyon ve madalya arşivinin muhasebe sisteminde izlenmemesi sonucunda 255.6 Demirbaşlar ve 500.2.3.6. Net Değer Hesabında ve bunlara bağlı olarak (Mülga) Hazine Müsteşarlığı 2018 yılı Bilançosu ve Öz Kaynak Değişim Tablosunda hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Hazinenin para, madalyon ve madalya arşivinde yer alan tarihi ve/veya sanat değeri olan bu ürünlerin ismi, üretim materyali, ürünün resmi, adedi, üretim tarihi, ağırlığı gibi bilgilerin tamamının kaydı; ikisi elektronik, biri fiziki defter olmak üzere üç ayrı ortamda tutulmakta olduğu, bulguda belirtildiği gibi sağlıklı ve güvenli bir biçimde muhafaza edildiği, pek çok özelliği itibarıyla çeşitlilik arz eden bu ürünlerin büyük bir bölümünün kıymetli madenlerden üretilmiş olması yanında tarihi ve sanatsal değer ihtiva etmesi dolayısıyla gerçek değerlerinin belirlenmesi ya da ölçümlenebilmesinde zorluklar bulunduğu belirtilerek;

Hazineye ait madeni para, madalyon ve madalya arşivinin demirbaş ve muhasebe sisteminde izlenmesi defter değeri ve/veya iz bedeli ile sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, Hazineye ait madeni para, madalyon ve madalya arşivinin demirbaş ve muhasebe sisteminde izlenmesi için gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak söz konusu işlemler 2018 yılı sonu itibarıyla Hazineye ait madeni para, madalyon ve madalya arşivinin muhasebe sisteminde izlenmemesi sonucunda 255.6 Demirbaşlar ve 500.2.3.6. Net Değer Hesabında ve bunlara bağlı olarak (Mülga) Hazine Müsteşarlığı 2018 yılı Bilançosu ve Öz Kaynak Değişim Tablosunda hataya neden olunmuştur.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Mali Tabloların Ekinde Önemli Muhasebe Politikaları ve Açıklayıcı Notların Sunulmaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı mali tablolarının ekinde, uluslararası standartlar ve ulusal mevzuata göre açıklanması gereken önemli muhasebe politikaları ve açıklayıcı notların sunulmadığı görülmüştür.

22.02.2008 tarihli ve 26795 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mali Tabloların Sunulmasına ilişkin 1 numaralı Devlet Muhasebe Standardı (DMS 1), mali tablolarla birlikte açıklayıcı notlar ve muhasebe politikalarına ilişkin bilgilerin sunulmasını öngörmektedir. Nitekim anılan Standart gereğince, kamu idareleri, saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkeleri gereği, kullanıcılar tarafından anlaşılabilir, doğru ve tam bilgiyi içeren karşılaştırılabilir nitelikte mali tablolar üretmekle görevlidirler. Bu kapsamda İdarelerin malî durumunu, malî performansını ve nakit akışlarını gerçeğe uygun olarak sunmaları, sadece mali tablolarını paylaşmalarıyla mümkün olmayıp, bu tabloların kullanıcılar tarafından yorumlanmasına olanak sağlayacak açıklamalarda bulunmaları da gerekmektedir.

Muhasebe standartlarına uyum sağlamak amacıyla 2018/11321 Karar sayılı BKK ile Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ne 08.01.2018 tarihinde eklenen “Önemli muhasebe politikaları ve açıklayıcı notlar” başlıklı 326/A maddesinde de aynen;

“(1) Mali tabloların en iyi şekilde anlaşılması amacıyla kamu idarelerince seçilen ve uygulanan önemli muhasebe politikaları hazırlanan mali tablolara ek olarak sunulur.

(2) Muhasebe düzenlemelerinde hangi muhasebe politikalarının uygulanacağına ilişkin açık bir şekilde hüküm bulunması halinde bu düzenlemelerin ilgili hükümlerine atıflar yapılabilir.

(3) Mali tabloların notlar bölümünde muhasebe politikalarına ilişkin aşağıdaki bilgilere yer verilir.

a) Mali tabloların en iyi şekilde anlaşılması için gerekli olan muhasebe politikaları.

b) Mali tabloların hazırlanmasında kullanılan ölçüm esasları.

c) Muhasebeye ilişkin herhangi bir düzenlemenin geçici hükümlerinin ne derecede uygulandığı.

ç) Kamu idaresinin adresi ve hukuki yapısı ile faaliyet gösterdiği alan.

- d) Kamu idaresinin temel faaliyetlerine ilişkin açıklamalar.
- (4) Sunulan muhasebe politikaları aşağıdaki bilgileri içerir.
- a) Gelirlerin hangi esaslara göre muhasebeleştirildiği.
- b) Konsolidasyonun hangi ilkelere göre yapıldığı.
- c) Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların hangi esaslara göre muhasebeleştirildiği ve amortismanı ya da itfasının hangi esaslara göre yapıldığı.
- ç) Borçlanma maliyetlerinin kapitalizasyonu ve borçlanmaya ilişkin diğer giderler.
- d) Kullanılan mali araçlar.
- e) Finansal kiralama işlemleri.
- f) Araştırma ve geliştirme maliyetleri.
- g) Stokların hangi esaslara göre muhasebeleştirildiği.
- ğ) Karşılıkların hangi esaslara göre ayrıldığı.
- h) Çalışanların sosyal güvence maliyetleri.
- ı) Kur farkları ve mali riskten korunma.
- i) Faaliyet alanlarının tanımları ve bu alanlar arasında maliyetlerin dağıtım esası.
- j) Bağışlar ve hibeler.
- (5) Mali tablolara ilişkin notlar aşağıdaki bilgileri içerir.
- a) Seçilen ve uygulanan muhasebe politikalarına ilişkin bilgiler.
- b) Mali tablolarda sunulmayan bilgiler.
- c) Mali tablolarda sunulmayan ancak gerçeğe uygun bir sunuş için gerekli olan ek bilgiler.
- (6) Kontrol edilen kurum ya da kuruluşlar ile kontrol eden idareler tarafından aşağıda yer alan karşılıklı ilişkiler açıklanır.
- a) Aralarındaki hizmet, mal ya da gayrimenkul alımı, satımı ve devri.
- b) Temsilcilik, kiralama ya da lisans anlaşmaları.
- c) Araştırma ve geliştirme amaçlı transferler.
- ç) Finansman işlemleri.
- d) Kefaletler ve teminatlar.
- e) Üst yöneticilere asli görevi dışında ödenen ücretler ve sağlanan diğer menfaatler.
- (7) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen açıklamalar haricinde Devlet muhasebesi standartlarında açıklanması öngörülen hususlara mali tabloların dipnotlarında yer verilir.
- (8) Mali tabloların anlaşılır olması ve diğer kamu idarelerinin mali tablolarıyla karşılaştırılabilmesi için aşağıdaki sıralamaya göre notlar sunulur.
- a) Uygulanan değerlendirme ve ölçüm esasları ve muhasebe politikaları cetveli.

b) Mali tablolarda sunulan kalemlere ilişkin destekleyici bilgiler.

c) Koşullu yükümlülükler, taahhütler ve diğer mali açıklamalar.

(9) Çerçeve hesap planında yer verilmemiş olmasına rağmen açıklanması önemli olan hususlara notlar bölümünde yer verilir.” denilmektedir.

Anılan Yönetmelik’te yapılan değişiklik ile eklenen söz konusu hükmün kamu idarelerinde uygulamasına yön vermek amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından “Mali Tablo Hazırlama Rehberi” hazırlanmış ve bakanlık web sayfasında yayınlanarak idarelere duyurulmuştur.

Genel bütçeli bir kamu idaresi olan Hazine ve Maliye Bakanlığı da gerek uluslararası standartlar, gerekse ulusal mevzuat hükümlerine göre hazırlayacakları mali tablo setinde bahse konu açıklamaları yapmakla yükümlüdür.

Ancak Bakanlığın 2018 yılı mali tablolarının incelenmesi neticesinde, yukarıda sayılan hususlara ilişkin açıklamaların mali tablo eklerinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı mali tabloları, kullanıcıların bu tabloları tam ve doğru şekilde yorumlamalarını sağlamak için yeterli düzeyde anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir veri sunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle, yayımlanan “Mali Tablo Hazırlama Rehberi”ne ilişkin olarak merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine Nisan ayında uygulamalı eğitim verildiği,

Yönetmelik’in 327’nci maddesinde temel mali tabloların ilgili oldukları yılı takip eden Nisan ayı sonuna kadar internet ortamında yayınlanacağı hükmü bulunduğunu, ancak ilgili Yönetmelikte ve Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslarda kamu idare hesaplarının Sayıştaya verilmesi kapsamında hazırlanan mali tablolarda önemli muhasebe politikaları ve açıklayıcı notların yer almasına yönelik açık bir hüküm bulunmadığı, dolayısıyla mevcut düzenlemelere göre hazırlanan temel mali tablolara ek olan önemli muhasebe politikaları ve açıklayıcı notların Sayıştaya gönderilmesi zorunluluğu bulunmadığı,

Önümüzdeki yıllarda Bakanlık mali tablolarında kullanıcıların bu tabloları tam ve doğru şekilde yorumlamalarını sağlamak için yeterli düzeyde anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir

veri sunmak üzere bulguda sözü edilen hususlara yönelik gerekli çalışmalara ağırlık verileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi cevabında temel mali tablolara ek olan önemli muhasebe politikaları ve açıklayıcı notların Sayıştay’a gönderilmesi zorunluluğu bulunmadığı ifade edilmişse de, 1 No.lu Devlet Muhasebe Standardı gereğince açıklayıcı notlar tam bir mali tablo seti içinde sayıldığından söz konusu açıklayıcı notlar mali tabloların tamamlayıcı parçaları olup tablolardan ayrı düşünülemez.

Hazine ve Maliye Bakanlığı gerek uluslararası standartlar, gerekse ulusal mevzuat hükümlerine göre hazırlayacakları mali tablo setinde bahse konu açıklamaları yapmakla yükümlüdür.

Bakanlık mali tabloları ekinde yer alması gereken açıklayıcı notlar için gerekli çalışmalara önümüzdeki yıllarda ağırlık verileceği ifade edilmişse de Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı mali tabloları bu haliyle, kullanıcıların bu tabloları tam ve doğru şekilde yorumlamalarını sağlamak için yeterli düzeyde anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir veri sunmamaktadır.

BULGU 2: Faaliyet Raporunun Zamanında Yayımlanmaması

Kamu idari yapısı 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenen Hazine ve Maliye Bakanlığının 2018 yılı faaliyet raporunun üst yönetici tarafından zamanında yayımlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali ve Kontrol Kanunu’nun 41’inci maddesi uyarınca Bakanlık hakkında genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içeren faaliyet raporunun idare tarafından yayımlanması gerekmektedir. Bu kapsamda; bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından birim faaliyet raporu hazırlanır, üst yöneticiler de hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Ayrıca, hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneğinin Sayıştay’a ve Cumhurbaşkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

İdare faaliyet raporunda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usul ve esaslar Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'te ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İlgili yönetmeliğe göre idareler faaliyet raporlarını mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğunu sağlayacak şekilde, raporda yer alan bilgilerin doğru, güvenilir, önyargısız ve tarafsız, ilgili tarafların ve kamuoyunun bilgi sahibi olmasını sağlamak üzere açık, anlaşılır ve sade bir dil kullanılarak, faaliyet sonuçlarını tüm yönleriyle açıklaması gerekmektedir. Bununla birlikte faaliyet raporlarının yıllar itibarıyla karşılaştırmaya imkân verecek biçimde bir mali yılın faaliyet sonuçlarını gösterecek şekilde hazırlanması, üst yöneticileri tarafından izleyen mali yılın en geç Şubat ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

13 sayılı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2'nci maddesiyle Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşlerini de alarak performans programlarının ve faaliyet raporlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin genel ilke, esas ve usulleri tespit etme; uygulamayı yönlendirme, izleme ve değerlendirme görevi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na verilmiştir.

Muhtelif kanun hükmünde kararnamelerle veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kapatılan, devredilen, birleştirilen, yapısı değiştirilen ya da yeni kurulan idarelerin 2018 yılı faaliyet raporlarının hazırlanmasına ilişkin olarak ortaya çıkan tereddütleri gidermek üzere Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 25/01/2019 tarih ve 246 sayılı yazısında ilgili idarelerin 2018 yılı faaliyet raporlarını hazırlarken uymaları gereken esaslar belirlenmiş ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesi uyarınca idarelerin faaliyet raporlarını Şubat ayının sonuna kadar hazırlayarak kamuoyuna duyurulması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından belirlenmiş esaslar gereğince Bakanlık faaliyet raporu çalışmalarını Şubat ayının sonuna kadar tamamlayıp kamuoyuna duyurması gerektiği halde 2018 yılı Faaliyet Raporunu süresinde kamuoyuna duyurmadığı ve Sayıştaya göndermediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte; Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 yılı Faaliyet Raporunu gecikmeli olarak 29.04.2019 tarihinde Sayıştaya göndermiş ve 02.05.2019 tarihinde Kurumun internet sitesinde (<https://www.hmb.gov.tr>) yayınlayarak kamuoyuna açıklamıştır.

Faaliyet raporlarının zamanında hazırlanmamasının, bu raporları hazırlamanın temel amaçlarından olan mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun sağlanmasını engellediği düşünülmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın idare faaliyet raporunun üst yönetici tarafından mevzuatta öngörülen zamanda yayımlaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 2018 yılı Faaliyet Rapor'unu bulguda da belirtildiği üzere Nisan ayı sonunda Sayıştaya ve Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderdiği ve internet sayfasına konulmak suretiyle kamuoyuna duyurduğu, bulguda ifade edilen gecikmenin nedenlerinden birinin kamu idari yapısını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığının, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılması sonucu 2018 yılına ilişkin kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgilerin; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetlerin ve performans bilgilerinin konsolide edilerek tek bir rapor formatına uyarlanması hususu olduğu, gecikmenin diğer nedeninin ise 13 sayılı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2'nci maddesiyle genel ilke, esas ve usulleri tespit etme; uygulamayı yönlendirme, izleme ve değerlendirme görevi verilen Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının, Faaliyet Raporlarına İlişkin Uyulacak Esaslara yer verdiği yönlendirme yazısının 25/01/2019 tarihinde yayımlanması olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bakanlık faaliyet raporunun geç yayınlanma gerekçelerini belirtmiş ise de; Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının, Faaliyet Raporlarına İlişkin Uyulacak Esaslara yer verdiği yönlendirme yazısı tarihi ile faaliyet raporunun yayınlanması gereken tarih arasında bir aylık zamanın olduğu ve faaliyet raporunun da her yıl hazırlanan rutin bir rapor olduğu göz önüne alındığında bakanlık faaliyet raporunun süresinde yayınlanması gerekmektedir.

Bakanlık faaliyet raporlarının 5018 sayılı Kamu Mali ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesi uyarınca Bakanlık hakkında genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içeren bilgileri içerecek şekilde kanunda belirtilen zamanda

yayımlanması gerekmekte olup, ayrıca hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneğinin Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına gönderilmesi gerekmektedir.

Faaliyet raporlarının zamanında hazırlanmamasının, bu raporları hazırlamanın temel amacı olan mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun sağlanmasına engel olduğu düşünülmekte olup Hazine ve Maliye Bakanlığının idare faaliyet raporunun üst yönetici tarafından mevzuatta öngörülen zamanda yayımlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019-2023 Dönemi Stratejik Planı Çalışmalarının Tamamlanmaması

Kamu idari yapısını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır. Bu yapılanma sonucunda yeni kurulan Hazine ve Maliye Bakanlığının orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını belirleyip bunlara ulaşmak için izlenecek yöntem ve kaynakların açıklandığı stratejik planını hazırlaması ve yayımlaması gerektiği halde 2019-2023 dönemi stratejik planı çalışmalarının tamamlanmadığı ve yayımlamadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununda stratejik planın tanımı yapılmış, stratejik planın, idarelerin mali saydamlığı sağlamak ve performans esaslı bütçelemenin bir gereği olarak hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Kanun'da ayrıca kamu idarelerinin kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorunda olduğu, bütçelerini stratejik planda yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflere uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlayacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte Kanun'da stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlamaya ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların politikalar, kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanı tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

13 sayılı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2'nci maddesiyle Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde stratejik planların hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin genel ilke, esas ve usullerin tespit edilmesi; kamu idarelerinin stratejik planlarının kalkınma planı, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen politikalar ve orta vadeli programda belirlenen

hedef ve amaçlara uygun olarak hazırlanmasının sağlanması, uygulamasının izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi görevi Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na verilmiştir.

Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan ve Bakanlıklara gönderilen “Stratejik Plan Hazırlıkları” başlıklı 17.08.2018 tarih ve 78059895 sayılı yazıda; Bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının, 2019-2023 dönemini kapsayacak şekilde beş yıllık stratejik planlarını hazırlayarak 15.11.2018 tarihine kadar değerlendirilmek üzere Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmesi talimatı verilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı bu göreve istinaden 13.09.2018 tarih ve 10400 sayılı yazısı ile ilgili birimlere; 2019-2023 dönemi stratejik plan taslaklarını Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Programda belirtilen hedef ve politikaları içerecek şekilde, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzuna uygun olarak hazırlayarak 15.11.2018 tarihine kadar Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca ilgili yazıya “2019-2023 Dönemi Stratejik Planlarının Hazırlanmasında Dikkate Alınması Gereken Hususlar” eklenmiştir.

Bu kapsamda Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 13.09.2018 tarih ve 10400 sayılı yazısı ekinde yer alan “2019-2023 Dönemi Stratejik Planlarının Hazırlanmasında Dikkate Alınması Gereken Hususlar” da belirtilen yöntemler izlenerek 2019-2023 Stratejik Planı çalışmalarına başlamıştır. Ancak çalışmaların tamamlanarak Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planının Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmediği ve kamuoyuna açıklanmadığı tespit edilmiştir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tek çatı altında yapılandırılan Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili mevzuat çerçevesinde 2019-2023 dönemine ait stratejik planını hazırlaması ve yayımlaması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2'nci maddesiyle kamu idarelerinin stratejik planlarının kalkınma planı, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen politikalar ve orta vadeli programda belirlenen hedef ve amaçlara uygun olarak hazırlanmasının sağlanması, uygulamasının izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi görevi verilen Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 17/08/2018 tarih ve 78059895 sayılı yazısı ile 2019-2023 Stratejik Plan çalışmalarına başlandığı, teşkilat yapılarını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı

Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığının, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında birleştirilmesi ile Plan çalışmalarında koordinasyon sağlanarak Yönetmelik ve Kılavuzlarda belirtilen aşamalara riayet edildiği, Hazine ve Maliye Bakanlığının tek çatı altında birleştirilmesi ve stratejik plan aşamaları düşünüldüğünde Planın, 2019 yılının başında yayımlanmasının güç olduğu değerlendirilmekle birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019-2023 Taslak Stratejik Planı 2019 yılı Ocak ayında hazırlandığı, 20/12/2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından alınan e-posta ile Cumhurbaşkanlığı Programının nihai hale getirilmesinden sonra, stratejik planların Cumhurbaşkanlığı Programı ile uyumu çerçevesinde bir kez daha gözden geçirilerek, Cumhurbaşkanlığı Programının yayımlanmasından sonra Cumhurbaşkanının onayıyla yürürlüğe girmesi gerektiği ve bu kapsamda söz konusu süreç tamamlanmadan Bakanlıkların ve bağlı, ilgili kuruluşlarının stratejik planlarının kamuoyuyla paylaşılmamasının gerektiği, bu nedenlerden dolayı Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019-2023 Stratejik Planı'nın henüz yayımlanmadığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında Bakanlığın Stratejik Planının hazırlamama gerekçelerini belirtmiş olmakla birlikte, kamu idarelerinin kamu hizmetlerini istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmaları, bütçelerini stratejik planda yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflere uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı çalışmalarına başlamış olmakla birlikte; Bakanlığın, bu çalışmaları tamamlayarak stratejik planını Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına göndermediği ve kamuoyuna açıklanmadığı görülmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tek çatı altında yapılandırılan Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019-2023 dönemine ait stratejik planını hazırlaması ve zamanında yayımlaması gerekliliğine dair görüşümüz devam etmektedir.

BULGU 4: Bakanlık Harcama Birimleri Tarafından Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İçin Belirlenen Sınırın Takip Edilememesi

İhale mevzuatının ilgili hükümlerinin Analitik Bütçe Sınıflandırmasına uyumlu olmaması nedeniyle, doğrudan temin ve pazarlık usulü için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile belirlenen %10'luk sınırın harcama birimleri tarafından sağlıklı bir biçimde takip

edilemediği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendiyle, kurumların, Kanunun 21/f (pazarlık usulü) ve 22/d (doğrudan temin) bentleri uyarınca yapacakları harcamaların yıllık toplamının idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşamayacakları hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeyle, Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların, 4734 sayılı Kanun'da belirtilen temel ilkelere ve usullere uygun bir şekilde yapılması amaçlanmıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 21.2'nci maddesinde yer alan düzenlemeye göre; 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d bentlerinde düzenlenen pazarlık ve doğrudan temin usulüyle ihtiyaçların temininde kurum ve kuruluşların, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarını dikkate alarak mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri için bütçelerine konulan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10'luk sınırı takip etmeleri gerekmektedir.

Bilindiği üzere, Analitik Bütçe Sınıflandırmasının bölümlerinden biri de giderin ekonomik sınıflandırmasıdır. Bu sınıflandırmaya göre giderler birinci düzeyde aşağıdaki şekilde tasniflenmiştir:

- 01- Personel Giderleri
- 02- Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Ödemeleri
- 03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri
- 04- Faiz Giderleri
- 05- Cari Transferler
- 06- Sermaye Giderleri
- 07- Sermaye Transferleri
- 08- Borç Verme
- 09- Yedek Ödenekler

Kamu idareleri bütçenin hazırlaması ve uygulanması yani harcama ve muhasebe süreçlerinde, harcamalarını bu sınıflandırmaya göre tasnif etmek zorundadırlar.

Yukarıda anılan kamu ihale mevzuatı ise, bütçeye konulan ödeneklerin %10'luk kısmının hesabında mal ve hizmet alımı ile yapım işleri şeklinde takip edilmesini zorunlu kılmıştır.

Analitik Bütçe Sınıflandırmasında yer alan, Giderin Dördüncü Düzeyde Ekonomik Sınıflandırması Cetveli incelendiğinde, hangi kodun hangi tür harcama (mal alımı, hizmet alımı ya da yapım işi) için olduğu tam olarak anlaşılamadığı görülmüştür. Bu durum, idareler arasında farklı uygulamalara yol açmaktadır. Bakanlığın ilgili mevzuat hükmünün uygulanmasına ilişkin harcama birimlerine yol gösterecek genelge ya da genel yazı gibi bir düzenlemesi de bulunmamaktadır.

Konuya ilişkin olarak diğer kamu idareleri tarafından çıkarılan genelgeler incelendiğinde, 4734 sayılı Kanun'un 62/1 bendi uygulamasına ilişkin idareler tarafından yayımlanan genelgelerde kamu idarelerince bu konuya ilişkin farklı düzenlemeler yapıldığı, sonuç olarak uygulamada yöntem birliği oluşmadığı görülmüştür.

Doğrudan temin ve pazarlık usulü için belirlenen sınırın takip edilmesinde; kamu idarelerinin farklı uygulamalarını ortadan kaldırmak ve sağlıklı bir izleme sisteminin oluşturulması için Bakanlık ve ilişkili kuruluşu olan Kamu İhale Kurumu tarafından mevzuatın uygulanabilir hale getirilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, konuyla ilgili olarak kamu idarelerinin farklı uygulamalarının ortadan kaldırılmasını, sağlıklı bir izleme sisteminin oluşturulmasını ve ilgili mevzuatın uygulanabilir hale getirilmesini sağlayacak gerekli düzenlemelerin yapılması için 10/11/2016 tarihinde Kamu İhale Kurumunda ilgili birçok kurum temsilcisinin katılımıyla toplantı yapıldığı ve çözüm konusunda istişarelerde bulunulduğu, Kamu İhale Kurumundan alınan 11/7/2017 tarihli ve 14430 sayılı yazıda kamu ihale mevzuatına ilişkin olarak değişiklik çalışmalarının başlatıldığı, idarelerin farklı bütçe yapılarının özelliklerini dikkate alacak ve yapılacak kontrolün etkin ve hızlı bir şekilde uygulanmasına izin verecek şekilde 4734 sayılı Kanunun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinin güncellenmesine yönelik çalışmalar Kamu İhale Kurumunun koordinasyonunda halen devam etmekte olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi kapsamında Harcama Talimatı Onay Belgesinin formatı değiştirilerek ihale usulü belge içeriğine eklendiği, bu kapsamda mal ve hizmet alımlarında, ihale usulü seçimi zorunlu hale getirilerek konuya ilişkin harcamaların raporlanabileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında kamu idarelerinin farklı uygulamalarının

ortadan kaldırılmasını, sağlıklı bir izleme sisteminin oluşturulmasını ve ilgili mevzuatın uygulanabilir hale getirilmesini sağlayacak gerekli düzenlemelerin yapılması için Kamu İhale Kurumunda çalışmaların yürütüldüğü ifade edilmiş ise de geçmiş yıllarda bu konuya ilişkin bir gelişme kaydedilmemiştir.

Doğrudan temin ve pazarlık usulü için belirlenen sınırın takip edilmesinde; kamu idarelerinin farklı uygulamalarını ortadan kaldırmak ve sağlıklı bir izleme sisteminin oluşturulması için Bakanlık ve ilişkili kuruluşu olan Kamu İhale Kurumu tarafından mevzuatın uygulanabilir hale getirilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Borç Üstlenim Anlaşmalarına İlişkin Kredi Kullanım ve Geri Ödeme Bildirimlerinin Belirlenen Sürelerde Gönderilmemesi

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un, 8/A maddesinde belirtilen yatırım ve hizmetleri gerçekleştirmek üzere görevlendirilen ve borç üstlenim anlaşmalarına taraf olan şirketlerce, kredi kullanım ve geri ödeme bildirimlerinin süresinde gönderilmediği görülmüştür.

Anılan Kanunun "Borç Üstlenimi" başlıklı 8/A maddesinde Müsteşarlığın borç üstlenim anlaşmaları kapsamında taraflardan her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkili olduğu,

Hazine Müsteşarlığı Tarafından Gerçekleştirilecek Borç Üstlenimi Hakkında Yönetmelik'in "İzleme ve Raporlama" başlıklı 8'inci maddesinde, yatırım ve hizmetleri gerçekleştirmek üzere görevlendirilen şirketin, kredi kullanım ve geri ödeme bildirimlerini gösterir Yönetmelik ekinde yer alan Kredi İzleme Formunu, kullanım ve geri ödemeyi takip eden on işgünü içerisinde Müsteşarlığa ve idareye göndereceği,

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 493'üncü maddesinde ise Hazine Müsteşarlığı veya diğer kamu idareleri tarafından borç üstlenim anlaşması imzalanmasını müteakip anlaşmaya ilişkin bilgiler ile krediden yapılan kullanım ve ödemelere ilişkin bilgilerin ilgili mevzuatında belirlenen biçim ve sürelerde Devlet Borçları Muhasebe Birimine veya idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten ilgili muhasebe birimine bildirileceği,

düzenlenmiştir.

Borç üstlenim anlaşmalarına konu edilen yatırım ve hizmetleri gerçekleştirmek üzere

görevlendirilen şirketlerce gönderilen kredi izleme formlarının incelenmesi sonucunda; kredi kullanım ve geri ödemelerinin kullanım ve ödemeyi takip eden 10 iş günü içerisinde gönderilmediği, bu nedenle söz konusu kullanım ve ödemelerin muhasebe kayıtlarına dolayısıyla kurum mali tablolarına zamanında intikal ettirilemediği tespit edilmiştir.

Borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin yürütülen izleme ve raporlama faaliyetlerinin doğru ve zamanında gerçekleşmesini teminen kredi kullanım ve geri ödeme bilgilerinin mevzuatında belirlenen sürelerde Kuruma intikalinin sağlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Borç üstlenim anlaşmalarına taraf olan şirketlerce yapılması gereken bildirimlerin aksamaması amacıyla söz konusu şirketlere mevzuattan doğan yükümlülüklerinin çeşitli vasıtalar kullanılarak hatırlatıldığı ve bulgu konusu edilen borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin kredi kullanım ve geri ödeme bildirimlerinin belirlenen sürelerde gönderilmemesi hususunun esasen birkaç projede borç üstlenim anlaşmalarının ilk imzalanma aşamasında görevli şirketlerin mevzuata ilişkin bilgi ve deneyim eksikliğinden kaynaklandığı,

İlgili şirketlere, her üç ayda bir resmi yazı ile gelecekteki üç aylık döneme ilişkin ödemesi bulunan kredilerin dış finansman numaraları iletildiği ve ilgili kredilere ait bildirimlerin işlemler yapıldıktan sonra 10 iş günü içerisinde Bakanlığa iletilmesi hususu tekrar hatırlatıldığı,

Yine ilgili şirketlerce Bakanlığın uyarılarının da katkısı ile bildirimlerini zamanında yerine getirme konusunda azami hassasiyet gösterildiği,

Borç Üstlenim Anlaşmaları kapsamında Bakanlık koşullu yükümlülüğüne esas teşkil etmek üzere anlaşma miktarının dikkate alındığı, krediye ilişkin kullanım ve geri ödeme oldukça söz konusu işlemler muhasebe kayıtlarına dolayısıyla kurum mali tablolarına yansıtıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, ilgili şirketlerce yapılması gereken bildirimlerin aksamaması amacıyla söz konusu şirketlere mevzuattan doğan yükümlülüklerinin çeşitli vasıtalar kullanılarak hatırlatıldığı ve bulgu konusu edilen borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin kredi kullanım ve geri ödeme bildirimlerinin belirlenen sürelerde gönderilmemesi hususunun esasen birkaç projede borç üstlenim anlaşmalarının ilk

imzalanma aşamasında görevli şirketlerin mevzuata ilişkin bilgi ve deneyim eksikliğinden kaynaklandığı ifade edilmişse de;

Denetim faaliyetleri sırasında ilgili şirketlerce yapılması gereken bildirimlerin süresinde yapılmasının sağlanması amacıyla Bakanlık birimlerince yazışmalar yapıldığı görülmüş olmakla birlikte, borç üstlenim anlaşmalarına taraf bazı şirketlerce 2018 yılı kullanım ve geri ödeme bilgilerini içerir kredi izleme formlarının mevzuat ile belirlenen sürelerde gönderilmediğinin tespit edilmesi üzerine söz konusu husus bulgu konusu edilmiştir.

Yine kamu idaresi cevabında, ,borç üstlenim anlaşmaları kapsamında Bakanlık koşullu yükümlülüğüne esas teşkil etmek üzere anlaşma miktarının dikkate alındığı, krediye ilişkin kullanım ve geri ödeme oldukça söz konusu işlemler muhasebe kayıtlarına dolayısıyla kurum mali tablolarına yansıtıldığı ifade edilmiş ise de;

Borç üstlenim anlaşmaları kapsamında oluşan koşullu yükümlülüklerin kurum mali tablolarında gösterilmesi amacıyla ihdas edilmiş olan 934 Borç Üstlenim Taahhütleri ve 935 Borç Üstlenim Taahhütleri Karşılığı Hesapları kullanılmakta olup, 934 nolu Hesap birinci düzey yardımcı kodları ile kredi kullanımları ve anapara geri ödemelerini takip etmek amacıyla yardımcı hesaplara ayrılmıştır. Borç üstlenim anlaşma miktarının tamamı, anlaşma tarihi itibarıyla 934 nolu Hesap ile Kurum mali tablolarına intikal ettirilmekte ancak kredi anapara geri ödemesi oldukça ödeme tutarı kadar rakam 934 nolu Hesap ve 935 nolu Hesap ters çalıştırılarak Kurumun bu kapsamda yüklenmiş olduğu ve mali tablolarına intikal ettirilmesi gereken koşullu yükümlülük tutarı azalmaktadır. Bu nedenle, kredi kullanım ve geri ödeme bilgilerinin zamanında ve doğru bir şekilde Bakanlığa intikalinin sağlanması borç üstlenim anlaşmaları kapsamında oluşacak koşullu yükümlülüğün tespiti anlamında önem arz etmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Kurumun borç üstlenimleri kapsamındaki yükümlülüklerin doğru bir şekilde takip edilebilmesi ve izleme ile raporlama faaliyetlerinin doğru ve zamanında gerçekleşmesini teminen kredi kullanım ve geri ödeme bilgilerinin mevzuatında belirlenen sürelerde Kuruma intikalinin sağlanması gerektiği yönündeki değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 6: Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmek Üzere Mevzuatı Kapsamında Bakanlığa Aktarılan Tutarların Doğruluğunun Teyidi ve Takibinin Yapılmaması

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, belirli kamu iktisadi teşebbüsleri, Türkiye Jokey Kulübü, Milli Piyango İdaresi ve Spor Toto Teşkilatı tarafından genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık hesabına yatırılan tutarların, Bakanlık merkez muhasebe birimi tarafından dekont üzerinden muhasebeleştirildiği, ancak bu tutarların takibi ve doğruluğuna yönelik Bakanlıkça herhangi bir kontrol yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kurumlardan alınacak hasılat payı” başlıklı 78’inci maddesinin birinci fıkrasında; kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayri safi hasılatının yüzde on beşine kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedileceği, bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranlarının Bakanlar Kurulunca belirleneceği;

İkinci fıkrasında ise; düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlalarının, her üç ayda bir izleyen ayın on beşine kadar genel bütçeye aktarılacağı,

hüküm altına alınmıştır.

5018 sayılı Kanun’un 78’inci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak çıkarılan 30.12.2005 tarih ve 2005/9916 sayılı BKK ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü ve Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesabına mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatlarının %10’u oranında hasılat payı göndermekle yükümlü kılınmışlardır.

Diğer taraftan 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun gereği; Türkiye Jokey Kulübü, Milli Piyango İdaresi ve Spor Toto Teşkilatı tarafından genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere kamu payları Bakanlık hesabına aktarılmaktadır.

2006/9972 sayılı BKK eki olan Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in “Strateji geliştirme birimlerinin görevleri” başlıklı 5’inci maddesinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacakların takip ve tahsil işlemlerini yürütmek strateji geliştirme birimlerinin görevleri

arasında sayılmıştır.

Uygulamada ise, yukarıda bahsi geçen kurum ve kuruluşlar tarafından genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık hesabına yatırılan tutarların sadece Bakanlık merkez muhasebe birimi tarafından dekont üzerinden muhasebeleştirildiği, bütçeye gelir kaydı yapılan bu tutarların takibi ve teyidi amacıyla Bakanlık tarafından herhangi bir kontrol mekanizmasının tesis edilmediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kanun'a göre kurumlardan alınacak hasılat payı ile 5602 sayılı Kanun'dan kaynaklanan şans oyunları hasılatının; Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından ilgili kurumlar tarafından tutarlar gönderildikçe kaydının tutulması yanında kurumun gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmekle görevli bulunan Strateji Geliştirme Birimlerinin de sürece katılımını sağlayacak bir kontrol mekanizmasının kurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle; hasılat payları ve gelir fazlalarına ilişkin bazı dönemlerde denetimler yapıldığı ayrıca Kamu İktisadi Teşebbüslerinden bütçeye yapılan ödemelere ilişkin Bakanlık tarafından her yıl Kamu İşletmeleri Raporu'nun hazırlandığı, ancak ilgili idarelerin/kuruluşların/şirketlerin payları hesaplama yöntemlerine ve tutarların doğruluğuna ilişkin tam ve yeterli bilgi sağlanamadığı, bütçeye gelir kaydedilen söz konusu tutarların doğruluğuna ve zamanında aktarılmasına yönelik bir izleme ve kontrol mekanizması oluşturmak üzere 2019 yılı içerisinde bir çalışma grubu oluşturulacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, bulgu konusu hususa iştirak etmiş olup hasılat payları ve gelir fazlalarına ilişkin bazı dönemlerde denetimler yapıldığını ayrıca Kamu İktisadi Teşebbüslerinden bütçeye yapılan ödemelere ilişkin Bakanlık tarafından her yıl Kamu İşletmeleri Raporu'nun hazırlandığını fakat ilgili idarelerin/kuruluşların/şirketlerin payları hesaplama yöntemlerine ve tutarların doğruluğuna ilişkin tam ve yeterli bilgi sağlanamadığı için bütçeye gelir kaydedilen söz konusu tutarların doğruluğuna ve zamanında aktarılmasına ilişkin bir kontrol mekanizması olmadığını ancak 2019 yılı içerisinde bir çalışma grubu oluşturulacağını ifade etmiştir.

Bununla birlikte söz konusu bulgunun 2017 yılı denetimlerinde tespit edilmiş olduğu ve bu tespit sonucunda kamu idaresinin bulgu konusu hususun Strateji Geliştirme Başkanlığınca takip edilebilmesi için bir yapı oluşturulacağını ve buna ilişkin hususların ilgili idare ve şirketlere genel yazı ile duyurulacağını ifade ettiği için tespitimiz 2017 yılı raporunda

izlemeye alınmıştır. Ancak bu tespit ile ilgili kamu idaresi 2018 yılı cevabında da aynı yönlü açıklamalar yapmış olup kamu idaresinin bu konuda herhangi bir ilerleme kaydetmediği görülmektedir.

Bu itibarla, kurumlardan alınacak hasılat payı ile 5602 sayılı Kanun'dan kaynaklanan şans oyunları hasılatının; Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından ilgili kurumlar tarafından tutarlar gönderildikçe kaydının tutulmasının yanında kurumun gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmekle görevli bulunan Strateji Geliştirme Birimlerinin de süreçte katılımını sağlayacak bir kontrol mekanizmasının kurulması gerektiği yönündeki değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 7: Kamu Borç Yönetimi Raporunda Yer Alan Borç Üstlenim Anlaşmalarına İlişkin Bilgilerin Yeterli, Açık ve Kapsayıcı Olmaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alan ve Bakanlığın taraf olduğu Borç Üstlenim Anlaşmalarına ilişkin bilgilerin, bu Rapordan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve kapsayıcı olmadığı görülmüştür.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un "Borç üstlenimi" başlıklı 8/A maddesinde, bu madde kapsamında sayılan yatırım ve hizmetler için yurt dışından sağlanan finansmanın ve varsa bu finansmanın teminine yönelik türev ürünlerden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere mali yükümlülüklerin Müsteşarlık tarafından üstlenilebileceği, borç üstlenimine ilişkin taahhüdün sağlanan finansmanın bir kısmını veya tamamının içerecek şekilde verilebileceği ve Müsteşarlığın borç üstlenimi kapsamında taraflardan her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkili olduğu,

Aynı Kanunun "Devlet borçlarının bütçeleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması" başlıklı 14'üncü maddesinde, ilgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânlarının ve Hazine garantilerinin Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alacağı,

Hazine Müsteşarlığı Tarafından Gerçekleştirilecek Borç Üstlenimi Hakkında Yönetmelik'in "Uygulanacak usul ve esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde, borç üstlenim taahhüdünün ana kredi tutarının sözleşmenin şirket kusuru nedeniyle feshi halinde %85'ini, sözleşmenin şirket kusuru dışındaki nedenlerle feshi halinde %100'ünü ve finansman maliyetlerinin tamamını içerecek şekilde verileceği, türev maliyetlerinin finansman

maliyetleri içerisinde yer aldığı, türev maliyeti limitinin ana kredinin %10'unu geçmeyecek şekilde Bakanlıkça belirleneceği ve finansman maliyetleri içinde yer alan türev maliyetinin türev maliyeti limitini aşamayacağı, yatırım ve hizmetleri gerçekleştirmek üzere düzenlenen uygulama sözleşmesinin feshi halinde fesih hali bildiriminin Müsteşarlığa ulaştığı tarih ile üstlenim tarihi arasında vadesi gelmiş ana kredi geri ödemesi ve finansman maliyetlerinin borç üstlenimi kapsamında olduğu,

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin Borç Üstlenim Taahhütleri Hesabına ilişkin 492, 493 ve 494'üncü maddelerinde ise, Hazine Müsteşarlığı tarafından imzalanan borç üstlenim anlaşmaları ve bu anlaşmalar kapsamındaki kredi anlaşmalarından yapılan kullanım, iptal ve kredi anapara geri ödemelerin görevli şirketlerden gelen bildirimler doğrultusunda Müsteşarlıkça muhasebe kayıt ve mali tablolarına intikal ettirileceği,

hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre borç üstlenim anlaşmaları kapsamında ana kredi tutarının bir kısmını veya tamamını içerek şekilde borç üstlenim taahhüdü verilmesi, borç üstlenim taahhüdünün türev maliyetler dâhil finansman maliyetlerini de içermesi, borç üstlenim anlaşmalarına esas kredi anlaşmaları kapsamında yapılan kullanım, iptal ve geri ödeme bilgilerinin görevli şirketlerce Bakanlık muhasebe birimlerine intikal ettirilmesi ve bu bildirimlerin muhasebe kayıt ve mali tablolarına aktarılması, Bakanlığın taraf olduğu borç üstlenim anlaşmalarının ve bu anlaşmalara ilişkin bilgilerin Bakanlık açısından oluşacak şarta bağlı yükümlülüklerin kapsam ve içeriğini belirtilecek şekilde Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin toplam kredi tutarının, Kamu Borç Yönetim Raporunda yer aldığı ancak Bakanlık açısından oluşacak şarta bağlı yükümlülüklerin kapsam ve içeriğini ortaya koyacak olan kısmi üstlenim taahhütlerinin, türev maliyetlerinin ve kredi anlaşmaları kapsamında yapılan kullanım, iptal ve geri ödeme bilgilerinin Kamu Borç Yönetim Raporunda yer almadığı tespit edilmiştir.

Borç üstlenimine konu yatırım ve hizmetleri gerçekleştirmek üzere düzenlenen uygulama sözleşmesinin feshi halinde Bakanlıkça üstlenilecek yükümlülük tutarının belirlenmesinde;

- Kredi anapara geri ödeme süreci başlamamış finansman tutarları için kredi anlaşmalarından yapılan kullanım tutarları ve türev maliyetleri dâhil finansman maliyetleri,

- Kredi anapara geri ödeme süreci başlamış finansman tutarları için ise kredi anlaşmalarından yapılan kullanım tutarlarından geri ödemesi yapılmamış tutarlar ile türev maliyetleri dâhil finansman maliyetleri esas alınacaktır.

Bu nedenle, Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alan borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin bilgilerin kısmi üstlenim taahhütlerini, türev maliyetlerini ve kredi anlaşmaları kapsamında yapılan kullanım, iptal ve geri ödeme bilgilerini içerecek şekilde verilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kredi kullanımlarının proje bazında yayımlanmasının idareler, görevli şirketler ve kreditorler arasında imzalanan ve ticari gizliliği bulunan anlaşmalara aykırı olacağının düşünüldüğü,

Türev maliyetleri piyasa koşullarında görevli şirketler ve bankalar arasında imzalanan ticari anlaşmalara dayandığından türev maliyetlerinin ve bu maliyetlere bağlı olarak belirlenen türev maliyet limitinin de ticari gizliliği bulunan bir bilgi olduğundan yayımlanmasının sözleşme hükümlerine aykırılık teşkil edeceğinin değerlendirildiği,

4749 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinde ilgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânlarının ve Hazine garantilerinin Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alacağı ifade edildiği ve bu kapsamda, Bakanlıkça sağlanan borç üstlenim taahhütlerinin proje ismi ve tutarlarıyla birlikte Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer aldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında, kredi kullanımlarının proje bazında yayımlanmasının idareler, görevli şirketler ve kreditorler arasında imzalanan ve ticari gizliliği bulunan anlaşmalara aykırı olacağı ve türev maliyetleri piyasa koşullarında görevli şirketler ve bankalar arasında imzalanan ticari anlaşmalara dayandığından türev maliyetlerinin ve bu maliyetlere bağlı olarak belirlenen türev maliyet limitinin de ticari gizliliği bulunan bir bilgi olduğundan yayımlanmasının sözleşme hükümlerine aykırılık teşkil edeceği ifade edilmişse de;

Bulgu konusu edilen husus yalnızca kredi kullanımları olmayıp, borç üstlenim anlaşmalarındaki koşullu yükümlülük tutarını belirleyecek olan kısmi üstlenim, kredi iptal ve geri ödeme bilgilerinin ve ayrıca türev maliyetlerinin de raporlanması gerekliliğidir.

Borç üstlenim anlaşmaları, 4749 sayılı Kanun ve ilgili ikincil mevzuatı çerçevesinde yapılmakta olan anlaşmalar olup mevzuat ile idareye bu anlaşmalar çerçevesinde ve limitleri yine mevzuatla belirlenecek yükümlülük altına girebilmesi için yetki tanınmıştır. Söz konusu anlaşmaların bir tarafı şirketler ve kreditorler olmakla birlikte diğer tarafı kamuyu temsilen Bakanlıktır ve Bakanlıkça kamuyu ilgilendiren bir yükümlülük altına girilmektedir. Kamunun, şarta bağlı ve/veya doğrudan yükümlüklerinin doğru ve açık bir şekilde raporlanması ise mali saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkesinin gereğidir.

Borç üstlenim anlaşmaları kapsamında yapılacak olan raporlamalarda, yalnızca borç üstlenim anlaşma miktarının raporlanması oluşacak koşullu yükümlülüğün tespiti anlamında yeterli değildir. Bu anlaşma çerçevesinde doğacak olan yükümlülüğün tespitinde kısmi üstlenim taahhüt tutarlarının, kredi kullanım, geri ödeme ve iptal bilgileri ile türev ürünler sebebiyle oluşacak koşullu yükümlülüklerin de dikkate alınması gerektiğinden söz konusu raporlamanın bu bilgileri de içerek şekilde yapılması gerekmektedir.

Yine kamu idaresi cevabında, 4749 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinde ilgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânlarının ve Hazine garantilerinin Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alacağı ifade edildiğinden Bakanlığımızca sağlanan borç üstlenim taahhütleri proje ismi ve tutarlarıyla birlikte Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer almaktadır denilmiş ise de;

4749 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde ilgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânlarının ve Hazine garantilerinin Bakanlık tarafından raporlanması öngörülmüş olmakla birlikte yapılacak olan raporlamaya ilişkin bir sınırlama getirilmemiş olup Bakanlıkça yapılacak olan raporlamalarda mali saydamlık ve hesap verebilirlik ilkelerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Kamu Borç Yönetimi Raporunda yer alan borç üstlenim anlaşmalarına ilişkin bilgilerin kısmi üstlenim taahhütlerini, türev maliyetlerini ve kredi anlaşmaları kapsamında yapılan kullanım, iptal ve geri ödeme bilgilerini içerecek şekilde verilmesi gerektiği yönündeki değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 8: Merkezi Finans ve İhale Birimi Özel Hesabının Tabi Olması Gereken Muhasebe ve İhale Mevzuatında Belirsizlik Bulunması

Merkezi Finans ve İhale Biriminin (MFİB) cari giderlerini karşılamak için Hazine tarafından genel bütçeden özel hesaba aktarılan paranın muhasebeleştirme ve raporlama

usulünün belirlenmediği ve bu özel hesaptan yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihale mevzuatının bulunmadığı görülmüştür.

MFİB, AB Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 14 Şubat 2002 tarihinde imzalanan ve 30 Ocak 2003 tarih ve 4802 sayılı Kanunla uygun bulunan Mutabakat Zaptı ile kurulmuştur. 10 Mayıs 2006 tarih ve 5500 sayılı Kanunla onaylanan 1 no.lu Ek ile Mutabakat Zaptı'nın bazı maddeleri değiştirilmiş ve ek düzenlemeler getirilmiştir.

Mutabakat Zaptı ile MFİB, idari bakımdan (Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından yönetilen) Hazine Müsteşarlığına bağlanmıştır.

Mutabakat Zaptı'nın 1'inci maddesinde MFİB *“Ulusal İdare içinde, kurumsal yapılanma projeleri ve özel olarak sağlanmışsa diğer projeler için ihaleye çıkma, sözleşme yapma ve ödemelerle görevlendirilmiş Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi uygulama birimidir”* şeklinde tanımlanmış; 2'nci maddesinde, Hazine Müsteşarlığına bağlı bir birim olarak kurulacağı ve bir Program Yetkilendirme Görevlisinin sorumluluğu altında mutabakatta belirtilen fonksiyonlara ilişkin tüm kararlarını bağımsız olarak alacağı; 3'üncü maddesinde Türkiyede Avrupa Birliği tarafından finanse edilen programlar çerçevesinde gerçekleşen hizmet, mal, iş ve hibelere ilişkin ihalelerin genel bütçeleme, ihaleye çıkma, sözleşme imzalama, ödeme, muhasebe ve mali raporlaması bakımından sorumlu olacağı, hizmetlerin, malların, işlerin ve hibelerin ihalesine ilişkin Avrupa Birliği kural, düzenleme ve usullerine bağlı kalınmasını ve uygun bir raporlama sisteminin işlemlerini sağlayacağı belirtilmiştir.

Mutabakat Zaptı'nın 4'üncü maddesinde Program Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin ilgili düzenlemeleri ve onayına bağlı olarak Merkezi Finans ve İhale Birimine uygun personel alımını sağlayacağı ve Türk Hükümetinin tüm personel masraflarını karşılayacağı, MFİB'in personeli ile ilgili esas ve usullerin Türk Mevzuatı çerçevesinde düzenleneceği; 5'inci maddesinde Merkezi Finans ve İhale Birimi Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenen ve sağlanan binada yerleşeceği ve idari, maaş ve diğer tüm işletme giderlerinin Türk Hükümetinin ulusal bütçesinden karşılanacağı belirtilmiştir. Bu amaçla hazırlanan 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve Bütçe Esasları Hakkında Kanun 07.06.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5671 sayılı Kanun'un “Birimin giderleri” başlıklı 4'üncü maddesinde; *“Birim giderlerini karşılamak amacıyla Birim hesabına aktarılması gereken tutar genel bütçeden*

karşılanır.” hükmü yer almaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildikten sonra, Merkezi İhale ve Finans Birimi, 2018/1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığı ile ilgilendirilmiştir.

2018 yılı Bütçe Kanunu’nda 16.000.000,00 TL olarak MFİB Özel Hesabına aktarılması öngörülen cari transfer, 31 Aralık 2018 itibarıyla 19.200.000,00 TL’ye ulaşmıştır. Birim bütçesine yapılan transferler, Bakanlık tarafından 830.05.02.09.12 transferler ekonomik kodu ile MFİB ise 600.04.2.1.1 Hazine yardımları ekonomik kodu ile takip etmektedir.

MFİB’e, Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılan transferin kullanım süreci ve kurumun tabi olduğu mali mevzuat incelendiğinde, 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun da yer alan şu hususlar tespit edilmiştir.

A- Merkezi Finans ve İhale Birimi Özel Hesabı için Muhasebeleştirme ve Raporlama Usulünün Belirlenmemiş Olması

MFİB’in giderleri için, 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve Bütçe Esasları Hakkında Kanun uyarınca, açılan özel hesaba kaynak transfer edilmektedir. Ancak 5671 sayılı Kanunda, genel bütçeden aktarılan bu kaynakların muhasebeleştirilmesine ve raporlanmasına ilişkin mali çerçeve belirlenmemiş ve ikincil mevzuat ile belirlenmesi yönünde bir yetki verilmemiştir.

MFİB, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile ikincil mevzuatı gereğince sunulması gereken mali tabloları oluşturmak amacıyla Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu hazırlanmaktadır. Ancak MFİB tarafından (Mülga) Maliye Bakanlığınca işletilen Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemine giriş yapılamadığından, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve ikincil mevzuatı çerçevesinde sunulması gereken taşınır kesin hesap cetvellerini de oluşturamamaktadır. MFİB tarafından kullanılan “Envanter Yönetim Programı” ise kurum mali tablolarında yer alan taşınır hesaplarını teyit eder nitelikte değildir.

Bu itibarla, MFİB mali işlemlerinin, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, Türk kamu mali yönetimi ve kontrol sistemi ile uyumlu veri üretebilecek şekilde muhasebeleştirilmesine ve raporlanmasına ilişkin bir mevzuata bağlanması gerekmektedir.

B- Merkezi Finans ve İhale Birimi Özel Hesabından Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin İhale Mevzuatının Bulunmaması

MFİB tarafından 2018 yılı içinde yapılan mal ve hizmet alımları, kamu ihale mevzuatının dışında yapılmaktadır.

2018 yılı içinde Hazine yardımının mal ve hizmet alımlarına ilişkin en büyük kalemi, 1.920.720,72 TL olarak 630.3.5.1.8 ekonomik koduyla Temizlik Hizmet Alım Giderlerinden oluşmaktadır. Söz konusu harcama, 2016 yılında şirket ile Halkbank arasındaki hizmet alımı sözleşmesine yapılan bir ek protokol çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve Bütçeleme Esasları Hakkında Kanun ile Merkezi Finans ve İhale Birimi Personel Yönetmeliği'nde temizlik ve diğer yardımcı hizmetler yer almamakta, bu hizmetler yukarıda belirtilen ek protokol çerçevesinde yürütülmektedir.

Diğer büyük alım kalemi ise 630.3.7.2.1 ekonomik koduyla yapılan 388.388,45 TL'lik Bilgisayar Yazılım Alımları ve Yapımları harcamasıdır. Bu harcama, MFİB tarafından IPA ihaleleri için kullanılan yazılımın bakımı için yapılmaktadır. Benzer şekilde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yapılan bir ihale ile sözleşmeye bağlanmamıştır.

Diğer mal ve hizmet alımlarında da benzer bir durum söz konusudur. Ancak bu uygulama, 4734 sayılı Kanunun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde, MFİB gibi uluslararası anlaşmalarla kurulmuş idarelere yer verilmemiş olmasının getirdiği belirsizlikten kaynaklanmaktadır. Merkezi Finans ve İhale Biriminin mal ve hizmet alımlarının, hangi ihale mevzuatına tabi olduğunun açıkça düzenlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi tarafından 2017 yılı denetim raporuna verilen cevapta, yukarıda yer verilen iki hususta, bir Yönetmelik Taslağı hazırlanmakta olduğu ifade edilmiş olmakla beraber 2018 sonu itibarıyla bu çalışma sonuçlandırılmamıştır.

Kamu idaresi cevabında; özetle,

A) Merkezi Finans ve İhale Biriminin 14 Şubat 2002 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği (AB) Komisyonu arasında imzalanan Mutabakat Zaptı ile kurulduğu, işlevsel özerkliğe haiz, özel statülü bir kuruluş olduğu, MFİB'in özel hesabına Hazine bütçesinden yapılan kaynak transferinin, tamamıyla yukarıda takdim kılınan uluslararası anlaşmadan doğan bir yükümlülüğün ifası kapsamında gerçekleştirildiği,

Transfer keyfiyetinin ise 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve

Bütçe Esasları Hakkında Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak 20.10.2007 tarih ve 26676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MFİB Personel Yönetmeliği ile düzenlendiği,

5671 sayılı Kanun'un, MFİB'in istihdam ve bütçe esaslarını düzenlemek üzere yürürlüğe konulmuş özel bir kanun olduğu ve normlar hiyerarşisi açısından 5018 sayılı Kanun kapsamında bütçe ve muhasebe işlemlerinin yapılmasının ne hukuken ne de teknik olarak mümkün olmadığı,

MFİB'in, 5018 sayılı Kanun'un kapsamını belirleyen ekli I,II, III ve IV sayılı cetvellerde ve yıllık bütçe kanunlarına ekli "Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri" listesinde yer almadığı,

MFİB'in genel bütçe kapsamında bulunmayıp, giderleri için gereken kaynağın uluslararası anlaşmadaki yükümlülüğe uygun olarak genel bütçeden "transfer" yoluyla sağlandığı ve ödeneğin Hazine tarafından "aktarılması" ile MFİB tarafından "harcanmasının" iki ayrı sayfayı temsil ettiği ve 5018 sayılı Kanun'a göre yürütülmesi ve muhasebeleştirilmesi gereken işlemin, Hazine bütçesinden MFİB özel hesabına yapılan aktarma işlem olduğu, çünkü bu işlemle Hazine açısından "gider" gerçekleştiği,

Diğer taraftan, 5671 sayılı Kanun ve bağlı Yönetmelik hükümlerinin MFİB'in bilhassa Sayıştay karşısında hesap verebilirliğini engellemediği, MFİB Başkanlığınca Yönetmelik'in 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (ç) bentlerinin verdiği yetkiye dayanılarak yapılan bir dizi düzenleme ile denetlenebilir bir kontrol çevresi oluşturulduğu:

Bu çerçevede,

- "Birim Özel Hesabından Yapılacak Harcamalara İlişkin Dahili Direktif" 22.10.2007 tarihinde yürürlüğe konulduğu,

- Özel Hesaba aktarılacak tutara ilişkin olarak MFİB tarafından "Harcama Planı"nın, zorunlu olmadığı halde mukayese ve değerlendirme imkanı vermesi açısından "Analitik Bütçe Sistemi"ne (ABS) uygun olarak "Dördüncü Düzey Ekonomik Sınıflandırma" temelinde hazırlandığı,

- MFİB'in harcamaları için, dördüncü düzey ekonomik sınıflandırmaya göre belirlenmiş bütçe kalemleri bazında tahakkuk fişi düzenlenmekte, gerçekleştirme görevlisi ve harcama yetkilisi tarafından imzalanmakta olup, tüm harcamaların bütçe kalemi bazında raporlanması sağlanmakta olduğu,

- 5018 sayılı Kanuna tabi olmadığı halde, harcamaların tevsikinde Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nde sayılan belgeler veya aynı fonksiyonu haiz eşdeğer belgeler düzenlenip arşivlenmekte olduğu,

- Muhasebe temelinde hesap verilebilirliğin temini amacıyla, Muhasebat Genel Müdürlüğü ile imzalanan 01.01.2011 tarihli Protokol kapsamında bir hesap planı hazırlandığı ve aynı Protokol kapsamında MFİB'de kurulan "KBS (say2000i)" benzeri bir yazılım üzerinden 02.08.2011 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanıldığı; ancak bu programın 31.12.2018 tarihinden itibaren kullanımının sona erdirilmesi nedeniyle, 01.01.2019 tarihi itibarıyla Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilgi Sistemi ve MYS üzerinden gerekli tanımlamalar yapıp veri girişi ve kayıtları yapılmaya başlanıldığı,

- Kullanımındaki taşınır malların kayıt ve takibi amacıyla "Envanter Yönetim Programı"nın uygulamaya konulduğu,

Mevcut durum karşısında 5018 sayılı Kanun'un kapsamını belirleyen ekli I, II, III ve IV sayılı cetvellerde yer almayan MFİB ile ilgili bütçe ve muhasebe işlemlerinin 5018 Sayılı Kanun'a göre yürütülmesinin, Birimin mevcut hukuki statüsü ve mevzuatı nedeniyle mümkün olmadığı,

ifade edilmiştir.

B) Merkezi Finans ve İhale Biriminin 14 Şubat 2002 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği (AB) Komisyonu arasında imzalanan Mutabakat Zaptı ile kurulduğu, işlevsel özerkliğe haiz, özel statülü bir kuruluş olduğu,

5018 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar yer aldığı ekli listelerde, MFİB'in bulunmadığı, yine bütçe kanunlarına ekli "Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri" listesinde de MFİB'e yer verilmediği,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun, "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde söz konusu idareler ismen tanımlanıp, bunlar arasında MFİB gibi uluslararası anlaşmalarla kurulmuş idarelere yer verilmediği,

Bu kapsamda, MFİB'in 4734 sayılı Kanuna tabi bulunmadığı, ancak harcamaların tevsikinde Devlet Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nde sayılan belgeler veya aynı fonksiyonu haiz eşdeğer belgelerin düzenlenmekte ve arşivlenmekte olduğu,

ifade edilmiştir.

Sonuç olarak

A- İdare tarafından verilen cevapta, 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve Bütçe Esasları Hakkında Kanun'un MFİB'nin istihdam ve bütçe esaslarını düzenlemek üzere yürürlüğe konulmuş özel bir kanun olduğu ve normlar hiyerarşisi açısından 5018 sayılı Kanun'un uluslararası anlaşmalara ve diğer kanunlara karşı bir önceliği bulunmadığı, gerek MFİB'nin gerekse Hazine Müsteşarlığı'nın bu kapsamdaki bütçe uygulamalarının 5671 sayılı Kanun kapsamında olduğu ve 5018 sayılı Kanun kapsamında bütçe ve muhasebe işlemlerinin yapılmasının ne hukuken ne de teknik olarak mümkün olmadığı, MFİB giderleri için gereken kaynağın uluslararası anlaşmadaki yükümlülüğe uygun olarak genel bütçeden "transfer" yoluyla sağlanacağı, özel hesaptan yapılacak harcamalarda Mutabakat Zaptı ve ekleri ile 5671 sayılı Kanun hükümlerinin geçerli olacağı ifade edilmiştir.

Nitekim bu çerçevede MFİB Başkanlığınca Yönetmelik'in 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (ç) bentlerinin verdiği yetkiye dayanılarak yapılan, bir dizi düzenlemenin ile denetlenebilir bir kontrol çevresi oluşturduğu belirtilmiştir.

Ancak 5671 sayılı Kanunda, Birim hesaplarına aktarılmış olan bu kaynakların muhasebeleştirilmesine ve raporlanmasına ilişkin mali çerçeve belirlenmemiş ve ikincil mevzuat ile belirlenmesi yönünde yetki de verilmemiştir. Bu nedenle, Birimce yapılan düzenlemeler 5671 sayılı Kanunla verilen yetki kapsamında yapılmadığından normlar hiyerarşisine uygun değildir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, MFİB'in Türk idari yapısı içerisindeki statüsünün 5671 sayılı Kanunda tanımlanması, Birimin kullandığı kaynaklar sebebiyle harcama, muhasebe ve raporlama usulünün, hazırlayacağı ve ilgili kurumlara sunacağı belgelerin belirlenmesi veya meri mevzuata atıfta bulunulması, bu suretle Birimin yapısından kaynaklı yorum ve uygulama farklılıklarının ortadan kaldırılması gerekmektedir.

B- Mutabakat Zaptı uyarınca Merkezi Finans ve İhale Biriminin idari giderlerinin 30 Eylül 2007 tarihine kadar hibe sözleşmesi kapsamında karşılandığı, alımlarda Prag kurallarının uygulandığı, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından da denetiminin yapıldığı, 30 Eylül 2007 tarihinden itibaren ise birimin idari, maaş ve diğer tüm işletme giderlerinin 5671 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin İstihdam ve Bütçe Esasları Hakkında Kanun uyarınca Türk Hükümetinin ulusal bütçesinden karşılandığı ancak bu tarihten itibaren yapılan

alımlarda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmadığı gibi, başka bir düzenleme de yapılmadığından, alımların önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmediği görülmektedir.

MFİB tarafından idari, maaş ve diğer tüm işletme giderleri için kullanılan kaynağın kamu kaynağı olması sebebiyle, mal ve hizmet alımlarının hangi mevzuata çerçevesinde gerçekleştirileceğinin belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabı Bakiyesinin Tek Hazine Tahsilat Hesabına Aynı Gün Aktarılmaması

Muhasebe birimlerinin banka tahsilat hesaplarındaki tutarın, Tek Hazine Tahsilat Hesabına aynı gün aktarılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinin beşinci fıkrasında, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri muhasebe birimleri tarafından nakit ihtiyacı veya nakit fazlası hakkında yapılacak işlemlerin Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'a göre yerine getirileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Usul ve Esaslar'ın "Tahsilatın tek hazine hesabına aktarılması" başlıklı 18'inci maddesinde, muhasebe birimlerinin ve vergi dairelerinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) nezdindeki tahsilat hesaplarındaki tutarların aynı gün Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılması gerektiği ifade edilmiştir.

Muhasebe birimlerinin ödeme ve tahsilat işlemlerinin Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası aracılığıyla yapılmasını sağlamak ve işleyişe ilişkin esasları belirlemek amacıyla TCMB ile T.C. Ziraat Bankası arasında 28.02.2018 tarihinde "Tek Hazine Sistemi Kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Tarafından Yürütülecek İşlemlere İlişkin Muhabir Banka Protokolü" imzalanmıştır.

Anılan Protokol'ün "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; muhasebe birimlerine ait nakit/çek tahsilat tutarlarının aynı gün içinde Tek Hazine Hesabına aktarılmasının esas olduğu, aynı gün içinde aktarımın mümkün olmaması halinde söz konusu tahsilat tutarlarının, Banka tarafından izleyen iş günü en geç saat 09:30'a kadar muhabir banka Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıya alınan Usul ve Esaslar ile Protokol hükümleri uyarınca muhasebe

birimlerinin kasa nakit fazlasının aynı gün içinde Tek Hazine Hesabına aktarılması esastır. Diğer bir ifade ile muhasebe birimlerinin Ziraat Bankası nezdinde olan banka tahsilat hesabının gün sonlarında bakiye vermemesi, banka tahsilat hesabındaki bakiyenin Tek Hazine Tahsilat Hesabına günlük olarak aktarılması hedeflenmektedir.

Uygulamada ise, muhasebe birimleri tahsilat hesabının gün sonlarında bakiye verdiği, muhasebe birimlerinin tahsilatlarının aynı gün içerisinde Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılması gerekirken, aktarma işleminin paranın yatırıldığı günden sonraki gün gerçekleştiği, hatta Cuma günü yatan paralarda Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarma işleminin Pazartesi günü gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'da öngörülen düzenlemeye uygun olarak 102.5.2 Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabı bakiyesinin aynı gün Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılmasını sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın 18'inci maddesinde; muhasebe birimleri ve vergi dairelerine ait Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) nezdindeki tahsilat hesaplarındaki tutarların TCMB tarafından Tek Hazine Tahsilat Hesabına, Muhabir Banka nezdindeki tahsilat hesaplarındaki tutarların ise Muhabir Bankaca Muhabir Banka Tek Hazine Tahsilat Hesabına, aynı gün aktarılacağı belirtilerek,

Bu kapsamda, muhasebe birimlerinin yurt içi tahsilat işlemlerinin T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aracılığıyla yapılmasına, işleyişine ve karşılıklı hak ve yükümlülöklere ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla anılan banka ve TCMB arasında imzalanan Protokolde yer alan;

- Söz konusu tahsilat tutarlarının aynı gün içerisinde Tek Hazine Hesabına aktarılması gerektiği ancak bunun mümkün olmaması halinde izleyen iş günü en geç saat 09.30'a kadar Muhabir Banka Tek Hazine Tahsilat Hesabına, aynı gün en geç saat 10.00'a kadar ise bu hesap üzerinden Tek Hazine Hesabına aktarılacağı,

- Tam iş günlerinde saat 17.00'dan sonra, yarım iş günlerinde ise saat 12.30'dan sonra gelen EFT/Havale tutarlarının ise izleyen iş günü en geç saat 09.30'a kadar Muhabir Banka Tek Hazine Tahsilat Hesabı üzerinden Tek Hazine Hesabına aktarılacağı,

hükümleri doğrultusunda işlem yapıldığından uygulamanın mevzuata aykırılık teşkil etmediği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında vurgulandığı üzere esas olan muhasebe birimlerine ait nakit/çek tahsilat tutarlarının aynı gün içerisinde Tek Hazine Hesabına aktarılması gerektiğidir. Zira Protokol'ün Genel Esaslar başlıklı 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; muhasebe birimlerine ait nakit/çek tahsilat tutarlarının aynı gün içinde Tek Hazine Hesabına aktarılmasının esas olduğu hüküm altına alınmıştır. Ancak bu aktarım mümkün olmadığı takdirde ertesi gün aktarım yapılmasına cevaz verilmiştir.

Uygulamada ise muhasebe birimlerinin nakit/çek tahsilat tutarlarının rutin olarak banka hesabına yatırıldıktan bir gün sonra Tek Hazine Hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle, Protokol ile zorunluluk halinde ertesi gün aktarıma imkân verilmesine rağmen bu durum genel uygulama halini almıştır.

Kamu idaresi cevabında ayrıca Protokol ile tam iş günlerinde saat 17.00'dan sonra, yarım iş günlerinde ise saat 12.30'dan sonra gelen EFT/Havale tutarlarının izleyen iş günü en geç saat 09.30'a kadar Muhabir Banka Tek Hazine Tahsilat Hesabı üzerinden Tek Hazine Hesabına aktarılacağına hüküm altına alındığı ifade edilmiş ise de tahsilat hesabının günlük olarak yüksek bakiye vermesinin nedeni anılan saatlerden sonra gelen EFT/Havale tutarları değildir. Zira bu saatlerden sonra gelen EFT/Havale tutarlarının çok yüksek olmadığı görülmüştür. Tahsilat hesabında günlük olarak kalan bakiyelerin büyük çoğunluğu muhasebe birimlerine ait nakit/çek tahsilat tutarları, diğer bir ifade ile kasa fazlarıdır. Bu kasa fazlarının Tek Hazine Hesabına aktarılması hususunda ise Protokolde aynı gün aktarım kuralı ilke olarak benimsenmiştir.

Diğer taraftan bulgu konusu husus 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporlarında konu edildiği halde, uygulamanın 2018 yılında da devam ettiği görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, 102.5.2 Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabı Bakiyesinin aynı gün Tek Hazine Tahsilat Hesabına aktarılmasını sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi gerektiği yönündeki değerlendirmemiz devam etmektedir.

BULGU 10: Hazine Malı Haline Gelen Menkul Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Sürecine İlişkin Düzenlemelerin Yeterli Olmaması

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri muhasebe birimlerine, Medeni Kanun, Ceza

Kanunu, İcra ve İflas Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca Hazine malı olarak teslim edilen veya kişilere ait olarak teslim edildiği hâlde sonradan Hazine malı olan tahvil, senet ve bonolar dışındaki menkul varlıklar, (altın, gümüş ve benzeri kıymetli madenler ile antika niteliğindeki eşya, para ve pul gibi diğer çeşitli menkul kıymet ve varlıklar) Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği gereğince il muhasebe müdürlükleri veya ilçe mal müdürlükleri tarafından bir ay içinde Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimine gönderilmektedir.

Söz konusu menkul varlıklar Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimince muhafaza edilip depolanmaktadır. Bu menkul varlıkların ekonomiye kazandırılması amacıyla (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ile (Mülga) Maliye Bakanlığı arasında 26.07.2017 tarihinde “Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Biriminde Yer Alan Menkul Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması” protokolü imzalanmıştır. Bu protokol çerçevesinde her yılın Ekim ayında Defterdarlık tarafından (İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünden, Üniversitelerden, İstanbul Ticaret Odasından, Esnaf ve Sanatkarlar Odasından, Borsa İstanbul’dan ve ilgili diğer kurum/kuruluşlardan birer temsilcinin yer aldığı) bir komisyon oluşturulması ve bu menkul varlıkların dosya bazında ilgili uzmanlarından oluşan bir komisyon marifeti ile açılarak tasnife tabi tutulması öngörülmektedir.

Protokole göre;

a) Komisyon tarafından eritmek üzere tasnif edilen altın ve gümüşlerin müşterek muhafaza altında ve bir başka komisyon marifetiyle Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesi tarafından eritilerek, ayar ve miktarı belirlendikten sonra piyasa fiyatı üzerinden Döner Sermayeye verilmesi ve bedelinin genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Defterdarlık Muhasebe Birimi hesabına yatırılması,

b) Tarihi ve kültürel değeri olan menkul varlıkların Kültür ve Turizm Bakanlığına devri,

c) Bu iki sınıf dışında kalan (değerli) menkul varlıkların ise menkul varlığın niteliğine göre piyasada müzayede veya diğer yollarla Defterdarlık tarafından satılması öngörülmüştür.

Protokole istinaden 2017 ve 2018 Ekim aylarında komisyon kurularak tasnif çalışması yapılmıştır. 2017 yılı sonunda komisyon tarafından eritmek üzere ayrılan altınlar Darphane ve Damga Matbaası tarafından eritilmiş ve bir kısmı Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesi tarafından satın alınarak bedeli Hazine hesaplarına yatırılmıştır. 2018 yılında

tasnifi yapılan altınlar ise kasada tutulmaktadır. Satılmak üzere tasnifi yapılan menkul varlıklar ise kasada tutulmaya devam edilmektedir. Dolayısıyla önemli miktarda menkul kıymet halen kasada muhafaza edilmekte ve ekonomiye kazandırılmamaktadır.

Yapılan incelemelerde söz konusu süreçte mevzuat, protokol ve uygulamadan kaynaklı sorunlar mevcut olduğu tespit edilmiş olup bunlar aşağıda sıralanmıştır.

a) Yasal mevzuat eksikliği

Hazine ve Maliye Bakanlığının muhasebe kayıtlarına giren ve Bakanlık tarafından muhafaza edilen altın, gümüş ve benzeri kıymetli madenler ile antika niteliğindeki eşya, para ve pul gibi diğer çeşitli menkul kıymet ve varlıkların, hangi kurum tarafından ne şekilde değerlendirileceğine ilişkin açık bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu eksiklik nedeniyle Darphane ve Damga Matbaası tarafından eritilen ve bedeli Hazine hesaplarına yatırılarak Döner Sermaye tarafından satın alınan bir kısım altın dışında menkul kıymetlerin büyük bölümünün satılması mümkün olamamaktadır.

Diğer taraftan Protokol'ün dayanaklarını oluşturan 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un yetkileri ve görevleri düzenleyen hükümleri ve 234 sayılı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin kurumun yetkileri ve görevlerini düzenleyen hükümleri yürürlükten kaldırılmış; 1 ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri yeniden belirlenmiştir. Ancak bu yeni yapılanma sonucunda protokolün dayanağı olan yetkiler değişmiş ve protokolün uygulanma imkânı ortadan kalkmıştır.

b) Protokol gereği oluşturulan komisyonun oluşumundaki eksiklikler

Protokolde, tasnifin yapılması amacıyla her yıl Ekim ayında Defterdarlık tarafından İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünden, Üniversitelerden, İstanbul Ticaret Odasından. Esnaf ve Sanatkârlar Odasından, Borsa İstanbul'dan ve ilgili diğer kurum/kuruluşlardan birer temsilcinin yer aldığı bir komisyon oluşturulması öngörülmüş, ancak oluşturulan komisyona Defterdarlıktan bir temsilci katılması veya başkanlığının Defterdarlık yetkililerince yürütülmesi öngörülmemiştir. Komisyonda Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünden ise sadece bir temsilcinin

bulunmasını öngörülmüştür.

Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığının birleşmesi öncesinde yapılan protokolde söz konusu varlıkları saklama yükümlülüğü Maliye Bakanlığına (Defterdarlığa) bağlı saymanlıkta bulunduğundan protokolde de komisyonu kurma ve diğer temel görevler Defterdarlığa bırakılmıştır. Ancak söz konusu menkul varlıkların Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimine gönderilmesindeki amacın (saymanlık personeli tarafından muhafaza edilse de) aslen bunların ekonomiye kazandırılmasında Darphane yetkililerinin bilgi ve tecrübesinden istifade etmek olduğu değerlendirilmektedir. Defterdarlığın altın, gümüş ve kıymetli taşların tasnifi ve eritilmesi sürecinde bir uzmanlığı olmadığı açıktır. Komisyonunda sadece temsilci bulundurması nedeniyle Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün bilgi ve tecrübesinin Komisyonun oluşumuna ve işleyişine katkısı temin edilememiştir.

Defterdarlık tarafından oluşturulan komisyona, saymanlık dışından defterdarlık düzeyinde üst düzey bir yetkili atanmaması ile Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün komisyon oluşumunda yetkisinin bulunmaması ve sadece bir temsilci ile temsil edilmesi önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

c) Komisyonun çalışma usul ve esaslarının protokolde belirlenmemesi

Protokolde, komisyona muhasebe biriminde muhafaza edilen menkul varlıkların, eritilecek/saflaştırılacak altın ve gümüş, eritilemeyecek/saflaştırılamayacak altın ve gümüş ile tarihi ve kültür varlıkları şeklinde tasnifinin yapılması görevi verilmiş ve çalışmalarını Kasım ayının sonuna kadar tamamlayarak rapor haline dönüştürmesi görevi verilmiştir. Ancak protokolde komisyonun çalışma usul ve esaslarına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimince muhafaza edilen menkul varlıklar dosya bazında mühürlü çuval içinde tutulmaktadır. Muhasebe birimine ulaşan menkul varlıklar, mevzuat gereği, dosyaları ile eşleştirilerek sayım ve tartımı yapılmak suretiyle adet ve ağırlık itibarıyla bire bir teyidi yapılmakta, ayar raporu veya değerlendirme raporuna bakılarak tutarları kontrol edilmekte, mutabakat sonrasında saymanlık mensuplarından oluşan heyet tarafından torbaya konularak mühürlenmekte ve yapılan işlemler tutanak ile kayıt altına alınmaktadır. Bu menkul varlıklar mühürlü çuvalar içinde anahtar üç farklı kişide bulunan bir kasada saklanmaktadır.

Tasnif komisyonun çalışması sırasında ise kayıt altına alınan ve kasada saklanan bu

torbalar kasadan çıkarılarak açılmakta, eritilecek altın ve gümüş, eritilemeyecek/satılacak altın ve gümüşler ve tarihi ve kültür değeri olan menkul varlıklar olarak tasnif edilmekte ve toplu olarak çuvalar içine konarak tekrar mühürlenmektedir. Ancak Komisyonun çalışma usul ve esasları, yapacağı işlemler, menkul kıymetlerin tasnif sonrası saklanma biçimleri, sorumluluklar ve düzenlenmesi gereken tutanaklar konusunda mevzuatta ve protokolde bir düzenleme bulunmamaktadır. Yapılan bu işlemler sırasında menkul varlıkların dosyası ile bağıni sağlayacak tutanak ve kayıtlar tutulmamaktadır. Menkul varlıkların ne şekilde tasnif edildiğinin ilgili dosyalara işlenmemesi süreci riskli hale getirmektedir.

d) Menkul kıymetleri saklamakla sorumlu olanlar ile komisyonda görevli olanların aynı kişiler olması

2017 ve 2018 Ekim aylarında Valilikçe uygun görülen ve Defterdarlık tarafından oluşturulan “Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Biriminde Bulunan Menkul Varlıkların Tasnif ve Değerlendirilmesi Komisyonu” onaylarında Darphane ve Damga Matbaası Saymanlık Müdürü komisyon başkanı olarak, Darphane ve Damga Matbaası Saymanlık Müdürlüğünde görevli veznedar ve memur ise komisyon üyesi olarak görevlendirilmiştir. Komisyonda görevlendirilen bu kişiler muhasebe birimindeki menkul varlıkları sayarak teslim alan, saklamakla sorumlu olan ve saklandığı kasaların anahtarlarına sahip görevlilerdir.

Komisyonun çalışması sırasında menkul varlığı depodan getirme, komisyon önünde açma, tasnif sonrası kapatma, mühürleme ve depoya geri götürme işlerinin tamamı bu saymanlık personeline yerine getirilmektedir.

Defterdarlık ve Darphane yetkililerinin komisyonun oluşumu ve işleyişinde etkin olarak yer almaması ve muhasebe birimindeki menkul varlıkları saklamakla sorumlu olan görevlilerin komisyonda görevlendirilmeleri yapılan işlemleri riskli hale getirmektedir. Komisyondaki diğer üyeler; dosya bazında açılan menkul varlıkların tam olarak komisyon odasına getirilip getirilmediği, sıralı bir biçimde odada olup olmadığı, tamamının açılıp açılmadığı, açılan torbalardaki menkul varlıkların tam olup olmadığı hususlarına değil, çuvalardan çıkan varlıkların niteliği ve değeri üzerine odaklanmaktadırlar.

Komisyon çalışması sonucunda dosya bağı kopartılarak yeniden tasnif edilen ve kontrol edilebilir olmaktan çıkarılan menkul varlıkların yeniden komisyon üyesi de olan saymanlık personeline saklanmak ve satılmak üzere bırakılması söz konusu personeli zan altında bırakmakta ve süreci riskli hale getirmektedir.

Sonuç olarak; Hazine malı olarak Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimine gönderilen altın, gümüş ve benzeri kıymetli madenler ile antika niteliğindeki eşya, para ve pul gibi diğer çeşitli menkul kıymet ve varlıkların hangi kurum tarafından ne şekilde değerlendirileceğine ilişkin yasal bir düzenleme gereği bulunmaktadır. Bu düzenleme ile beraber Hazine malı olan menkul kıymet ve varlıkların değerlendirme ve saklanma süreçlerine ilişkin alt mevzuatının da hazırlanması uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında; 2019 yılı içerisinde bulguda sözü edilen mevzuat eksikliğinin giderilmesine yönelik çalışmalara başlanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmektedir. Darphane ve Damga Matbaası Muhasebe Birimine gönderilen altın, gümüş ve benzeri kıymetli madenler ile antika niteliğindeki eşya, para ve pul gibi diğer çeşitli menkul kıymet ve varlıkların hangi kurum tarafından ne şekilde değerlendirileceğine ilişkin yasal bir düzenleme gereği bulunmaktadır. Bu düzenleme ile beraber Hazine malı olan menkul kıymet ve varlıkların değerlendirme ve saklanma süreçlerine ilişkin alt mevzuatının da hazırlanması uygun olacaktır.

BULGU 11: Doğrudan Dış Kredi Kullanımlarına İlişkin Uzun Süredir Teyit Edilemeyen Kayıtların Olması

Doğrudan kullanılan dış proje kredilerine ait dış finansman kaynağından kullanıma ilişkin bilgi geldiği halde, kullanıcı idare tarafından Devlet Borçları Muhasebe birimine teyit belgesinin gelmemesi sonucu 194 Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kullanımları ve 956 Genel Bütçe Dışı İdareler Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Hesabının borcunda uzun süredir devreden tutarların olduğu görülmüştür.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un "Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesi, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması" başlıklı 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşlarının, dış borç kaydı yapılan kullanımlarına ilişkin teyit bilgilerini, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Müsteşarlığa (Hazine ve Maliye Bakanlığına) vermekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Dış Proje Kredilerinin Dış Borç Kaydına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'in 8, 9 ve 10'uncu maddelerinde ise, kuruluşların kullanımlarını 10 iş günü içerisinde teyit amacıyla Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğüne bildirmesi gerektiği, bildirim yapılmadığı takdirde, Yönetmelik'in 12'nci maddesine göre dış borç kaydı yapılan ve

teyit edilmeyen kullanımların üçer aylık dönemler itibarıyla ilgili kuruluşlara bildirileceği, kuruluşların da bu bildirim üzerine 10 iş günü içerisinde teyitte bulunmalarının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik'in "Sorumluluk ve denetim" başlıklı 13'üncü maddesinde ise; dış borç kaydına ve muhasebeleştirilmesine ilişkin belge ve formların doğru, düzenli ve Yönetmelikte belirtilen sürede gönderilmesinden dış proje kredisi kullanan kuruluşların ilgili birimlerinin, harcama yetkililerinin, gerçekleştirme görevlilerinin ve muhasebe yetkililerinin sorumlu olduğu, Müsteşarlığın, bu Yönetmelikte yer alan yükümlülüklerin takibine yönelik gerekli denetimin yapılmasını kullanıcı kuruluşlardan talep etmeye yetkili olduğu, belirtilmektedir.

Yapılan inceleme sonucunda; doğrudan kullanılan dış proje kredilerinde, dış finansman kaynağından yapılan kullanımlara ilişkin teyit bilgisinin kullanıcı idarelerin muhasebe birimleri tarafından (Mülga) Hazine Müsteşarlığına usulüne uygun gönderilmemesi sonucu, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için 194 Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Hesabının, genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idareleri için ise 956 Genel Bütçe Dışı İdareler Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Hesabının borcunda uzun süredir devreden teyitsiz kullanımlar olduğu tespit edilmiştir.

Önceki yıllar Hazine Müsteşarlığı Sayıştay Denetim Raporlarında bulgu konusu yapılan bu husus ile ilgili olarak Müsteşarlık tarafından doğrudan kullanılan dış proje kredileri kullanımlara ilişkin teyidin sağlanması amacıyla ilgili kurumlar ile yapılan yazışma ve görüşmeler sonucunda 956 no'lu hesapta bekleyen tutarlardan bazıları için teyit sağlanarak hesaplardan çıkarılmıştır. Ancak henüz teyit edilememiş olan kullanımlar ile ilgili olarak konu devam etmektedir.

2018 yılı denetimlerinde, teyit edilemeyen tutarlara ilişkin olarak Sayıştay Başkanlığı adına ilgili kuruluşlara yazılan yazılar ve görüşmeler sonucunda tespit edilen hususlar aşağıda sıralanmıştır;

- Karayolları Genel Müdürlüğünce yürütülen 19.02.2001 tarihli Marmara Deprem Bölgesi Yolları Projesi, 27.08.2003 tarihinden itibaren bir protokol ile Başbakanlık Proje Uygulama Birimine (PUB) devredilmiş, bu Birimin ise 30.04.2007 tarihinde tasfiye edilmesi neticesinde, Birimin her türlü idari iş ve işlemleri ile hukuki konulardaki her türlü hak ve yükümlülüklerinin takip ve sonuçlandırılmasına ilişkin faaliyetler Toplu Konut İdaresine (TOKİ) devredilmiştir. Bu süreçte projenin PUB'a devrinden itibaren kredi kullanımına

ilişkin bilgi ve belgelerin (Mülga) Hazine Müsteşarlığına iletilmediği görülmüştür. Söz konusu proje için PUB'un kapatılması ve iş ve işlemlerinin TOKİ'ye devredilmesi ve bu süreçte bazı bilgi ve belgelere ulaşılamaması nedeniyle kredi kullanımı teyiti için adı geçen Yönetmelik'in 12'nci maddesine göre kullanıcı kuruluşlarca gönderilmesi gereken Ek:2 veya Ek:4 no'lu Doğrudan Dış Proje Kredisini Kullanım bildirim forumu TOKİ tarafından düzenlenememiş ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığınca teyit işlemi yapılamamıştır.

- Aynı nedenlerle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı adına olmakla birlikte, Başbakanlık Proje Uygulama Birimi uhdesinde bulunan, 16.04.2001 tarihli Deprem Zararını Giderme ve Yeniden Yapılandırma Projesine ait 1.628.337,00 USD tutarında kullanıma ilişkin bilgi ve belgelere ulaşılamaması nedeniyle teyit işlemi gerçekleştirilememektedir.

- Erzurum Su ve Kanalizasyon İdaresinin kullanmış olduğu doğrudan dış proje kredisinde ise, Erzurum Su ve Kanalizasyon İdaresi tarafından (Mülga) Hazine Müsteşarlığı aleyhine halen görülmekte olan bir dava açıldığından kamu idaresi tarafından teyit işlemi gerçekleştirilememektedir.

- Devlet Su İşlerince (DSİ) kullanılan doğrudan dış proje kredilerinde ise, teyit edilemeyen toplam 11.671.670,32 TL kullanımdan, 7.592.617,34 TL tutarındaki kullanım için bilgi belgeye ulaşamadığı, kalanı için ise dava sürecinin devam ettiği görülmüştür. Anılan Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde hüküm altına alınan yetki uyarınca (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, bu Yönetmelik'te yer alan yükümlülüklerin takibine yönelik gerekli incelemenin yapılmasını kullanıcı kuruluş olan DSİ'den talep etmiştir. Teyit için gerekli bilgi ve belgelere (Mülga) Hazine Müsteşarlığınca ulaşılamaması nedeniyle bir kez de Sayıştay Başkanlığı adına DSİ'ye yazılan yazı üzerine DSİ tarafından gönderilen 10.01.2019 tarihli cevabi yazıda, 10.01.2018 tarihli (Mülga) Hazine Müsteşarlığının yazısına verilen cevap tekrar edilmiş, yeni bir bilgi yahut belge sunulmamış olup (Mülga) Hazine Müsteşarlığınca talep edilen incelemeye ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır. DSİ tarafından gönderilen söz konusu 15.02.2018 tarihli cevabi yazıda Ek:4 formu düzenlenebilen çekimler için form düzenlenerek gönderildiği, diğerleri için ise eski yıllara ait evrakların Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne gönderilmiş olması nedeniyle ulaşılamamasından kaynaklandığı ve teyit edilemediklerinden herhangi bir form düzenlenemediği ifade edilmiştir.

Buna göre 2018 yılı içerisinde 956 no'lu hesapta bekleyen tutarlardan, 12.071.670,09 TL'si teyit edilerek hesaplardan çıkarılmış olup henüz teyit edilememiş olan ve aşağıdaki tabloda ayrıntısı gösterilen 31.12.2018 itibarıyla toplam 30.397.565,60 TL tutarında kullanım

bulunmaktadır.

Tablo 20: Uzun Süredir Teyit Edilemeyen Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Tablosu

Kullanıcı Kuruluş	Teyitsiz Kalan Tutar
194 –Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları	2.379.402,55
1-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (PUB’a sonradan da TOKİ’ye devredilmiş)	2.379.402,55
956 - Genel Bütçe Dışı İdareler Teyitsiz Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları	28.018.163,05
1-Karayolları Genel Müdürlüğü (PUB’a sonradan da TOKİ’ye devredilmiş)	10.739.113,67
2-Erzurum Su ve Kanalizasyon İdaresi	5.607.379,06
3-Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	11.671.670,32
Toplam	30.397.565,60

Sonuç olarak dava süreci devam edenler hariç olmak üzere, geçmiş dönemlere ilişkin bilgi ve belgeye ulaşılamaması nedeniyle teyit edilemeyen kullanımlar için; ilgili idarelerince bir komisyon marifetiyle gerekli incelemelerin yapılarak neticesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına iletilmesinin sağlanması,

İdaresince bir komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucunda teyit imkânı kalmadığı tespit edilen kullanımlar için mevzuatta düzenleme yapılarak muhasebe kayıtlarından çıkartılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, bulguda yer alan öneri doğrultusunda ilgili idareler tarafından komisyon kurulması, gerekli incelemelerin yapılması ve 2019 yılı içerisinde Bakanlığa bilgi verilmesi yönünde Temmuz ayında ilgili idarelere yazı gönderileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup, önerimiz doğrultusunda ilgili idareler tarafından komisyon kurulması, gerekli incelemelerin yapılması ve 2019 yılı içerisinde Bakanlığa bilgi verilmesi yönünde ilgili idarelere yazı gönderileceği ifade edilmiş olup Bakanlık tarafından çalışmalara başlanmıştır.

Bununla birlikte bulgumuzda da belirttiğimiz üzere, İdaresince bir komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonucunda teyit imkânı kalmadığı tespit edilen kullanımlar için mevzuatta düzenleme yapılarak muhasebe kayıtlarından çıkartılması gerekmektedir.

BULGU 12: Hazine ve Maliye Bakanlığında İç Kontrol Sisteminin Oluşturulmaması

(Mülga) Hazine Müsteşarlığı ve (Mülga) Maliye Bakanlığının 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak yeniden yapılanmasıyla birlikte yeni oluşan Bakanlık bünyesinde iç kontrol sisteminin kurulmadığı görülmüştür.

Kamu idari yapısını yeniden belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak tek çatı altında yapılandırılmıştır. Bu yapılanma sonucunda iç kontrol sisteminin Hazine ve Maliye Bakanlığının idari yapısı esas alınarak yeniden kurulması gerekirken, (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ve (Mülga) Maliye Bakanlığı bünyesinde ayrı ayrı yürütüldüğü görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür. Kanun; mali yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standart ve yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceğini ve üst yöneticilerin mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesinden sorumlu olduğunu ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getireceğini hükme bağlanmıştır.

(Mülga) Maliye Bakanlığı bu yetkiye istinaden öncelikle 31.12.2005 tarihinde İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasları yayınlamış ve kapsam dâhilindeki kamu idarelerinde iç kontrol ve ön mali kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke, iş, eylem ve süreçler belirlenmiştir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar; Bakanlığa iç kontrol standartlarını belirleme yetki ve görevi vermiş, Bakanlık da bu yetkisine istinaden Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ni yayımlamıştır. Bu Tebliğ ile kamu idarelerinin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla (18) standart ve bu

standartlar için gerekli (79) genel şart belirlenmiş ve tüm kamu idarelerinde tutarlı, kapsamlı ve standart bir kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması amaçlanmıştır. Kamu İç Kontrol Standartları uluslararası standartlar ve iyi uygulama örnekleri çerçevesinde, iç kontrolün; kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak, tüm kamu idarelerinde uygulanabilir düzeyde olmasını sağlamak üzere genel nitelikte belirlenmiş olup, idarelerin ihtiyaçları dâhilinde İdare Ayrıntılı İç Kontrol Standartları da belirleyebilecekleri öngörülmüştür. Anılan Tebliğde ayrıca, kamu idareleri tarafından iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi, bu çalışmalar için eylem planı oluşturulması, gerekli prosedürler ve ilgili düzenlemelerin hazırlanması çalışmalarının tamamlanması, söz konusu çalışmaların etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere idarelerin üst yöneticileri tarafından gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bakanlık tarafından iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde kurulması ve uygulanmasının sağlanması amacıyla yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Rehberi'nde; Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarının üst yönetici onayıyla başlaması, söz konusu onayda bir üst yönetici yardımcısı veya harcama yetkilisinin başkanlığında, harcama yetkilileri veya görevlendirecekleri yardımcılardan oluşan bir İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu (İYK) oluşturulması, Kurul tarafından uygun bulunan raporun ve Eylem Planının üst yöneticinin onayı ile yürürlüğe konulması, Eylem Planında öngörülen çalışmaların gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda üst yöneticinin onayıyla Eylem Planının revize edilmesi, teşkilat yapısı değişen kamu idarelerinin yeni duruma göre yeniden eylem planı hazırlamaları gerektiği belirtilmiştir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 10/7/2018 tarihinde yeniden yapılanan Hazine ve Maliye Bakanlığının idari yapısı ile yetki ve görev alanları değişmiş dolayısıyla kamu iç kontrol standartlarında belirtilen kontrol ortamı şartlarında kapsamlı değişiklikler meydana gelmiştir. Bunun sonucunda; örneğin, mülga Maliye Bakanlığı bünyesinde bulunan Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün Bütçe kısmı Bakanlık haricinde yapılandırılmış, Mali Kontrol kısmı ise Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü içinde yapılandırılmıştır. Ancak, 2018 yılında Mali Kontrol halen (Mülga) Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışmalarını yürütmüştür. Milli Emlak Genel Müdürlüğü ise yeni kurulan Hazine ve Maliye Bakanlığı teşkilatından çıkarılmıştır. (Mülga) Hazine Müsteşarlığı bünyesinde yer alan Genel Müdürlüklerden bir kısmı kaldırılmış, devam eden Genel Müdürlükler ise görevleri değiştirilerek yeni teşkilatlanan

Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde yer almıştır. Ayrıca müsteşar, müsteşar yardımcısı makamları kaldırılarak üst yönetici olarak Bakan Yardımcıları görevlendirilmiştir.

Dolayısıyla, yeni Bakanlığın misyon, organizasyon yapısı ve görevleri itibarıyla ciddi değişiklikler meydana gelmiştir. Kontrol ortamında meydana gelen bu değişiklikler dikkate alınarak iç kontrol sisteminin yeniden oluşturulması gerekmektedir. Ancak teşkilat yapısı değişen Bakanlıkta merkez ve taşra için Eylem Planının hazırlamadığı, iç kontrol çalışmalarını koordine eden, izleyen ve yönlendiren İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulmadığı, iç denetim biriminin yeniden yapılandırılmadığı, dolayısıyla iç kontrol sisteminin beş bileşeni bağlamında herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonrası (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığının bünyesinde mevcut iç kontrol sistemlerinin uygulanmaya çalışıldığı anlaşılmakla birlikte bu durumun aksaklıklara neden olduğu ve olacağı açıktır.

Bu itibarla yeni idari yapı dikkate alınmak suretiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde 5018 sayılı Kanun gereği yeni iç kontrol sisteminin kurulmasını teminen merkez ve taşra için İç Kontrol Eylem Planının hazırlanması, iç kontrol çalışmalarını koordine eden, izleyen ve yönlendiren İYK'nın oluşturulması ve iç denetim birimin kurulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 10/7/2018 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılan Bakanlıkta önceki yıllardan süregelen iç kontrol uygulamalarına devam edildiği, bunun örneği olarak (Mülga) Maliye Bakanlığı merkez birimleri ve Defterdarlıklar için yayımlanmış bulunan ve 2018-2019 yıllarını kapsayan “İç Kontrol Eylem Planları” mevcut olduğu ve bunların uygulanmasına 2018 yılında devam edildiği, sonuçlarının 3'er aylık dönemler itibarıyla izlendiği ve bu sonuçların da SGB Portalda yayımlandığı ve yayımlanmaya devam edildiği, bununla birlikte, Bakanlık birimlerinin misyon, görev ve teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde iç kontrol uygulamalarına yön vermek adına çalışmalara başlandığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı Makamından alınan 24/06/2019 tarihli Onay ile doğrudan Bakanlık Makamına bağlı Hazine ve Maliye Bakanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığının kurulmuş olup, Bakanlık bünyesindeki iç denetim faaliyetlerinin yönetimi ve planlanmasına yönelik işlemlere devam edildiği, Bakanlık iç kontrol sisteminin koordinasyonu ve güçlendirilmesi kapsamında İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun oluşturulacağı ve İç Denetim Biriminin güçlendirileceği, 2019 yılının dördüncü çeyreğinde, tüm birimler (taşra dahil) için 2020 yılı başından itibaren

uygulanmak üzere yeni iç kontrol eylem planları oluşturulacağı, tüm bunların yanında iç kontrol alanında Bakanlık'ta yeni bir “HMB Risk Yönetimi ve İç Kontrol Dönüşüm Projesi” kapsamında geniş çaplı bir eğitim faaliyeti başlatıldığı ve bu projenin belli bir takvim dahilinde yürütüldüğü belirtilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi tarafından verilen cevapta Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılan Bakanlıkta önceki yıllardan süregelen iç kontrol uygulamalarına (Mülga) Maliye Bakanlığı tarafından devam edildiği ve yılı geçtikten sonra Bakanlık birimlerinin misyon, görev ve teşkilat yapısında meydana gelen değişiklikler çerçevesinde iç kontrol uygulamalarına yön vermek üzere çalışmaların başladığı belirtilmiş olmakla birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak yeniden teşkilatlanan Bakanlıkta misyon, organizasyon yapısı ve görevleri itibarıyla önemli değişikliklerin meydana geldiğinden ve kontrol ortamında meydana gelen bu değişiklikler dikkate alındığında Bakanlığın yeniden yapılandığı zamandan itibaren iç kontrol sisteminin yeniden oluşturulması gerekmektedir.

Sonuç olarak; (Mülga) Maliye Bakanlığı ve (Mülga) Hazine Müsteşarlığının tek çatı altında birleştirilmesi itibarıyla yeni idari yapı dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde 5018 sayılı Kanun gereği yeni iç kontrol sisteminin kurulmasını teminen merkez ve taşra için İç Kontrol Eylem Planının hazırlanması, iç kontrol çalışmalarını koordine eden, izleyen ve yönlendiren İYK'nın oluşturulması ve iç denetim birimin kurulması gerekmektedir.

BULGU 13: Yurtdışı Teşkilatına Gönderilen Avansların Süresinde Kapatılmaması

Hazine ve Maliye Bakanlığı yurtdışı teşkilatında görevli personele cari harcamaların karşılanması için gönderilen avansların süresinde kapatılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un 35'inci madde hükmü gereğince her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Bakanlık, zorunlu hallerde mahsup süresini ayrıca belirlemeye yetkilidir. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci madde hükmü gereğince ise her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde

muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlüdür. Ancak, bakanlıkların yurtdışı teşkilatının ihtiyaçları için verilen avans ve açılan kredilerin mahsubu ve artıklarının iadesinde nakit iadesi yapılmaz, verilecek yeni avans veya açılacak krediden mahsup edilir.

Kamu idarelerinin yurt dışı teşkilatlarının ihtiyaçları için gönderilen avansların mahsup süresi, Muhasebat Genel Müdürlüğünün 55 Sıra No'lu Genel Tebliği'nin 7'nci madde 3'üncü fıkrası gereğince üç ay ile sınırlandırılmıştır.

Yapılan incelemede Hazine ve Maliye Bakanlığı yurtdışı teşkilatında görevli personele cari harcamaların karşılanması için avans gönderildiği ve bu avansların 160 İş Avans ve Kredileri Hesabında izlendiği ancak yukarıda bahsedilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak söz konusu avanslara ilişkin mahsup işlemlerinde üç aylık bu süreye riayet edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince, Bakanlık yurtdışı teşkilatında görevli personele cari harcamaların karşılanması için gönderilen ve 160 İş Avans ve Kredileri Hesabında izlenen avansların üç aylık süreler içerisinde mahsuplaşma işlemi yapılarak kapatılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, Kanunda ön görülen süreye titizlikle uyulmasına rağmen; posta ile gelen mahsup evraklarının eksik-hatalı evrak olması durumunda düzenlenen eksik-hatalı evrağın yine postayla gelmesinin beklenmesi, posta masraflarının yüksek olması nedeniyle her harcamayı ayrı ayrı postaya vermek yerine bir kaç harcama bekletilerek postaya verilmesi ve postada olan kaybolma- gecikme vs. gibi sebeplerden dolayı bazı durumlarda avansların kapatılamadığı belirtilmiştir.

Yasa hükmüne uyulmasını teminen üç aylık sürenin geçirilmeden harcama belgelerinin süresinde Bakanlığa ulaştırılmasının sağlanması hususunda Müşavirliklerle irtibata geçilerek konu hakkında tekrar bilgilendirme yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında avansların kapatılamama gerekçelerini belirtmiş olmakla birlikte, Bakanlık yurtdışı teşkilatında görevli personele cari harcamaların karşılanması için gönderilen ve 160 İş Avans ve Kredileri Hesabında izlenen avansların mevzuat hükümlerine uygun olarak üç aylık süreler içerisinde mahsuplaşma işlemi yapılarak kapatılması gerekmektedir.

BULGU 14: Bakanlık Tarafından Hazırlanan Gelir Cetvelindeki Hata Nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığı Kurumsal Kodu ile Muhasebeleştirilmesi Gereken İdari Para Cezalarının Bakanlık Kurumsal Kodu ile Muhasebeleştirilmesi

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda düzenlenen ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından verilen idari para cezalarının, Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal kodu ile muhasebeleştirilmesi gerekirken kanunlarda ve ilgili diğer mevzuattaki hükümlere aykırı olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı kurumsal kodu ile kaydedildiği görülmüştür.

4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5'inci maddesi ile Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna, çıkarılan yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına ve Kurul kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda idari para cezası verme yetkisi verilmiştir. Aynı Kanun'un "Kurumun Gelirleri, Mal ve Varlıkları" başlıklı 10'uncu maddesinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun (EPDK) doğalgaz, sıvılaştırılmış petrol gazları, elektrik ve petrol piyasalarıyla ilgili gelirleri sayılmıştır. Bu maddede elektrik piyasası ile ilgili verilen idari para cezalarının %25'inin EPDK'nın geliri olduğu belirtilmektedir. Ancak EPDK'nın geliri olarak doğal gaz piyasası, petrol piyasası ve LPG piyasası ile ilgili gelirleri içinde idari para cezalarının sayılmadığı görülmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun İdari Para Cezası başlıklı 17'nci maddesinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında aksi bir hüküm bulunmadıkça Genel Bütçeye gelir kaydedileceği, Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararların, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderileceği belirtilmiştir. Ayrıca 5015 sayılı Kanun'un "idari para cezaları" başlıklı 19'uncu, 5307 sayılı Kanun'un yine "idari para cezaları" başlıklı 16'ncı maddelerinde bu kanunlar kapsamında verilen idari para cezalarının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödeneceği, süresinde ödenmeyen idari para cezalarının ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilmek üzere ilgili vergi dairesine gönderileceği ifade edilmiştir.

Bu hükümler gereğince Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun elektrik piyasası ile

ilgili verdiği idari para cezalarının %75'inin, doğal gaz piyasası, petrol piyasası ve LPG piyasası ile ilgili verdiği idari para cezalarının ise tamamının Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezaları olduğu görülmektedir.

4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 137'nci maddesinde Devlet alacaklarının tahsilini sağlamak Gelir İdaresi Başkanlığının görevleri içinde sayılmıştır. Aynı Kararname'nin 152'nci maddesinde Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatının, doğrudan merkeze bağlı vergi dairesi başkanlıkları ile vergi dairesi başkanlığı kurulmayan yerlerde faaliyet gösteren, Vergi Dairesi Başkanlığı ve Vergi Dairesi Başkanına verilen görev ve yetkileri haiz vergi dairesi müdürlüklerinden oluştuğu belirtilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının idari para cezalarına ilişkin 442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliğinde; düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından verilecek idari para cezalarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu, ilgili idari para cezalarının kanuni ödeme süresi içinde ya da kesinleşmesinden önce cezayı veren kurum tarafından tahsil edileceği ve tahsil edilen ayı takip eden ayın 7'nci günü ilgili vergi dairesi hesaplarına yatırılacağı, ancak ödeme veya kesinleşme süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarının, kararların kesinleşmesini müteakip tahsil için ilgili vergi dairesine gönderileceği belirtilmektedir.

Genel bütçe gelirlerinin hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine ilişkin uygulama birliğinin sağlanması amacıyla (Mülga) Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 27.04.2015 tarih ve 90192509-010.03-4168 sayılı genel yazısı yayınlanmış ve yardımcı hesap kodları itibarıyla yapılan tahsilatın hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine dair oluşturulan “Gelir Cetveli” kamu idarelerine gönderilmiştir. Gelir cetveli 15.02.2016 ve 03.01.2017 tarihli yazılar ile güncellenmiştir. Bahse konu listede 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunlarında düzenlenen idari para cezalarının Maliye Bakanlığı kurumsal koduna gelir kaydedilerek muhasebeleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Listenin “Açıklamalar” bölümünde yer alan 2 nolu açıklamada “İdari para cezalarından ödeme süresi içerisinde tahsil edilenler cezayı kesen kurumun kurumsal koduyla, kesinleştikten sonra 6183 sayılı Kanun gereğince takip ve tahsili için ilgili vergi dairesine intikal ettirilenler ise Gelir İdaresi Başkanlığının kurumsal koduyla kayıtlara alınacaktır.”

ibaresi bulunmaktadır.

Ancak mevzuatı gereği genel bütçeye gelir kaydedilip, ilgili vergi dairesince takibinin yapılması gereken söz konusu idari para cezalarının ilgili mevzuat değerlendirildiğinde Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal koduyla kayıt altına alınması gerekmektedir. (Mülga) Maliye Bakanlığı'nın kamu idarelerine gönderdiği gelirlerin idarelerin kurumsal koduna kaydına ilişkin "Gelir Cetveli"nde; 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu, 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda düzenlenen ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından verilen idari para cezalarının, Hazine ve Maliye Bakanlığı kurumsal kodu ile kayıt yapılacağının belirtilmesinin kanunlarda ve ilgili diğer mevzuattaki hükümlere aykırı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 21: Hata Kaydedilen İdari Para Cezaları

HESAP ADI	HESAP KODU	EKO 1	EKO 2	EKO 3	EKO 4	BORÇ BAKİYE (TL)	ALACAK BAKİYE (TL)
GELİRLER HESABI							
Petrol Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	600	05	03	02	06		3.624.995,50
Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	600	05	03	02	07		45.009,07
TOPLAM							3.670.004,57
GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI							
Petrol Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	120	05	03	02	06	7.021.325,79	
Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	120	05	03	02	07	1.231.097,86	
Elektrik Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	120	05	03	03	03	5.927,50	
GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI							
Petrol Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	121	05	03	02	06	4.104.898,86	
Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları	121	05	03	02	07	699.915,76	
TOPLAM						13.063.165,77	

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 27.04.2015 tarih ve 90192509-010.03-4168 sayılı genel yazısına ekli "gelir cetveli"nde yapılan hata sonucunda Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal kodu ile muhasebeleştirilmesi gereken idari para cezalarının, Bakanlık kurumsal kodu ile muhasebeleştirilmesi sonucunda 600 Gelirler Hesabı itibarıyla 2018 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda 3.670.004,57 TL, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı itibarıyla 2018 yılı Bilançosunda 13.063.165,77 TL hataya neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında; özetle, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve bu Kanunun 8’inci maddesine dayanılarak çıkarılan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar çerçevesinde, kamu idaresi hesabının tam olarak oluşturulabilmesini teminen, muhasebe mevzuatında ve muhasebe yazılımında değişikliğe gidilerek muhasebe kayıt sürecinde tüm hesaplar için kurumsal kod kullanımının zorunlu hale getirildiği ifade edilmiş olup, bulguda belirtildiği haliyle mevzuatta bu gelirlerin hangi kurumsal kod ile hesaba alınacağına ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmadığından, ilgili birimlerin katılımıyla yapılan toplantılar neticesinde genel bütçe gelirlerinin yardımcı hesap kodları itibarıyla hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine ilişkin cetvelin 27/04/2015 tarihli ve 90192509-010.03-4168 sayılı yazı ile oluşturulduğu, 15/02/2016 tarihli ve 90192509-010.03-1955 sayılı, 03/01/2017 tarihli ve 90192509-210.11.01-281 sayılı ve 02/01/2019 tarihli ve 90192509-210.11.01-78 sayılı yazılarla da son halinin verildiği, ilgili cetvellerde “05.03.02.05-Doğalgaz Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları”, “05.03.02.06-Petrol Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları”, 05.03.02.07-Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları” ve “05.03.03.03-Elektrik Piyasası Kanunu Uyarınca Alınan İdari Para Cezaları”nın Hazine ve Maliye Bakanlığı kurumsal koduna kaydedileceği, cetvellere ilişkin açıklamalar bölümünde, süresi geçtikten sonra tahsili yapılanların ise Gelir İdaresi Başkanlığının kurumsal koduyla kayıtlara alınacağını belirtildiği, söz konusu cetvellerin mevzuatsal bir boşluğu doldurmak ve uygulama birliği sağlamak amacıyla ilgili idarelerin katılımıyla oluşturulmuş olduğu ve hazırlanan bu cetvellerin herhangi bir mevzuata aykırılığından bahsedilemeyeceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında genel bütçe gelirlerinin yardımcı hesap kodları itibarıyla hangi idarelerin kurumsal koduna gelir kaydedileceğine ilişkin cetvelin 27/04/2015 tarihli ve 90192509-010.03-4168 sayılı yazı ile oluşturulduğunu, ilgili cetvellerde söz konusu idari para cezalarının “Hazine ve Maliye Bakanlığı kurumsal koduna kaydedilmesi gerektiğini ifade etmişse de;

5236 sayılı Kabahatler Kanunu'nda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idari para cezalarının ilgili kanunlarında aksine bir hüküm olmadığı sürece Genel Bütçeye gelir kaydedileceği, Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezalarına ilişkin kesinleşen kararların, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderileceği belirtilmiştir.

Söz konusu kanuni düzenlemeler gereğince Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun verdiği idari para cezalarının, Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezaları olduğu, devlet alacağının tahsilini sağlamak görevinin Gelir İdaresi Başkanlığına verilen görevler arasında sayıldığından bu idari para cezalarının tahsilatının Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal koduyla hesaplara alınması gerektiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte Gelir İdaresi Başkanlığı'nın idari para cezalarına ilişkin 442 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliğinde düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından verilecek idari para cezalarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu, ilgili idari para cezalarının kanuni ödeme süresi içinde ya da kesinleşmeden önce cezayı veren kurum tarafından tahsil edileceği tahsil edilen ayı takip eden ayın 7'nci günü ilgili vergi dairesine yatırılacağı, ancak ödeme veya kesinleşme süresi içerisinde ödenmeyen idari para cezasına ilişkin kararların kararın kesinleşmesini müteakip tahsil için ilgili vergi dairesine gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak mevzuatı gereği genel bütçeye gelir kaydedilmesi gereken söz konusu idari para cezalarının ilgili mevzuat değerlendirildiğinde Gelir İdaresi Başkanlığı kurumsal koduyla kayıt altına alınması gerektiği yönündeki düşüncemiz devam etmektedir.

BULGU 15: Kefalet Komisyonlarının Takip ve Tahsilatının Etkin Bir Biçimde Yapılmaması

Hazine destekli kefalet verilmesi karşılığında Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF) tarafından yararlanıcılardan tahsil edilmesi gereken kefalet komisyonlarının takibinin ve tahsilatının etkin bir biçimde yapılmadığı görülmüştür.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un Geçici 20'nci maddesi gereğince, finansman imkânlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 25 milyar Türk lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan; Müsteşarlık bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine 25 milyar Türk lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Aynı maddede nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılacak kredi garanti kurumlarının belirlenmesine, aktarılacak kaynağın kullandırılmasına ve 25 milyar

Türk lirası dayanak gösterilerek tutarın 10 katını aşmamak üzere bu kurumlarca verilebilecek kefaletin bakiye tutarına ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulunca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu maddeye dayanılarak 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197sayılı BKK, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı BKK, 31/10/2016 tarihli ve 2016/9538 sayılı BKK ile Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar yürürlüğe konulmuş ve garanti kurumlarına Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir. Bu usul ve esaslarda, Hazine destekli kredi kefaleti kullanan işletmelerden değişen oranlarda (BKK değişiklikleri ile yıllar içerisinde % 2 ile % 0,03 arasında) komisyon tahsil edileceği ve tahsil edilen tutarların ilgili Kredi Garanti Kurumunca işletme hesabına yatırılacağı belirtilmektedir.

Belirtilen düzenlemeler ve buna bağlı olarak (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ile kurumsal bir kefalet kuruluşu olan KGF arasında düzenlenen protokollere göre Müsteşarlık Hazine desteği ile sağlanan kefaletlere ilişkin tazmin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve kanuni takip masraflarının ödenmesi amacıyla kefalet desteğini “destek hesabı” adı altında açılan hesaba aktarmaktadır. Hazine kefaleti kapsamında bir kaynak kullanımı ihtiyacı olduğunda destek hesabından işletme hesabına aktarım yapılır. “İşletme hesabı” KGF’nin tazmin yükümlülüklerini ve kanuni takip masraflarını ödediği, tahsilatları gerçekleştirdiği ve bakiye tutarlarını nemalandırdığı hesaptır. Müsteşarlık, işletme hesabındaki tutarın 25 milyon TL’nin altına düşmesi durumunda işletme hesabına, hesap bakiyesi 250 milyon TL’ye ulaşana kadar destek hesabı aracılığı ile aktarım yapmaya yetkilidir.

Yapılan incelemede; Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamında, 31.12.2018 itibarıyla toplamda 896 firmanın 1200 adet kefalet işleminde 2.553.554,76 TL tutarında (31.12.2018 tarihli kur ile) tahsil edilmeyen Hazine komisyon alacağının mevcut olduğu tespit edilmiştir.

Kefalet komisyonunun Hazine kefaletinden yararlanan firmadan tahsilatının yapılarak “işletme hesabı” na yatırılması sorumluluğu her ne kadar KGF’de bulunuyor olsa da, KGF’ye yapılan aktarımlarda “işletme hesabı” nın bakiyesi dikkate alındığından komisyon tahsilatlarının tamamlanmaması kurum bütçesinden KGF’ye daha fazla aktarım yapılması sonucunu doğurmaktadır.

Hazine destekli kefalet verilmesi karşılığında KGF tarafından yararlanıcılardan tahsil

edilmesi gereken kefalet komisyon tutarlarının tahsilatına ilişkin sorunların geçen yıllar raporlarında da yer aldığı, konuya ilişkin gelişme kaydedildiği ancak tahsilatın tam olarak sağlanamadığı anlaşıldığından söz konusu komisyon alacağının tahsilatının sağlanmasına yönelik çalışmaların daha etkin bir biçimde yapılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, 30.04.2019 tarihi itibarıyla toplam 123.605.523.00 TL komisyon tahsilatı sağlandığı ve bu tutarın 104.691.169,74 TL'sinin Bakanlık payı olarak Bakanlık hesaplarına aktarıldığı,

Söz konusu komisyonların tahsiline ilişkin sorumluluğun, Hazine destekli kredi kefalet sistemine ilişkin mevzuat ile KGF A.Ş.'ye verildiği, bu kapsamda, KGF A.Ş. tarafından komisyon alacağının tahsili için düzenli olarak bankalara gecikmeli komisyonlara ait raporlamalar iletilmekte olup, maksimum tahsilat sağlanmasına yönelik çalışmaların devam ettiği, bu çerçevede, KGF A.Ş. tarafından 20/06/2019 tarihi itibarıyla 31/12/2017 öncesi tahakkuk etmiş ve henüz tahsil edilmemiş 448 adet firmaya ait 602 adet komisyon bulunduğu ve 20/06/2019 tarihli kur üzerinden toplam, 1.496.986,28 TL komisyon alacağı bulunduğu,

KGF A.Ş.'nin sözü edilen çalışmalarına ek olarak, Bakanlık ile KGF A.Ş. arasında 11/05/2018 tarihinde ve sonrasında imzalanan protokollere “İşbu Protokol kapsamında yararlanıcılara yapılacak olan kredi tahsisinde önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş komisyon borcunun bulunmaması şartı aranır. Kurum kredi verenlerle yapacağı Protokollerle bu şartın yerine getirilmesini sağlamakla yükümlüdür.” hükmü eklenerek 11/05/2018 tarihinden sonra verilecek kefaletlerden yararlanacak işletmelerin varsa komisyon borcunu ödemesinin zorunlu hale getirildiği, bu hüküm ile bulgu konusu komisyonların tahsilinin etkinleştirilmesinin sağlandığı, ayrıca, Bakanlık tarafından KGF A.Ş.'ye yönelik resmi yazılarla komisyonların tahsiline ilişkin yapılan çalışmalar ve raporlar talep edilerek sürecin gözetim ve takibini daha etkin bir şekilde yürütmeye yönelik çalışmaların yapıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Bakanlık ile KGF arasında imzalanan 11.05.2018 tarihli Protokole eklenen “...yararlanıcılara yapılacak olan kredi tahsisinde önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş komisyon borcunun olmaması şartı aranır...” hükmü ile önemli bir adım atılmışsa da 20.06.2019 tarihi itibarıyla 31.12.2017 öncesi tahakkuk etmiş ve henüz tahsil edilmemiş 448 adet firmaya ait 602 adet komisyon bulunmakta olup, (20.06.2019 tarihli kur üzerinden) 1.496.986,28 TL tutarında komisyon alacağı bulunmaktadır.

Kamu idaresi cevabında söz konusu komisyonların tahsiline ilişkin sorumluluğun

KGF'ye verildiği ifade edilmişse de, komisyon tahsilatlarının tamamlanmaması Bakanlık bütçesinden KGF'ye aktarılan tutarın artması sonucunu doğurduğundan komisyon alacaklarının tahsilinin etkin bir biçimde yapılması bütçe yükünü azaltacaktır.

Hazine destekli kefalet verilmesi karşılığında KGF tarafından yararlanıcılardan tahsil edilmesi gereken kefalet komisyon tutarlarının tahsilatına ilişkin sorunların geçen yıllar raporlarında da yer aldığı, konuya ilişkin gelişme kaydedildiği ancak tahsilatın tam olarak sağlanamadığı anlaşıldığından söz konusu komisyon alacağının tahsilatının sağlanmasına yönelik çalışmaların daha etkin bir biçimde yapılması gerekmektedir.

BULGU 16: Kredi Garanti Fonunun Yükümlülüklerinin ve Hazine Adına Yürüttüğü İş ve İşlemlerin Denetiminin ve Takibinin Etkin Yapılamaması

Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar ile Bakanlık ve Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF) arasında imzalanan protokollerde belirlenen yükümlülüklerin ve Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin KGF tarafından (Hazine adına) yürütülen iş ve işlemlerin denetiminin ve takibinin etkin yapılmadığı görülmüştür.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un Geçici 20'nci maddesi gereğince, finansman imkânlarını geliştirmek ve kredi sisteminin etkin işlemesine katkı sağlamak amacıyla firmalara kredi garantisi veren kredi garanti kurumlarına 25 milyar Türk lirasına kadar nakit kaynak aktarmaya ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye Bakan; Müsteşarlık bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine 25 milyar Türk lirasına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Aynı maddede nakit kaynak ve/veya özel tertip Devlet iç borçlanma senedi aktarılabilecek kredi garanti kurumlarının belirlenmesine, aktarılabilecek kaynağın kullandırılmasına ve 25 milyar Türk lirası dayanak gösterilerek tutarın 10 katını aşmamak üzere bu kurumlarca verilebilecek kefaletin bakiye tutarına ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulunca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu maddeye dayanılarak 14/7/2009 tarihli ve 2009/15197sayılı BKK, 25/2/2015 tarihli ve 2015/7331 sayılı BKK, 31/10/2016 tarihli ve 2016/9538 sayılı BKK ile Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar yürürlüğe konulmuş ve garanti kurumlarına Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. BKK ile yürürlüğe giren bu Usul ve Esaslarda, Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin genel usul ve esasların ayrıntılarının kredi garanti kurumları ile Müsteşarlık

arasında imzalanacak protokolle belirleneceği, Müsteşarlıkça talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi kredi garanti kurumlarının Müsteşarlığa vermekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu mevzuat uyarınca (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ile ülkemizde faaliyet gösteren tek kredi garanti kuruluşu olan KGF arasında değişik tarihlerde düzenlenen protokollerde, Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin usul ve esasların ayrıntıları düzenlenmiş, KGF'nin görev ve sorumlulukları, Hazine desteğinin kullanılmasına ilişkin ilkeler, kefalet değerlendirme ve tahsis sürecinde uyulması gereken kurallar belirlenmiştir.

Yapılan incelemelerde söz konusu süreçte KGF tarafından Hazine adına yürütülen iş ve işlemler ile yükümlülüklerinin denetimi ve takibinin etkin yapılmadığına ilişkin aşağıda belirtilen hususlar tespit edilmiştir.

a) Hazine Kontrolörleri Kurulunca Kredi Garanti Fonunda yapılan denetimin gecikmeli yapılması nedeniyle etkisinin azalması

Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar'a dayanılarak (Mülga) Hazine Müsteşarlığı ile KGF arasında 22.01.2018 tarihinde imzalanan Protokol'ün "Denetim ve Yaptırım" başlıklı 11'inci maddesinde; Hazine Kontrolörleri Kurulunun yılda en az bir defa KGF'nin protokol kapsamındaki yükümlülüklerini denetleyeceği ve bir rapor hazırlayacağı, raporlarda KGF'nin Müsteşarlık tarafından sağlanan desteği yerinde kullanmadığının tespit edilmesi halinde ilgili mevzuat gereği yasal işlemlerin başlatılacağı belirtilmiştir. Bu tarihten önce imzalanan protokollerde de aynı hüküm yer almaktadır.

KGF'nin 2013-2018 yılları arası iş ve işlemlerine ilişkin Hazine Kontrolörleri Kurulunun denetim raporlarına bakıldığında 2018 yılı sonu itibarıyla 2013-2018 yıllarına ilişkin yalnızca 2013, 2014 ve 2015 yılı denetim raporlarının tamamlanarak makama sunulduğu, çıkan raporların da gecikmeli olarak tamamlandığı tespit edilmiştir. Örneğin KGF'nin 2015 yılı iş ve işlemlerine ait rapor 25.12.2018 tarihinde tamamlanmıştır.

Yasal çerçevenin sıklıkla değişmesi, gecikmeli olarak tamamlanan denetim raporlarının yol gösterici olmasına da engel olmaktadır. Örneğin, Hazine Kontrolörleri Kurulunun son düzenlediği rapor olan KGF'nin 2015 yılı iş ve işlemlerine ilişkin raporunun tamamlanmasına kadar geçen sürede, 2015/7331 sayılı Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı,

2015/8310 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişmiştir. Ardından 2016/9538 sayılı Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Karar ile usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir. Yeniden düzenlenen bu usul esaslar ise 2017/9969 sayılı Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair BKK ve 2017/11177 Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair BKK ile iki kez daha değişmiştir. Benzer şekilde, denetim yılımız olan 2018 yılında Bakanlık (Müsteşarlık) ile KGF arasında imzalanan Protokol ise 9 defa değişikliğe uğramıştır.

Yasal çerçevenin sıklıkla değişmesi karşısında Hazine Kontrolörleri Kurulu denetiminin gecikmeli olarak yapılması denetimin etkinliğini azaltmaktadır. Bu nedenle, Hazine Kontrolörleri Kurulu denetiminin sonuçlandırılmasında yaşanan gecikmenin önüne geçilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekir.

b) KGF tarafından Hazine adına yürütülen iş ve işlemlerin takibinin sağlanması için erişime açık bir veri tabanının oluşturulmaması

(Mülga) Hazine Müsteşarlığı ile KGF arasında 22.01.2018 tarihinde imzalanan Protokol'ün "Veri Tabanı" başlıklı 12'nci maddesinde; KGF'nin Protokol kapsamında sağlanan Hazine kefaletinin kredi verenlere tahsisi, kullandırımının izlenmesi, BKK hükümlerinin uygulanması, kredi verenlerce Hazine kefaletinin firmalarca kullandırılması ve ilgili bilgilerin işlenmesini sağlamak üzere ayrı bir veri tabanı oluşturacağı ve bu veri tabanı kısıtlama olmaksızın (Mülga) Müsteşarlığın erişimine açık olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede Bakanlığın erişimine açık bir veri tabanının KGF tarafından oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanacak Hazine Desteğine İlişkin Usul ve Esaslar ile Müsteşarlık ve KGF arasında imzalanan protokollerde Hazine tarafından sağlanacak desteğe ilişkin KGF'nin görev ve sorumlulukları, Hazine desteğinin kullandırılmasına ilişkin ilkeler, kefalet değerlendirme ve tahsis sürecinde uyulması gereken kurallar belirlenmiştir. KGF tarafından belirtilen düzenlemelere uygun iş ve işlem yapıp yapılmadığının takip edilebilmesi için Bakanlığın erişimine açık bir veri tabanının oluşturması önem arz etmektedir.

Erişime açık bir veri tabanı olmaması nedeniyle, KGF tarafından veya KGF adına bankalar tarafından yapılan iş ve işlemler takip edilememektedir. KGF uygulama sonuçlarına

ilişkin aylık ve üç aylık raporu, üç aylık mali tablolarını, aylık destek ve işletme hesapları ile ilgili işlemlere ilişkin bilgileri Bakanlığa vermektedir. Ancak bu bilgiler Hazine adına yapılan iş ve işlemlerin takibi için yeterli değildir.

Hazine destekli krediler kapsamında KGF'nin yükümlülükleri ve Hazine adına yürüttüğü iş ve işlemlerin etkin ve sağlıklı takibinin yapılabilmesini teminen Protokol hükümlerine uygun olarak Bakanlık erişimine açık bir veri tabanının kurulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle,

a) Hazine Kontrolörleri Kurulunca Kredi Garanti Fonunda yapılan denetimin gecikmeli yapılması nedeniyle etkisinin azalmasına ilişkin olarak;

Bulguda bahsi geçen Bakanlar Kurulu Kararlarında yapılan değişikliklerin, Hazine destekli kredi garanti sistemine ve fonun işleyişine yönelik idari tasarruflar/düzenlemeler içermekte olup, söz konusu değişiklikleri içerecek şekilde protokollerin de güncellendiği, Hazine Kontrolörleri Kurulu tarafından gerçekleştirilen denetimlerde söz konusu mevzuat değişikliklerinin dikkate alındığı, Kredi Garanti Fonu 2016 yılı işlemlerine ilişkin incelemelerde ön bilgi ve belge temini yapılarak denetim çalışmalarına başlandığı, 2017 yılı işlemleri kapsamındaki incelemelere ise Temmuz 2019 tarihinde başlanılmasının planlandığı ve incelemelerin 2019 yılı içerisinde tamamlanmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir.

b) KGF tarafından Hazine adına yürütülen iş ve işlemlerin takibinin sağlanması için erişime açık bir veri tabanının oluşturulmamasına ilişkin olarak ise;

Bakanlık ve KGF A.Ş. arasında veri tabanına doğrudan erişim sağlanarak raporlama yapılabilmesine yönelik önceki yıllarda teknik düzeyde çalışmalara başlandığı, bu kapsamda, Bakanlığın KGF A.Ş.'yi muhatap 23/11/2017 tarih ve 28381 sayılı yazısında veri paylaşımına ilişkin raporlama talep edilmiş olup, KGF A.Ş.'nin 05/12/2017 tarih ve 28381 sayılı cevabi yazısında, Bakanlıkça kullanılmakta olan şifreli elektronik veri aktarım sisteminin KGF A.Ş.'ye bildirilmesi halinde ihtiyaç duyulan verilerin paylaşılabilceğinin belirtildiği, buna yönelik olarak 02/02/2018 tarihinde Bakanlıkta, 19/06/2018 tarihinde ise KGF A.Ş.'de bilgi işlem personelinin katılımı ile bu konuda toplantılar gerçekleştirildiği, ancak, hukuki (kişisel verilerin korunması gibi) ve teknik (yazılımsal) sebeplerle bu çalışmaların halen tamamlanamamış olup konuya ilişkin sürecin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak

a) Hazine Kontrolörleri Kurulunca Kredi Garanti Fonunda yapılan denetimin gecikmeli yapılması nedeniyle etkisinin azalmasına ilişkin olarak;

Bulguda bahsi geçen Bakanlar Kurulu Kararlarında yapılan değişikliklerin, Hazine destekli kredi garanti sistemine ve fonun işleyişine yönelik idari tasarruflar/düzenlemeler içermekte olup, söz konusu değişiklikleri içerecek şekilde protokollerin de güncellendiği, Hazine Kontrolörleri Kurulu tarafından gerçekleştirilen denetimlerde söz konusu mevzuat değişikliklerinin dikkate alındığı ifade edilmiş ancak bulgu konusu olan gecikmeye ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır.

Mevzuattaki ve buna bağlı olarak protokollerdeki değişikliklerin denetimlerde dikkate alındığı belirtilmişse de değişikliklerin sıklığı, denetimlerdeki gecikme nedeniyle denetim sırasında yapılan kontrollerin de değişmesine, dolayısıyla her anlamda denetimin etkinliğinin azalmasına sebep olmaktadır.

Denetim sonuçlarının geç ortaya konmasının, denetimin etkinliğini azalttığı aşikar olup kurum cevabında KGF'nin 2017 yılı iş ve işlemlerine ilişkin raporun 2019 yılı Temmuz ayında başlanılmasının planlandığı ve incelemelerin 2019 yılı içerisinde tamamlanmasının öngörüldüğü, yani 2017 yılı öncesi iş ve işlemlerine ilişkin raporlardan daha hızlı sonuçlanacağı ifade edilmiştir. Aynı ifadeden henüz bu konuya ilişkin bir çalışmanın yapılmadığı da anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, Hazine Kontrolörleri Kurulu denetiminin sonuçlandırılmasında yaşanan gecikmenin önüne geçilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

b) KGF tarafından Hazine adına yürütülen iş ve işlemlerin takibinin sağlanması için erişime açık bir veri tabanının oluşturulmamasına ilişkin olarak ise;

Bakanlık ve KGF A.Ş. arasında veri tabanına doğrudan erişim sağlanarak raporlama yapılabilmesine yönelik önceki yıllarda teknik düzeyde çalışmalara başlandığı, bu kapsamda, Bakanlığın KGF A.Ş.'yi muhatap 23/11/2017 tarih ve 28381 sayılı yazısında veri paylaşımına ilişkin raporlama talep edilmiş olup, KGF A.Ş.'nin 05/12/2017 tarih ve 28381 sayılı cevabi yazısında, Bakanlıkça kullanılmakta olan şifreli elektronik veri aktarım sisteminin KGF A.Ş.'ye bildirilmesi halinde ihtiyaç duyulan verilerin paylaşılabilceğinin belirtildiği, buna yönelik olarak 02/02/2018 tarihinde Bakanlıkta, 19/06/2018 tarihinde ise KGF A.Ş.'de bilgi

işlem personelinin katılımı ile bu konuda toplantılar gerçekleştirildiği, ancak, hukuki (kişisel verilerin korunması gibi) ve teknik (yazılımsal) sebeplerle bu çalışmaların halen tamamlanamamış olup konuya ilişkin sürecin devam ettiği ifade edilmiştir.

Protokol hükümlerine uygun olarak Bakanlığın erişimine açık bir veri tabanı oluşturulmasına yönelik çalışmaların bir an önce tamamlanarak, KGF'nin yükümlülükleri ve Hazine adına yürüttüğü iş ve işlemlerin etkin ve sağlıklı takibinin yapılabilmesinin temin edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 12.0	Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	N Yılı 2018	N Yılı 2018
AKTİF HESAPLAR		PASİF HESAPLAR	
1 DÖNEN VARLIKLAR	2.079.941.870,76	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8.331.888.879,28
10 HAZİR DEĞERLER	81.254.276,66	32 FAALİYET BORÇLARI	6.221.576.208,38
100 KASA HESABI	1.222.134,72	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	14.055.133,08
101 ALINAN ÇEKLER HESABI	8.497.285,23	325 NAKİT TALEP VE TAHSİSLERİ HESABI	6.204.593.459,39
102 BANKA HESABI	83.117.099,99	329 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	2.927.615,91
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-15.097.973,95	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	2.036.260.514,88
105 DÖVİZ HESABI	418.495,80	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	79.120.448,15
106 DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-14.300,45	333 EMANETLER HESABI	1.957.140.066,73
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	3.111.555,62	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	72.302.162,01
11 MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	121.506,67	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	484.432,38
111 ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI HESABI	5.000,00	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İD. ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	31.262.595,43
117 MENKUL VARLIKLAR HESABI	116.506,67	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	40.555.124,20
12 FAALİYET ALACAKLARI	1.731.521.829,54	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	207.360,18
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	19.047.585,35	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	207.360,18
121 GELİRLERDEN TAKİP ALACAKLAR HESABI	10.008.397,27	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	1.172.282,87
125 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	22.994.188,22	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	1.172.282,87
127 DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	1.679.471.678,70	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	170.360,96
14 DİĞER ALACAKLAR	180.019.040,17	397 SAYIM FAZLALARI HESABI	170.360,96
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	180.019.040,17	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	25.548.872,70
15 STOKLAR	14.225.871,66	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	2.330.897,08
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	11.890.702,53	408 UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	2.330.897,08
157 DİĞER STOKLAR HESABI	2.335.169,12	43 DİĞER BORÇLAR	255.415,01
16 ÖN ÖDEMELER	72.578.222,28	430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	255.415,01
162 BÜTÇE DİŞİ AVANS VE KREDİLER HESABI	72.578.222,28	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	22.552.595,71
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	221.123,79	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	22.552.595,71
197 SAYIM NOKSANLARI HESABI	221.123,79	48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	409.964,90
		480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	409.964,90

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 12.0	Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	Yılı : 2018
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2018
2 DURAN VARLIKLAR	2.073.872.735.837,73	
22 FAALİYET ALACAKLARI	1.068.370.110,77	
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	831.634,55	
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	4.381.014,35	
227 DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	1.093.157.461,87	
23 KURUM ALACAKLARI	2.465.402.166,54	
232 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	2.465.402.166,54	
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	2.070.138.667.399,45	
250 ARAZI VE ARSALAR HESABI	1.815.172.011.795,95	
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	42.955.544.931,30	
252 BİNALAR HESABI	263.318.201.475,12	
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	13.342.989,30	
254 TAŞITLAR HESABI	19.033.959,78	
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	242.870.666,73	
257 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-51.719.300.545,01	
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	136.812.126,28	
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	2.935,90	
260 HAKLAR HESABI	196.134.898,32	
264 ÖZEL MALİYETLER HESABI	17.002,54	
268 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-196.149.054,96	
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	393.025,07	
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR	40.983.395,74	
297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR HESABI	932,20	
299 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-40.591.302,87	
AKTİF TOPLAMI	2.075.752.677.508,49	
Bilanço Dipnotları :		
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	627.360.770,26	
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	627.360.770,26	
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HESABI	25.590.306,40	
913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HESABI	25.590.306,40	
920 GİDER TAHHÜTLERİ HESABI	190.738.628,57	
921 GİDER TAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	190.738.628,57	
940 DEĞERLİ KAĞIT AMBARLARI HESABI	569.632.530,36	
942 ZİMMEYLE VERİLEN DEĞERLİ KAĞITLAR HESABI	183.363.093,98	
944 YOLDAKİ DEĞERLİ KAĞITLAR HESABI	2.131.621,23	
945 DEĞERLİ KAĞIT İŞLEMLERİ HESABI	755.127.245,59	
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	834.446.110,19	
PASİF HESAPLAR		
5 ÖZ KAYNAKLAR	2.067.395.439.756,51	
50 NET DEĞER	-458.706.941.440,24	
500 NET DEĞER HESABI	-458.706.941.440,24	
51 DEĞER HAREKETLERİ	697.988.157.132,35	
519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	697.988.157.132,35	
57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	2.821.825.289.676,18	
570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	2.821.825.289.676,18	
58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-577.047.892.588,84	
580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-577.047.892.588,84	
59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-216.363.173.022,94	
591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUÇU HESABI (-)	-216.363.173.022,94	
PASİF TOPLAMI	2.075.752.677.508,49	

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 12.0	Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	Yıl : 2018
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	834.446.110,19	
990 KİRAYA VER, İRTİFAK HAK TESİS ED MADDİ DURAN VAR KAY DEĞ HES	597.398.976,95	
993 MADDİ DURAN VARLIKLARIN KİRA VE İRTİFAK HAKKI GEL HESABI	552.607.791,69	
998 DİĞER NAZİM HESAPLAR HESABI	584.823.553,67	
999 DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	1.734.830.322,31	

Ayşe Berrin Dikmelik
Ayşe Berrin DİKMELİK
Strateji Geliştirme Başkanı

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 12.0		Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ	Carı Yılı (N)	
630		GİDERLER HESABI	265.867.638.373,31	
630 01		Personel Giderleri	1.688.145.850,70	
630 01 01		Memurlar	1.612.931.570,76	
630 01 02		Sözleşmeli Personel	22.081.021,11	
630 01 03		İşçiler	43.427.937,25	
630 01 04		Geçici Personel	6.582.928,39	
630 01 05		Diğer Personel	3.122.393,19	
630 02		Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	263.845.597,30	
630 02 01		Memurlar	251.753.859,30	
630 02 02		Sözleşmeli Personel	3.839.148,69	
630 02 03		İşçiler	7.131.638,98	
630 02 04		Geçici Personel	1.021.798,32	
630 02 99		Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları	99.152,01	
630 03		Mal ve Hizmet Alım Giderleri	550.083.803,75	
630 03 01		Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	8.558,67	
630 03 02		Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	99.426.991,28	
630 03 03		Yolluklar	34.904.154,79	
630 03 04		Görev Giderleri	304.083.997,23	
630 03 05		Hizmet Alımları	103.154.134,42	
630 03 06		Temsil ve Tanıtım Giderleri	821.024,06	
630 03 07		Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım	3.923.482,19	
630 03 08		Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	3.759.000,85	
630 03 09		Tedavi ve Cenaze Giderleri	2.460,26	
630 05		Carı Transferler	224.131.917.502,87	
630 05 01		Görev Zararları	44.354.361.504,35	
630 05 02		Hazine Yardımları	82.491.568.807,03	
630 05 03		Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	834.211.320,61	
630 05 04		Hane Halkına Yapılan Transferler	505.745.606,00	
630 05 06		Yurtdışına Yapılan Transferler	1.259.140,72	
630 05 08		Gelirden Ayrılan Paylar	95.944.771.124,16	
630 07		Sermaye Transferleri	7.451.901.613,59	
630 07 01		Yurtiçi Sermaye Transferleri	7.451.901.613,59	
630 11		Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	390.134.672,75	

Ekonomik Kodlar		GELİRİN TÜRÜ	Ekonomik Kodlar	Carı Yılı (N)
600		GELİRLER HESABI		49.719.693.086,13
600 01		Vergi Gelirleri		211.781.499,53
600 01 01		Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler		149.549.527,54
600 01 02		Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler		0,00
600 01 03		Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri		6.988.989,91
600 01 04		Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergi		0,00
600 01 05		Damga Vergisi		51.758.560,26
600 01 06		Harçlar		3.484.421,82
600 01 09		Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler		0,00
600 03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri		4.160.324.175,92
600 03 01		Mal ve Hizmet Satış Gelirleri		24.118.815,97
600 03 02		Malların Kullanma veya faaliyette bulunma izni ge		64.798,03
600 03 04		Kurumlar Hasılatı		89.392,25
600 03 05		Kurumlar Karları		1.803.385.602,65
600 03 06		Kira Gelirleri		2.315.279.813,77
600 03 09		Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri		7.385.753,25
600 04		Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler		1.104.289,11
600 04 01		Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar		146,19
600 04 02		Merkezi Yönetim Bütçesine Dahil İdarelerden Alınan		7.020,21
600 04 03		Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar		256.213,35
600 04 04		Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışla		703.356,21
600 04 05		Proje Yardımları		137.553,15
600 04 06		Özel Gelirler		0,00
600 05		Diğer Gelirler		5.348.341.013,31
600 05 01		Faiz Gelirleri		80.459.575,66
600 05 02		Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar		4.095.116.821,67
600 05 03		Para Cezaları		93.372.952,12
600 05 09		Diğer Çeşitli Gelirler		1.079.391.663,86
600 06		Sermaye Gelirleri		147.589,10
600 06 03		Menkul Kıymet ve Varlık Gelirleri		147.589,10
600 11		Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri		39.993.987.775,16
600 11 01		Doviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur		10.488,69
600 11 03		Stokların Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Farklar		18,94

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 12.0		Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	Yılı : 2018						
Ekonomik Kodlar		GİDERİN TÜRÜ	Carı Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Carı Yıl (N)			
630	11	01	Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumsuz Ku	600	11	04	Maddi Duran Varlıkların Değerlenmesinden Oluşan Olumlu Fark.	39.993.716.813,16	
630	11	03	Stokların Değerlenmesinden Oluşan Olumsuz Farklar		600	11	08	Kur Değişikliği Dışındaki Değ ve Mik Değişiml Kaynak. Gelir	169.900,56
630	11	04	Kur Değişikliği Dışındaki Değer ve Miktar Değişimi	389.075.157,97	600	11	99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	90.553,81
630	11	08	Kur Değiş.Dışında Değer ve Mik Değiş. Kaynaklanan Giderler	1.562,50	600	25		Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel	14.006.744,00
630	11	99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	1.025.781,23	600	25	01	Gen ButKap Kamu İdBedelsiz Olarak Al Mali Olmayan VEİEd Gel	13.788.370,22
630	12		Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	178.588.115,40	600	25	02	Özel ButKap Kamu İd Bedelsiz Ol Al Mali Olmayan VEİEd Gel	210.332,08
630	12	01	Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklan	16.620.954,69	600	25	03	Düz ve Den Kur Bedelsiz Olarak Alınan Mali OlmayanVEİEd Gel	1.170,01
630	12	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinde	85.307.431,86	600	25	04	Sosyal Güv Kur Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel	3,58
630	12	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin Ret	65.830.929,02	600	25	05	Mahallî İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel	6.868,11
630	12	05	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	9.748.167,80	600	25		İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	215.227.735,76
630	12	06	Sermaye Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.080.632,03	610				
630	13		Amortisman Giderleri	30.414.423.745,16	610	00		İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	7.975.399,42
630	13	01	Maddi Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	30.394.227.048,55	610	00	00	İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	7.975.399,42
630	13	02	Maddi Olmayan Duran Varlıkların Amortisman Giderle	20.066.133,22	610	01		Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kay	46.867.670,17
630	13	03	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	130.563,39	610	01	01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	45.829.896,09
630	14		İlk Madde ve Malzeme Giderleri	16.786.049,36	610	01	03	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	28.730,54
630	14	01	Kırtasiye Malzemeleri	9.020.687,05	610	01	05	Damga Vergisi	605.610,64
630	14	02	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	102.340,24	610	01	06	Harçlar	203.432,90
630	14	03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	118.305,26	610	03		Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kay	21.695.578,07
630	14	04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	3.515.883,98	610	03	01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	1.184.260,04
630	14	05	Temizleme Ekipmanları	1.700.302,62	610	03	02	Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni ge	1.135.450,84
630	14	06	Giyecek, Mefruşat ve Tuvalet Malzemeleri	573.597,51	610	03	04	Kurumlar Hasılatı	525,44
630	14	07	Yiyecek	13.354,25	610	03	05	Kurumlar Karları	2.089.356,85
630	14	08	İçecek	64.474,89	610	03	06	Kira Gelirleri	17.285.624,00
630	14	09	Canlı Hayvanlar	768,05	610	03	09	Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	360,90
630	14	10	Zirai Maddeler	18.943,84	610	04		Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin Ret	119.905.631,41
630	14	12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	750.426,16	610	04	06	Özel Gelirler	119.905.631,41
630	14	13	Yedek Parçalar	374.984,01	610	05		Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	17.631.399,81
630	14	14	Nakil Vastatıları Lastikleri	35.443,11	610	05	01	Faiz Gelirleri	328.100,49
630	14	15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	90.483,07	610	05	02	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	933.078,68
630	14	17	Basınçlı Ekipmanlar	11.154,08	610	05	03	Para Cezaları	2.488.390,95
630	14	99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	394.901,24	610	05	09	Diğer Çeşitli Gelirler	13.881.829,69
630	15		Karşılık Giderleri	3.822.476,65	610	05			
630	15	04	Küdem Tazminatı Karşılıkları	3.822.476,65					

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 12.0		Adı : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Carl Yılı (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Carl Yılı (N)
630 20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	4.565.867,38	610 06	Sermaye Gelirlerinden Ret ve İade	1.352.056,88
630 20 01	Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	412.259,44	610 06 01	Taşınmaz Satış Gelirleri	1.352.056,88
630 20 02	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	1.749.026,21			
630 20 03	Kurum Alacaklarından Silinenler	2.404.581,73			
630 25	Kamu İdarelerine Ol Devr Mali Olmayan Varlıklardan Kay Gid	13.514.867,12			
630 25 01	Genel Bütçe Kap. Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var Kay Gid	13.118.723,77			
630 25 02	Özel Bütçe Kap. Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var Kay Gid	174.029,55			
630 25 03	Düz ve Den Kurumlarına Bedelsiz Olarak Dev Var Kay Gid	131.947,38			
630 25 04	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Bedelsiz Olarak Dev Var Kay Gid	6.503,58			
630 25 05	Mahallî İdarelere Bedelsiz Olarak Dev Var Kay Gid	83.662,84			
630 30	Proje Kapsamında Yapılan Carl Giderler	39.548.081,76			
630 30 06	Proje Kapsamında Yapılan Carl Giderler	39.548.081,76			
630 99	Diğer Giderler	720.360.129,52			
630 99 94	Hazine Tasınmazlarının Satışından Mahallî İdarelere Paylar	24.470.117,38			
630 99 95	Tarım Alan Satışlarından Vakıflar Genel Müdürlüğü Payı	1.713.101,05			
630 99 96	Tarım Alan Satış İndirimi	67.390.705,45			
630 99 97	2/B Satışlarından Vakıflar Genel Müdürlüğü Payı	14.999.250,91			
630 99 98	2/B Satış İndirimi	415.845.871,24			
630 99 99	Yukarıda Tanımlanmayan Diğer Giderler	195.941.083,49			

NET GELİR TOPLAMI : 49.504.465.350,37

GİDERLER TOPLAMI : 265.867.638.373,31

GİDERLER TOPLAMI (A)	265.867.638.373,31				
GELİRLER TOPLAMI (B)	49.719.693.086,13				
İNDİRİM : İADE/İSKONTO TOPLAMI (C)	215.227.735,76				
		NET GELİR (D= B- C)	49.504.465.350,37	FAALİYET SONUCU D- A	-216.363.173.022,94

Ayşe Berrin DİKMELİK

Strateji Geliştirme Başkanı

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 7.82

Adı : HAZİNE MÜSTESARLIĞI

Yılı : 2018

AKTİF HESAPLAR		PASİF HESAPLAR	
	N Yılı 2018		N Yılı 2018
1 DÖNEN VARLIKLAR	66.876.754.616,01	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	154.419.666.373,64
10 HAZİR DEĞERLER	36.297.096.283,95	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	78.492.654.898,51
100 KASA HESABI	2.028.860,33	304 CARİ YILDA ÖDENECEK TAHVİLLER HESABI	72.288.807.121,88
102 BANKA HESABI	17.512.592.707,40	305 BONOLAR HESABI	5.495.173.473,17
104 PROJE ÖZEL HESABI	638.151.403,67	309 KISA VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	708.674.103,46
105 DÖVİZ HESABI	18.144.319.240,71	31 KISA VADELİ DİŞ MALİ BORÇLAR	33.003.612.389,19
108 DİĞER HAZİR DEĞERLER HESABI	4.071,84	310 CARİ YILDA ÖDENECEK DİŞ MALİ BORÇLAR HESABI	33.003.612.389,19
11 MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR	73.847,47	32 FAALİYET BORÇLARI	150.262.179,22
117 MENKUL VARLIKLAR HESABI	73.847,47	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	150.262.179,22
12 FAALİYET ALACAKLARI	17.646.368,07	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	3.620.010.834,53
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	16.548.133,94	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	27.493,00
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	1.098.234,13	333 EMANETLER HESABI	23.669.507,00
13 KURUM ALACAKLARI	28.661.322.902,75	335 TEK HAZİNE KURUMLAR HESABINDAN BORÇLAR HESABI	1.338.885.232,26
130 DİŞ BORCUN İKRAZINDAN DOĞAN ALACAKLAR HESABI	994.490.666,63	339 RİSK HESABI	2.257.428.602,27
132 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	2.144.615.027,36	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	3.519,42
137 TAKİPTEKİ KURUM ALACAKLARI HESABI	25.522.217.208,76	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İD ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	3.519,42
14 DİĞER ALACAKLAR	384.332,02	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	1.552.203,68
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	384.332,02	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	1.552.203,68
15 STOKLAR	506.299,48	38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	39.151.570.549,09
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	506.299,48	380 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	2.452.629.522,96
16 ÖN ÖDEMELER	5.245.410,06	381 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	36.698.941.026,13
162 BÜTÇE DİŞ AVANS VE KREDİLER HESABI	5.245.410,06	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.060.101.637.061,90
18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	1.892.099.769,58	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	511.321.688.642,53
180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	1.796.333.435,24	404 TAHVİLLER HESABI	508.357.941.002,43
181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	95.766.334,34	409 UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	2.963.747.640,10
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	2.379.402,63	41 UZUN VADELİ DİŞ MALİ BORÇLAR	446.096.503.247,57
194 TEYİTSİZ DOĞRUDAN DİŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI HESABI	2.379.402,55	410 DİŞ MALİ BORÇLAR HESABI	446.096.503.247,57
197 SAYIM NOKSANLARI HESABI	0,08	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	7.477.507,27
		472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	7.477.507,27
		48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	102.675.967.664,53
		480 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	7.045.513.207,54
		481 GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	95.630.454.456,99

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 7.82	Adı : HAZİNE MÜSTESARLIĞI	Yılı : 2018	
AKTİF HESAPLAR		N Yılı 2018	N Yılı 2018
2 DURAN VARLIKLAR		185.499.805.134,82	
21 MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR		75.965.666,10	
217 MENKUL VARLIKLAR HESABI		75.965.666,10	
22 FAALİYET ALACAKLARI		13.595,94	
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI		13.595,94	
23 KURUM ALACAKLARI		17.493.826.549,83	
230 DIŞ BORÇUN İKRAZINDAN DOĞAN ALACAKLAR HESABI		10.777.487.012,11	
232 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI		2.310.076.217,46	
239 DİĞER KURUM ALACAKLARI HESABI		4.406.263.320,26	
24 MALİ DURAN VARLIKLAR		141.688.207.063,74	
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI		45.963.804.877,06	
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYE		141.601.666.106,87	
242 DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER H		80.000,00	
247 SERMAYE TAHHÜTLERİ HESABI (-)		-45.889.844.572,21	
248 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR HESABI		900.660,00	
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR		76.008.329,52	
252 BİNALAR HESABI		78.123.739,02	
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI		78.655.390,47	
254 TAŞITLAR HESABI		1.789.422,47	
255 DEMİRBAŞLAR HESABI		20.371.936,73	
257 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-102.933.417,47	
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI		1.258,30	
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		636.784,12	
260 HAKLAR HESABI		10.042.607,23	
268 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-9.405.823,11	
28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLAR		6.167.485.486,46	
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HESABI		6.155.686.838,10	
281 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI		11.778.648,36	
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR		-318.340,89	
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR		2.973.898,93	
299 BİRİKİMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		-3.292.039,82	
AKTİF TOPLAMI		232.376.559.750,83	
Bilanço Dipnotları :			
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI		3.637.804,32	
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI		3.637.804,32	
930 VERİLEN GARANTİLER HESABI		97.621.639.655,69	
931 VERİLEN GARANTİLER KARŞILIĞI HESABI		97.621.639.655,69	
PASİF HESAPLAR			
5 ÖZ KAYNAKLAR		-982.144.743.684,71	
50 NET DEĞER		-448.660.149.598,50	
500 NET DEĞER HESABI		-448.660.149.598,50	
51 DEĞER HAREKETLERİ		13.619.854.475,08	
519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI		13.619.854.475,08	
57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI		38.205.155.135,75	
570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI		38.205.155.135,75	
58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI		-357.691.132.249,79	
580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)		-357.691.132.249,79	
59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI		-227.618.471.447,25	
591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUÇU HESABI (-)		-227.618.471.447,25	
PASİF TOPLAMI		232.376.559.750,83	

TABLO 1.12 BİLANÇO

Kurum Kodu : 7.82	Adı : HAZİNE MÜŞTƏŞARLIĞI	Yıl : 2018
932 VERİLENTAAHHÜT BELGELERİ HESABI	57.297.628.659,47	
933 VERİLEN TAAHHÜT BELGELERİ KARŞILIĞI HESABI	57.297.628.659,47	
934 BORÇ ÜSTLENİM TAAHHÜTLERİ HESABI	79.511.446.400,99	
935 BORÇ ÜSTLENİM TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	79.511.446.400,99	
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	2.411.725,15	
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	2.411.725,15	
950 KULLANILACAK DIŞ KREDİLER HESABI	16.467.966.612,54	
951 KREDİ ANLAŞMALARI HESABI	16.467.966.612,54	
954 RISK HESABI ALACAKLARI HESABI	4.793.654.289,50	
955 RISK HESABI ALACAKLARI KARŞILIĞI HESABI	4.793.654.289,50	
956 GEN BÜTÇE DIŞI İDARELER TEY DOĞRUDAN DIŞ PR KREDİ KUL HESABI	98.175.273,32	
957 GEN BÜTÇE DIŞI İDARELER DOĞRUDAN DIŞ PR KREDİ KUL BİL HESABI	98.175.273,32	
998 DİĞER NAZİM HESAPLAR HESABI	57.648.402.765,42	
999 DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	57.648.402.765,42	

Ayşe Berrin Dikmelik
Ayşe Berrin DİKMELİK
Strateji Geliştirme Başkanı

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 7.82		Adı : HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI	Yılı : 2018		
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yılı (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yılı (N)
630	GİDERLER HESABI	426.547.876.371,96	600	GELİRLER HESABI	198.931.643.144,87
630 01	Personel Giderleri	117.333.160,05	600 01	Vergi Gelirleri	29.220.171,13
630 01 01	Memurlar	75.279.758,78	600 01 01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	12.879.578,57
630 01 02	Sözleşmeli Personel	33.346.587,30	600 01 03	Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	12.552.653,69
630 01 03	İşçiler	4.846.490,31	600 01 05	Damga Vergisi	3.787.938,87
630 01 05	Diğer Personel	3.860.323,66	600 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	18.729.773.642,53
630 02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	16.033.138,49	600 03 01	Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	5.601,15
630 02 01	Memurlar	11.178.297,59	600 03 03	KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	18.728.996.359,92
630 02 02	Sözleşmeli Personel	3.903.554,61	600 03 04	Kurumlar Hasılatı	111.349,61
630 02 03	İşçiler	951.122,29	600 03 05	Kurumlar Karları	0,00
630 02 99	Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları	164,00	600 03 06	Kira Gelirleri	660.331,85
630 03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	825.974.191,47	600 04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	292.593,08
630 03 01	Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	375.942.000,00	600 04 03	Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar	0,01
630 03 02	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	4.842.857,28	600 04 04	Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışla	292.593,07
630 03 03	Yolluklar	4.410.099,04	600 04 06	Özel Gelirler	0,00
630 03 04	Görev Giderleri	1.209.661,80	600 05	Diğer Gelirler	17.192.567.408,83
630 03 05	Hizmet Alımları	435.666.564,83	600 05 01	Faiz Gelirleri	8.166.630.255,57
630 03 06	Temsil ve Tanıtma Giderleri	172.759,57	600 05 02	Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	4.156.877.935,42
630 03 07	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım	3.530.413,77	600 05 03	Para Cezaları	59.870,41
630 03 08	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	163.042,67	600 05 09	Diğer Çeşitli Gelirler	4.868.999.347,43
630 03 09	Tedavi ve Cenaze Giderleri	36.792,51	600 06	Sermaye Gelirleri	1.617.766,20
630 04	Faiz Giderleri	130.539.640.176,97	600 06 03	Menkul Kıymet ve Varlık Gelirleri	1.617.766,20
630 04 02	Diğer İç Borç Faiz Giderleri	108.179.726.455,82	600 11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	162.977.730.030,85
630 04 03	Dış Borç Faiz Giderleri	20.516.620.765,62	600 11 01	Döviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumlu Kur	14.533.270.715,94
630 04 04	İskonto Giderleri	1.678.627.545,40	600 11 02	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değer. Oluşan Olumlu Farklar	686.394,00
630 04 07	Kira Sertifikası Giderleri	164.665.410,13	600 11 06	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsl Borç Stokundaki Azalış	118.548.226.599,75
630 05	Cari Transferler	12.812.338.233,59	600 11 07	Kur Değişikliği Nedeni. Döviz Cinsinden Alacaklardaki Artış	18.921.949.839,30
630 05 01	Görev Zararları	8.855.129.697,69	600 11 08	Kur Değişikliği Dışındaki Değ. ve Mik. Değişimi Kaynak. Gelir	36.944.212,52
630 05 02	Hazine Yardımları	19.200.000,00	600 11 99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	10.936.652.269,34
630 05 03	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	11.270.920,00	600 25	Kamu İd Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan VEİEd Gel	441.542,25
630 05 04	Hane Halkına Yapılan Transferler	3.553.122.822,45	600 25 01	Gen BütKap Kamu İdBedelsiz Olarak Alı Mali Olmayan VEİEd Gel	441.542,25
630 05 06	Yurtdışına Yapılan Transferler	373.614.813,45	610	İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	2.238.220,16
630 07	Sermaye Transferleri	3.203.205.339,97			

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 7.82		Adı : HAZİNE MÜSTESARLIĞI		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar	GİDERİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Cari Yıl (N)
630 07 01	Yurtiçi Sermaye Transferleri	2.991.358.879,39	610 01	Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kay	2.201.767,75
630 07 02	Yurtdışı Sermaye Transferleri	211.846.480,58	610 01 01	Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	2.201.767,75
630 11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	277.135.877.248,40	610 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kay	6.154,71
630 11 01	Doviz Mevcudunun Değerlenmesinde Oluşan Olumsuz Ku	12.064.062.848,57	610 03 06	Kira Gelirleri	5.154,71
630 11 02	Menkul Kıymet ve Varlıkların Değerli. Oluşan Olumsuz Fark.	272.164,00	610 04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin Ret	59,64
630 11 06	Kur Değişikliği Nedeniyle Döviz Cinsli Borç Stokundaki Artış	246.762.796.681,95	610 04 06	Özel Gelirler	59,64
630 11 07	Kur Değs. Nedeniyle Döviz Cinsinden Alacaklar.	9.884.665.725,06	610 05	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	31.238,06
630 11 08	Kur Değiş. Dışında Değer ve Mik. Değiş. Kaynaklanan Giderler	16.600.492,55	610 05 09	Diğer Çeşitli Gelirler	31.238,06
630 11 99	Diğer Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	8.407.479.336,27			
630 12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	449.890.479,05			
630 12 01	Vergi Gelirlerinin Ret ve İadesinden Kaynaklan	449.805.392,39			
630 12 03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin Ret ve İadesinde	83.156,86			
630 12 04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin Ret	0,00			
630 12 05	Diğer Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklanan Gid	1.929,80			
630 14	İlık Madde ve Malzeme Giderleri	1.042.982,91			
630 14 01	Kırtasiye Malzemeleri	329.728,90			
630 14 02	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malzeme	12.847,60			
630 14 03	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	7.663,99			
630 14 04	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	850,49			
630 14 05	Temizleme Ekipmanları	85.680,30			
630 14 06	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiyeye Malzemeleri	209.596,85			
630 14 07	Yiyecek	23,76			
630 14 08	İçecek	1.362,06			
630 14 12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	218.020,59			
630 14 13	Yedek Parçalar	168.430,74			
630 14 99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	8.777,63			
630 20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	1.444.697.984,40			
630 20 02	Kişilerden Alacaklardan Silinenler	1.439.880.946,15			
630 20 03	Kurum Alacaklarından Silinenler	4.817.038,25			
630 25	Kamu İd Bedelsiz Ol Devr Mali Olmayan Varlıklardan Kay Gid	472.302,02			
630 25 01	Genel Bütçeye Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Dev Var KayGid	472.302,02			
630 30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	719.572,45			

NET GELİR TOPLAMI : 198.929.404.924,71

TABLO 1.13 FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Kurum Kodu : 7.82		Adı : HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI		Yılı : 2018	
Ekonomik Kodlar	GİDERİM TÜRÜ	Carî Yılı (N)	Ekonomik Kodlar	GELİRİN TÜRÜ	Carî Yılı (N)
630 30 06	Proje Kapsamında Yapılan Carî Giderler	719.572,45			
630 99	Diğer Giderler	651.542,19			
630 99 99	Yükanda Tanımlanmayan Diğer Giderler	651.542,19			
GİDERLER TOPLAMI :		426.547.876.371,96			
GİDERLER TOPLAMI(A)		426.547.876.371,96			
GELİRLER TOPLAMI(B)		198.931.643.144,87			
İNDİRİM İADE/İSKONTO TOPLAMI (C)		2.238.220,16			
		NET GELİR (D= B- C)	198.929.404.924,71	FAALİYET SONUCU D- A	
				-227.618.471.447,25	

Ayşe
Ayşe Berin DİKMELİK
Strateji Geliştirme Başkanı

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Değer Artıcı Nitelikteki Harcamaların İlgili Taşınmaz Hesaplarına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	2018 yılı içerisinde değer artırımcı nitelikteki harcamaların, ilgili taşınmaz hesaplarına kaydedildiği görülmüştür.
4749 sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Hibe Anlaşmalarının ve Kullanımlarının Muhasebeleştirilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	4749 sayılı Kanun kapsamında yapılan hibe anlaşmaları ve kullanımları 14.11.2018 tarihi itibarıyla muhasebe kayıtlarına alınarak bulgunun gereği yerine getirilmiştir.
Hazine Destekli Kefalet Verilmesi Karşılığında Yararlanıcılardan Tahsil Edilmesi Gereken Kefalet Komisyonlarının Kredi Garanti Fonu A.Ş. Tarafından Takip ve Tahsilatının Etkin Bir Biçimde Yapılmaması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Doğrudan Gider Kaydedilmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	24 Nisan 2018 tarihinden itibaren Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemine geçilmiş olup, söz konusu sistemde muhasebe kayıtları otomatik olarak kaydedilmektedir.

Konvertibl Olmayan Yabancı Paraların Hazine Müsteşarlığı Hesaplarında Atıl Olarak Beklemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	4749 sayılı Kanunun 16'ncı maddesine eklenen fıkra ile söz konusu paraların idaresine ilişkin düzenleme yapılmış olup, bu düzenleme ile Konvertibl olamayan yabancı paralardan banknotların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, madeni paraların ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne haftalık dönemler itibarıyla gönderileceği hüküm altına alınmıştır. Bakanlıkça yapılacak olan işlemler takip edilecektir.
Uluslararası Kuruluşlara Katkı Taahhütlerinin Sermaye Taahhütleri Hesabında İzlenmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Afrika Kalkınma Fonu (AfKF), Asya Kalkınma Fonu (AsKF) ve Uluslararası Kalkınma Birliği'ne (IDA) tevdi edilen bakiye taahhütler ile nakde çevrilen taahhütlerin kayıtlı olduğu 240 Mali Kuruluşlara Yapılan Sermayeler Hesabı ile 247 Sermaye Taahhütleri Hesabında yer alan tutarlar bu hesaplardan çıkarılarak 25.05.2018 tarihi itibarıyla 932 Verilen Taahhüt Belgeleri Hesabının ilgili alt ayrıntı kodlarında kayıt altına alınmıştır.
Yurtdışı Teşkilatına Gönderilen Avansların Süresinde Kapatılmaması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yevmiye Sisteminin Sıra Takip Etmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi kapsamında yapılan değişiklikler sonrası söz konusu husus düzeltilmiştir.
Hazine Müsteşarlığına Tahsisli Taşınmazların Tam ve Doğru Tutarlar ile Muhasebeleştirilmemesi	2017	Yerine Getirilmedi	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Altın Tahvili ve Altına Dayalı Kira	2017	Tam Olarak Yerine	Konuya ilişkin düzeltme 2018 yılı Nisan ayı içerisinde yapılmış, altın tahvili ve

Sertifikaalarında Hatalı Değerleme Yapılması		Getirildi	altına dayalı kira sertifikalarından kaynaklanan yükümlülüklerin doğru değerler üzerinden kayıtlarının yapılması sağlanmıştır.
Altın, Gümüş vb. Menkul Varlıkların Mali Tablolarda Gerçek Değeri ile Gösterilmemesi	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıklarına Yapılan Taşınmaz Devirlerinde Mevzuata Aykırı Uygulamalar Bulunması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Tahsis Edilen Hazine Taşınmazları Üzerinde İlgili Kamu İdaresince Bedel Karşılığı İrtifak Hakkı ve Kiralama İşlemleri Tesis Edilmesi	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Genel Bütçeli İdarelere Tahsisli Kamu Konutlarının Sayısına İlişkin Kayıtların Gerçeği Yansıtmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Genel Tebliğ İle Doğal Gaz Boru Hattı İrtifak Hakkı Bedellerinin Belirlenmesine İlişkin Kanun ve Yönetmelik	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı

Hükümlerine Aykırı Düzenleme Yapılması			Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Yedek Ödeneğin Geçmiş Yıl Gerçekleşmeleri Dikkate Alınmadan Belirlenmesi	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu edilmiş ve 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminde konu edilmiştir.
Muhasebe Birimi Tahsilat Hesabı Bakiyesinin Tek Hazine Tahsilat Hesabına Aynı Gün Aktarılmaması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Kanun Tasarılarının Mali Yüklerinin Strateji Geliştirme Birimleri Tarafından Değerlendirilememesi	2017	Kısmen Yerine Getirildi.	Anayasa değişikliklerinin yürürlüğe girmesiyle birlikte kamu idarelerinin kanun tasarısı taslağı hazırlama görevi sona ermiş olup, milletvekilleri tarafından hazırlanan kanun tekliflerine yönelik mali yük hesabının yapılarak tekliflere eklenmesi hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin takdirlerine uygun olarak konunun yeniden değerlendirilmesi gerektiğinden bulgu konusu yapılmamıştır.
Bakanlık Mali Tablolarının Hazine Taşınmazlarına İlişkin Doğru Bilgi Sunmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Hazine Taşınmazlarına İlişkin Rayiç Bedel Kayıtlarının Sağlıklı Tutulmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı

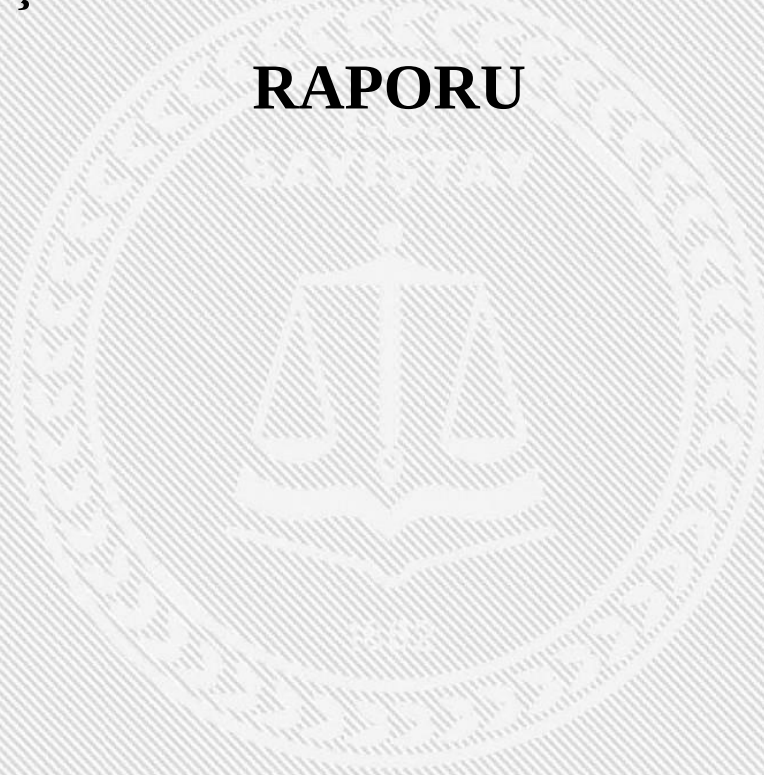
			Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Rayiç Değer Güncellemesinde Ortaya Çıkan Olumlu/Olumsuz Farkların Öz Kaynak Hesapları Yerine Faaliyet Hesaplarında İzlenmesi	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Bakanlık Tarafından Tahsis Edilen Hazine Taşınmazlarına İlişkin Muhasebeleştirme İşlemlerinin Tamamlanmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
2017 Yılı İçinde Edinilen ve Elden Çıkarılan Hazine Taşınmazlarının Muhasebe Kayıtlarının Eksik Yapılması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Taşınmaz Satış Kayıtlarında Taşınmazın Net Değerinin Dikkate Alınmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Kamu İdaresi Payları Hesabı Karşılığında Giderler Hesabının Kullanılmaması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı

			Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Vadesinde Tahsil Edilemeyen Kira ve İrtifak Hakkı Bedellerinin Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında İzlenmemesi	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Ecrimisil Gelirlerinin Mevzuata Uygun Olarak Muhasebeleştirilmemesi	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Diğer Faaliyet Alacakları Hesabının Muhasebe Yönetmeliğine Aykırı Olarak Kullanılması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı ile Yapılan Tahsilatların Banka Hesabına Aktarılmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Bulguya konu uygulama hatalarının giderilmesi ve tekrarının önlenmesi amacıyla 81 İl Valiliği ve Merkez Saymanlık Müdürlüklerine hitaben yazılan 25/05/2018 tarihli ve 90192509-845.99-9023 sayılı yazı yazılmıştır. Mevcut hataların giderilmesine yönelik olarak 109-Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabında bakiyesi olan muhasebe birimleri ile irtibata geçilerek 2017 yılından 2018 yılına devir veren 33 muhasebe birimindeki 109-Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabının bakiyesi 2018 yılı

			içinde düzeltme kaydı ile giderilmiştir.
Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Gerçeği Yansıtması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Genel Bütçe Gelirlerinden Mahalli İdarelere Verilen Paylar Hesabının Taşrada Hatalı Kullanılması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Bakanlık tarafından Yeni Devlet Muhasebesi Yazılımında, “630.5.8.5- Mahalli İdarelere Verilen Paylar” yardımcı hesabının 00007-Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü dışında kayıt yapılması engellendiği belirtilmiştir. 2018 Yılı muhasebe kayıtları üzerinde yapılan çalışmalar neticesinde, belirtilen tarih sonrasında 630.05.08.05 koduna Hazine ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü dışında bir saymanlık tarafından kayıt yapılmadığı ve hesabın amacı dışında kullanılmadığı görülmüştür.
Bakanlığa Ait Olmayan Giderlerin Muhasebeleştirilmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	2018 Yılı muhasebe kayıtları üzerinde yapılan çalışmalarda bu hususa ilişkin tespit bulunmamaktadır.
Emanetler Hesabının Gerçeği Yansıtması	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Emanetlere İlişkin Nemalandırma Gelirlerinin Hatalı Olarak Faaliyet Gelirleri Hesabına	2017		1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı idari yapısında teşkilatlanan Milli Emlak Genel Müdürlüğüne ilişkin bulguların izlemesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını 2018 Yılı

Kaydedilmesi			Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda yer alacaktır.
Satın Alınan Büro ve Kırtasiye Malzemelerinin İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Hazine ve Maliye Bakanlığının merkez ve taşra birimlerinin satınalma suretiyle temin ettikleri tüketim malzemelerinin kayıt altına alınması ve muhasebeleştirilmesine ilişkin uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Bakanlık birimlerine 21/05/2018 tarih ve 535 sayılı Genel Yazı gönderilmiştir. 2018 yılı muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, satın alınan büro ve kırtasiye malzemelerinin 150 hesabına kaydedildiği görülmektedir.
Dönem Sonu İşlemlerinin Eksik Yapılması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
DARPHANE VE DAMGA MATBAASI
DÖNER SERMAYESİ
2018 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	121
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	125
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	126
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	126
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	127
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	127
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	134
8.	EKLER.....	138

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2018 Yılı Özet Bilançosu (TL)	124
Tablo 2: 2016-2017-2018 Yılları Karşılaştırmalı Gelir Tablosu (TL).....	124

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Stoklarda Bulunan Altın ve Gümüşlerin Mali Tablolarda Gerçeğe Uygun Değeriyle Gösterilmemesi ve Altın Stoku Tutulması Nedeniyle Gelir Fazlasının Hazineye Aktarılamaması

2. Yarı Mamul/Mamul Niteliğindeki Altınların İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenmesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin İşletilmesi ile Mali ve İdari İşlemlerin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik Çıkarılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, Hazine ve Maliye Bakanlığının bağlı kuruluşudur. Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü emrine görevlerini yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye tahsis edilmiş ve bu döner sermayeden görevlerin yerine getirilmesi amacı ile gerek duyacağı harcamaları yapmaya Genel Müdürlük yetkili kılınmıştır.

Genel Müdürlük, 1996 sayılı Maliye Vekaleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun çerçevesinde 1983 yılına kadar Maliye Bakanlığının ana hizmet birimi olarak görev yürütmüştür. Hazine birimlerinin 1983 yılında Maliye Bakanlığı bünyesinden ayrılarak Başbakanlığa bağlı Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı haline getirilmesiyle birlikte Genel Müdürlük de anılan Müsteşarlığa bağlanmıştır. Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, 234 sayılı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname gereğince Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığına bağlı, ayrı bütçeli bir genel müdürlük olarak görevini yürütmüştür. Ancak Anayasada yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla 703 sayılı KHK ile 234 sayılı KHK'nın Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün teşkilatlanmasına ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. Genel Müdürlük, Hazine ve Maliye Bakanlığının bağlı kuruluşu olarak 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yapılandırılmıştır.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne ilişkin bölümün 104-115'inci maddelerinde düzenlenmiştir. Genel Müdürlüğe tahsis edilen Döner Sermaye ise 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 116 ve 117'nci maddelerinde tanımlanmıştır.

Genel Müdürlüğün görevleri Kararname'nin 106'ncı maddesinde;

a) Kanunlar gereğince tedavüle çıkarılması kararlaştırılan madeni ufaklık para ve madeni hatıra paraları basmak ve dağıtmak,

b) Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınlarını basmak,

c) Resmî kuruluşlarca hatıra madalyonu mahiyetinde olmayıp belirli amaçlarla belirli kişilere dağıtılan madalyaları imal etmek,

ç) Kıymetli madenlerden ve taşlardan mamul süs ve ziynet eşyalarının kontrollerini

yapmak, ticaretini düzenlemek amacı ile standartlar tespit etmek,

d) Resmî mühürleri imal etmek ve resmî mühür sicilini tutarak resmî mühür beratlarını tanzim etmek,

e) Hazinesinin para, madalyon ve madalya arşivini oluşturmak,

f) Her çeşit harç, damga ve cezaevleri yapı pullarını ve değerli kâğıtları basmak, bastırmak ve dağıtmak,

g) Verilecek diğer görevleri yapmak,

olarak belirlenmiştir.

Kararname'nin 117'nci maddesinde Genel Müdürlük emrine, söz konusu bölümde yazılı görevlerin yerine getirilmesi amacıyla, miktarı ilgili mevzuatına göre belirlenmek üzere, sermaye tahsis edilerek bir döner sermaye hesabı tanımlanmış ve Genel Müdürlük bu döner sermayeden görevlerin yerine getirilmesi amacı ile gerek duyacağı harcamaları yapmaya yetkili kılınmıştır.

Dolayısıyla Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü ikili bütçe yapısına sahiptir. Genel Müdürlük, Kararname'nin 106'ncı maddesinde sayılan görevlerini yerine getirilmesi amacıyla Bakanlık bünyesinde Genel Bütçeden ve Döner Sermaye Hesabından gerek duyulan harcamaları yapmaktadır. Ancak görevlerin yerine getirilmesi amacı ile gerek duyulacak makina ve demirbaş alımı, bina ve tesis yapımı ile ilgili olarak Döner Sermayeden yapılacak harcamalar için Bakanlıktan izin alınması gerekmektedir. Bu yolla edinilen gayrimenkuller Döner Sermayeye tahsis edilmek kaydıyla Hazine adına tescil edilmektedir.

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Genel Müdürlük, Genel Müdür ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiridir ve Genel Müdürlük hizmetlerinin mevzuata, plan ve yıllık programlara uygun olarak verilen direktifler doğrultusunda yönetmekle, Genel Müdürlük faaliyet alanına giren konularda, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

Genel Müdürlüğün hizmet birimleri şunlardır:

a) Darphane Dairesi Başkanlığı,

- b) Damga Matbaası Dairesi Başkanlığı,
- c) Uygulama Dairesi Başkanlığı,
- ç) Personel Dairesi Başkanlığı,
- d) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- e) Döner Sermaye Saymanlığı.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesine göre Genel Müdürlüğe görevlerin yerine getirilmesi amacıyla sermaye tahsis edilerek bir döner sermaye hesabı tanımlanmıştır. Dolayısıyla Döner Sermayenin, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünden ayrı bir teşkilat yapısı bulunmamaktadır.

Hazine Müsteşarlığı bağlı kuruluşu olan Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünde yılsonu itibarıyla maaşları Genel Bütçeden ödenen 123 memur, ücretleri Döner Sermaye Hesabından ödenen 224 işçi olmak üzere toplam 347 personel istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Genel Müdürlüğe 234 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tahsis edilen döner sermaye 20.000,00 TL olup, bu miktar 92/3614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 40.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. Ayrıca 234 sayılı KHK'nın 16'ncı maddesi (4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesi) uyarınca döner sermayeden elde edilen ve her yılsonunda kullanılmayan gelirin tahsis olunan sermayeye eklenmesi suretiyle, Döner Sermayenin mevcut sermayesi toplam 80.000,00 TL'ye ulaşmıştır.

Döner Sermayenin mali işlemleri 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirilmektedir. Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uyarınca Tekdüzen Hesap Planı ve Muhasebe Sistemi uygulanmaktadır. Döner Sermayenin muhasebe hizmetleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 116'ncı maddesi gereğince Döner Sermaye Saymanlığı tarafından yürütülmektedir.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Döner Sermayesinin 80.000,00 TL sermayesi olup 2018 yılı bilançosunun toplam aktif büyüklüğü 243.619.645,88 TL dir. Döner Sermaye Hesabının 2018 yılı özet bilançosu aşağıdadır.

Tablo 22: 2018 Yılı Özet Bilançosu (TL)

Aktif (Varlıklar)	31.12.2018	Pasif (Kaynaklar)	31.12.2018
I. DÖNEN VARLIKLAR	242.869.944,88	I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	37.729.048,86
II. DURAN VARLIKLAR	749.701,0	II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	17.893.050,09
		III. ÖZKAYNAKLAR	187.997.546,93
Aktif (Varlıklar) Toplamı	243.619.645,88	Pasif (Kaynaklar) Toplamı	243.619.645,88

Döner Sermayenin net satışları 466.378.017,71 TL, satışların maliyeti 275.987.958,88 TL olup brüt satış karı 190.390.058,83 TL'dir. Gelir tablosunda yılsonu itibarıyla tahakkuk eden dönem net karı toplamı 113.271.692,29 TL'dir. Döner Sermaye Hesabının 2016-2017-2018 yılları karşılaştırmalı gelir tablosu aşağıdadır.

Tablo 23: 2016-2017-2018 Yılları Karşılaştırmalı Gelir Tablosu (TL)

Açıklama	2016 Yılı Tutarı	2017 Yılı Tutarı	2018 Yılı Tutarı
A. Brüt Satışlar	258.508.727,08	319.546.829,71	466.463.804,29
B. Satış İndirimleri (-)	45.837,42	41.397.203,11	85.786,58
C. Net Satışlar	258.462.889,66	278.149.626,60	466.378.017,71
D. Satışların Maliyeti (-)	130.419.256,34	147.380.732,25	275.987.958,88
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	128.043.633,32	130.768.894,35	190.390.058,83
E. Faaliyet Giderleri	45.823.600,57	51.764.670,59	86.449.045,51
FAALİYET KARI VE ZARARI	82.220.032,75	79.004.223,76	103.941.013,32
F. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir Ve Karlar	2.888.105,10	3.036.395,77	1.474.408,58
G. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar (-)	14.966.443,00	2.818.064,91	9.185,29
H. Finansman Giderleri (-)	0	0	
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	85.108.137,85	79.222.554,62	105.406.236,61
I. Olağan Dışı Gelir Ve Karlar	14.852,39	103.831,86	7.866.462,11
J. Olağandışı Gider Ve Zararlar (-)	351.477,01	0	1.006,43
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	69.805.070,23	79.326.386,48	113.271.692,29
K. Dönem Karı Vergi Ve Diğ.Yas.Yük.Karşılıkları (-)			
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	69.805.070,23	79.326.386,48	113.271.692,29

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 116'ncı maddesine göre; Döner Sermaye Hesabı, maliyet muhasebesine imkân verecek bir muhasebe yönetmeliğine göre tutulması gerekmekte olup Döner Sermaye Saymanlığı, muhasebe işlerini yapmak ve dönem sonu hesaplarını düzenleyerek ilgili mercilere sunmakla görevli kılınmıştır. Her mali yılın bitiminden itibaren 3 ay içinde hazırlanacak bilanço ve ekleri ile bütün gelir ve gider belgeleri denetim için Sayıştay Başkanlığına, bilanço ve eklerin onaylı birer örneği de Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmektedir.

Döner Sermaye bütçe işlemleri, 5018 sayılı Kanunun Geçici 11'inci maddesi uyarınca, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütmektedir. Saymanlığın mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde kurum tarafından geliştirilen Üretim Yönetim Sistemi adlı muhasebe bilgi sistemi kullanılmaktadır. Veriler aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi'ne de aktarılmaktadır. Ancak Üretim Yönetim Sistemi'nin üretime yönelik muhasebe modülünün Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi'ne, entegrasyonu tamamlanamadığından her iki sistemin birlikte kullanılmasına devam edilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- Gelir tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve

malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Stoklarda Bulunan Altın ve Gümüşlerin Mali Tablolarda Gerçeğe Uygun Değeriyle Gösterilmemesi ve Altın Stoku Tutulması Nedeniyle Gelir Fazlasının Hazineye Aktarılamaması

Üretimde kullanılan altın ve gümüş stoklarının, 15 Stok Hesaplarına gerçeğe uygun değerleri yerine idare takdiri ile belirlenen has maden miktarının belirli bir katsayı (altın için 0,20, gümüş için 0,03) ile çarpımı suretiyle bulunan değer (Takdiri Bedel) üzerinden kaydedildiği ve Cumhuriyet altını basımında, müşteriler tarafından getirilen külçe altınların eritilerek üretime dönüştürülmesi sırasında tarifeye bağlı, aynı (altın) olarak elde edilen gelirin gelir hesaplarında muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınları, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 106/b maddesi uyarınca, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından basılmaktadır. Söz konusu altın üretim sürecinde müşteriler tarafından basımı yapılmak üzere getirilen külçe altınlar Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermaye Muhasebe Birimi tarafından 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç, 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabının Kıymetli Maden Emanetleri alt hesabına alacak kaydedilmektedir. Basılan altınlar müşteriye teslim edildiğinde ise söz konusu hesaplar ters kayıt ile kapatılırken üretim maliyetleri karşılığında (Mülga) Hazine Müsteşarlığının 06.07.1998 tarih ve 43126 sayılı onayı ile belirlenmiş olan tarifeye göre bir miktar altın gelir olarak Darphanede kalmakta ve bazı Cumhuriyet altını türleri için altının yanı sıra bir miktar da nakit tahsil edilmektedir. Ayrıca Darphane tarafından basılan hatıra para, madalyon vb. ürünlerde kullanılmak üzere gümüş stoku da bulundurulmaktadır.

Bu süreçte;

A) Müşterilerce teslim edilen külçe altınlar gerçek değeri yerine takdiri bedel üzerinden 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç, 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabına alacak kaydedilmekte ve basılan Cumhuriyet altını müşteriye teslim edilirken aynı hesaplar, tarife karşılığı üretim bedeli olarak alınan altın hariç olmak üzere, ters kayıtla kapatılmaktadır. Altınlar, rayiç değeri yerine, has altın miktarının (gram olarak) 0,20 ile çarpılması sonucu bulunan takdiri bedel üzerinden muhasebeleştirilmektedir. Dolayısıyla stoklarda bulunan altınlar mali tablolarda gerçeğe uygun değeri ile gösterilememektedir.

Yapılan incelemede Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Döner Sermayesi stoklarında 31.12.2018 tarihi itibarıyla 13.757.005,60 gr has altın bulunduğu, aynı tarih itibari ile Borsa İstanbul kıymetli maden verilerine göre 216,67183 TL/gr olan altın fiyatı esas alındığında piyasa değeri (13.757.005,60 gr x 216,67183 TL) 2.980.755.578,67 TL tutarında olan söz konusu altının döner sermaye muhasebe birimine ait bilançoda takdiri bedel üzerinden 0,20 katsayısı ile izlendiğinden sadece 2.751.401,12 TL olarak gösterildiği tespit edilmiştir. Oysa Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesi ve 126'ncı maddesi gereğince stokların maliyet bedeli ile hesaplara alınması gerekmektedir.

15 Stok Hesabının gerçeğe uygun değeri yerine takdiri bedel ile muhasebeleştirilmesi sonucunda 2018 yılı Bilançosunda anılan hesap itibarıyla ile altın kaydından kaynaklı hataya neden olunmuştur.

B) Stoklarda bulunan gümüşler mali tablolarda gerçeğe uygun değeri ile gösterilememektedir.

Yapılan incelemede Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Döner Sermayesi stoklarında 31.12.2018 tarihi itibarıyla 675.419,967 gr has gümüş bulunduğu, aynı tarih itibarıyla Borsa İstanbul kıymetli maden verilerine göre 2,60588 TL/gr gümüş fiyatı esas alındığında piyasa değeri (675.419,967 gr x 2,60588 TL) 17.600.633,82 TL tutarında olan söz konusu gümüşün döner sermaye muhasebe birimine ait bilançoda takdiri bedel üzerinden 0,03 katsayısı ile izlendiğinden sadece 202.625,99 TL olarak gösterildiği tespit edilmiştir. Oysa Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesi ve 126'ncı maddesi gereğince stokların maliyet bedeli ile hesaplara alınması gerekmektedir.

15 Stok Hesabının gerçeğe uygun değeri yerine takdiri bedel ile muhasebeleştirilmesi

sonucunda 2018 yılı Bilançosunda anılan hesap itibarıyla ile gümüş kaydından kaynaklı hataya neden olunmuştur.

C) Cumhuriyet altını basımı sürecinde müşteriler tarafından basımı yapılmak üzere getirilen külçe altınlar emanete alınarak 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç, 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabının Kıymetli Maden Emanetleri alt hesabına alacak kaydedilmektedir. Basılan Cumhuriyet altınları müşteriye teslim edilirken aynı hesaplar, tarife karşılığı üretim bedeli olarak alınan altın hariç olmak üzere, ters kayıt ile kapatılmaktadır. Dolayısıyla tarife gereği, üretim maliyetleri karşılığında müşteriden aynı olarak alınan altınlar için (müşteri altın teslim-iade farkı) 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabı borç, 600 Yurt İçi Satışlar Hesabı alacak kaydı yapılmamakta ve elde edilen gelir muhasebeleştirilmemektedir. Gelir kaydı yapılmadığından 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabı kapatılamamakta ve alacak bakiyesi sürekli olarak artmaktadır. Oysa Yönetmelik'in 338'inci maddesine göre yurt içindeki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen değerlerin 600 Yurtiçi Satışlar Hesabına kaydedilmesi gerekir.

Cumhuriyet altını satışı nedeniyle tarifeye bağlı olarak aynı olarak alınan altınlar için 329 Diğer Ticari Borçlar Hesabı borç, 600 Yurtiçi Satışlar Hesabı alacak kaydı ile gelir kaydı yapılmadığından 2018 yılı Bilanço ve Gelir Tablosunda hataya neden olunmuştur.

D) Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesi, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesinin 3'üncü fıkrasına gereğince (9 Temmuz 2018 öncesi için mülga Teşkilat Kanunu'nda da aynı hüküm mevcuttur) tahsis edilen sermaye tavanına ulaşıldıktan sonra elde edilen kârları hazineye aktarmakla yükümlüdür. Oysa yıllardır süren yukarıda belirtilen muhasebeleştirme usulü nedeniyle (altın ve gümüşlerin gerçek değeri yerine takdiri bedel ile takibi ve Cumhuriyet altını basımı karşılığında müşterilerden elde edilen aynı altın için gelir kaydının yapılmaması) Darphane Döner Sermayesince elde edilen gelirler muhasebeleştirilmemiş dolayısıyla bu gelirler hazineye aktarılamamıştır.

Gelirin hazineye aktarılamamasının nedeni, İdarenin üretime hazır bir biçimde yarı mamul olarak altın rezervi tutmak zorunda olmasından kaynaklanmaktadır. İdare bu suretle piyasanın Cumhuriyet altını taleplerini aynı gün karşılamakta ve geçmiş tecrübeler eşliğinde olası ani bir talep artışına hazırlıklı bulunarak piyasalarda oluşabilecek bir kıtlık rantının önüne geçmektedir. Altın ve gümüş stokunun takdiri bedel yerine gerçek değeri ile muhasebeleştirilmesi durumunda mali tablolarla aktif tarafta stok, pasif tarafta sermaye kalemleri 2.995.582.185,38 TL artacaktır. Bu durumda 2.995.582.185,38 TL'nin sermayeye

eklenmesi veya nakit olarak Hazineye aktarılması gerekecektir. Ancak her iki seçenekte de mevzuata uygunluk bakımından sorunlar bulunması nedeniyle İdare tarafından bir işlem tesis edilememektedir.

Zira ilk olarak, her ne kadar Darphane Damga Matbaası Döner Sermayesine (Mülga) Teşkilat Kanunu'nun (234 sayılı KHK) 16'ncı maddesine göre tahsis edilmiş olan 80.000,00 TL sermaye üst limiti 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesinin 1'inci fıkrası ile 2018 yılı içinde kaldırılmış ve döner sermayeli işletmelerin kurulmasına izin verme ve tahsis edilen sermayeyi belirleme yetkisi 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 221'inci maddesinin ç) bendi ile Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne verilmiş ise de, Bakanlıkların yeniden yapılandırıldığı bu dönemde henüz sermaye tahsisinde değişikliğe gidilememiştir. Önceki yıllarda KHK ile belirtilen sermaye tavanının değiştirilmemesi, 2018 yılı içinde Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile yeniden belirlenen teşkilat ve yetkiler çerçevesinde Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce sermaye tahsisinin artırılmamış olması nedeniyle İdarenin muhasebe işlemlerini düzelterek, oluşacak geliri sermayeye ekleme imkânı olamamıştır.

İkinci olarak ise, mevcut tahsisli sermaye limiti olan 80.000,00 TL aşıldığından, meri mevzuat değişmediği sürece, gelir kaydı yapılacak 2.995.582.185,38 TL'nin kâr olarak hazine hesaplarına aktarılması ve bunun için de altın stokunun büyük kısmının satılması ve nakde çevrilmesi gerekmektedir. Oysa müşteri taleplerinin günü içinde karşılanabilmesi ve talep artışlarının kıtlık rantı yaratmayacak şekilde karşılanabilmesi için dökülmüş ve haddelenmiş durumda, yarı mamul olarak önemli miktarda altın stokunun mevcut olması gerekmektedir. Bu nedenle İdarenin muhasebe işlemlerini düzelterek, oluşacak geliri hazineye aktarma imkânı da olamamıştır.

Konunun çözüme kavuşturulması amacıyla Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne yazılan 14.12.2018 tarih ve 269225217-149-E.17708 sayılı yazıda; altın ve gümüş mevcudunun gerçek değeri ile muhasebeleştirilebilmesi için pasif hesaplarda hangi hesapların kullanılabileceği hususunda mevcut tereddüttün giderilebilmesi ve bazı hesapların kullanılabilmesi konusunda saymanlığa yetki verilmesi talebinde bulunmuş, ancak konunun çözümünün mevzuat değişikliği gerektirmesi nedeniyle bir çözüm temin edememiştir.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü hesaplarında kayıtlı altın stokunun mali tablolarında takdiri bedel yerine gerçeğe uygun değerleri ile gösterilebilmesi için;

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesine göre ilgili mevzuatınca belirlenmesi öngörülen sermayenin, bu konuda yetkili olan Muhasebat ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünce, altın ve gümüşün gerçek değer ile gösterilmesinden kaynaklı artış da dikkate alınarak belirlenmesi ve Döner Sermayeye işletme vasfı kazandırılması,

Sermaye artışı yapılması durumunda artışın Bakanlık mali tablolarında 242 Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler ve 500 Net Değer Hesaplarına da kaydedilmesi,

Üretimin sürekliliği ve kıtlık rantının engellenebilmesi için rezerv tutulacak altın miktarının Bakanlık onayı ile belirlenmesi ve belirlenen rezervin üzerindeki altın stokunun aynı veya nakdi olarak hazineye aktarılması,

Veya tespit edilen rezerv düzeyine ulaşıldığında altın yerine TL olarak tahsilat yapılabilmesi ve bu gelirin Hazineye aktarılabilmesi için aynı (altın) olarak belirlenen mevcut tarifenin TL üzerinden de gelir tahsilatı yapılabilecek şekilde değiştirilmesi,

Veya (genel prensip olan hazineye aktarım muhafaza edilerek) altın rezervinin artışı ve değerlemesi nedeniyle ortaya çıkacak kârın istisnai olarak Bakanlık onayı ile aktarılmaması için mevzuatta düzenleme yapılması,

önerilir.

Kamu idaresi cevabında; 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesinin 3'üncü fıkrası kapsamında kuruma tahsis edilen sermaye tavanına ulaşıldıktan sonra elde edilen kârların düzenli olarak Hazineye aktarıldığı; siparişlerinin bekletilmeksizin zamanında karşılanabilmesi, işçilik maliyetlerinin düşürülmesi ve piyasada kıtlık rantı oluşturulmaması amacıyla Darphanenin yeterli miktarda altın rezervi bulundurması gerektiği; bu rezervi oluşturabilmek için Cumhuriyet altını basımından elde edilen gelirlerin bir kısmı fiziki altın olarak alındığı ve fiziki altın olarak elde edilen bu gelirlerin iz bedeli ile muhasebe kayıtlarında gösterildiği belirtilmiştir.

Geçmiş yıllar öncesine dayanan altının iz bedeli ile kayda alınma uygulamasının, altın stokunun mali tablolarda gerçek değerleri ile gösterilmemesi ve dolayısıyla gayri safi hâsıla ile kâr paylarının değerlendirme farkı kadar eksik ödenmesi sonucunu doğurması bakımından denetim mantığı içinde haklı olarak eleştirildiği ve denetim bulgularına konu edildiği ifade edilmiştir.

Bulguda belirtilen öneriler dikkate alınarak konunun çözümü için “*Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesi stoklarında bulunan kıymetli madenlerin değerlemesinden doğan gelir ve kârların ilgili mevzuatı gereği hesaplanması gereken hazine payı ve diğer kurum payları hesabında dikkate alınmaması ve değerlendirme sonucunda elde edilen bu tutarların tahsis olunan sermaye ile sınırlı olmaksızın sermayeye ilave edilmesi*” yönünde bir mevzuat değişikliği hususunda mutabakat sağlandığı ve mevzuat değişikliği çalışmalarının devam ettiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü hesaplarında kayıtlı altın stokunun mali tablolarda takdiri bedel yerine gerçeğe uygun değerleri ile gösterilebilmesi için kamu idaresince yürütülen mevzuat değişikliği çalışmalarının, bulguda belirtilen öneriler de dikkate alınarak, tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Yarı Mamul/Mamul Niteliğindeki Altınların İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenmesi

Darphane ve Damga Matbaası atölyelerinde işleminden geçerek mamul hale gelen altınların Döner Sermaye Hesabında ilk madde ve malzeme olarak izlendiği görülmüştür.

Cumhuriyet altın sikkeleri ile Cumhuriyet ziynet altınları, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 106/b maddesi uyarınca, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından basılmaktadır. Cumhuriyet altını ve hatıra para basımı için elde bulundurulmuş altınlar 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmektedir. Ancak söz konusu altınların büyük kısmı döküm atölyesine girmiş, dökülerek hadde olarak tutulan, üretim giderlerinden belli oranda pay almış yarı mamul/mamul niteliği taşıyan altınlar olup bunların 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabından çıkartılarak 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabına, mamul hale gelince de 152 Mamuller Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Zira Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 129'uncu maddesine göre Yarı Mamuller-Üretim Hesabı, henüz tam mamul haline gelmemiş ancak ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlenmesi için; 152 Mamuller Hesabı ise, üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hâle gelmiş bulunan mamullerin izlenmesi için ihdas edilmiştir.

Yapılan incelemede Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin 150.71.01.01 İlk Madde ve Malzeme (altın) Hesabında 31.12.2018 itibarıyla kayıtlı tutarın (13.757.005,60 gr altın karşılığı) 2.751.401,12 TL olduğu (ki altının gerçek değeri yerine 0,20 katsayısı

üzerinden takdiri bedel ile izlenmesi sebebiyle aslen hatalıdır), 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ve 152 Mamuller Hesabında ise kayıtlı altın bulunmadığı, oysa 31.12.2018 tarihi itibarıyla alınan Stok Bakiye Grup Raporuna göre mevcut 13.757.005,60 gr altının sadece 1.950.000,00 gr'lık kısmının külçe altın olarak tutulan üretim sürecine girmemiş, ilk madde ve malzeme niteliği taşıyan altın, kalan 11.807.005,60 gr altın ise üretim sürecine girmiş, dökülerek hadde olarak tutulan yarı mamul niteliğinde olan, küçük bir kısmı ise mamul niteliğinde olan altın olduğu tespit edilmiştir.

Darphane altın stokunun önemli bir kısmının, talebi hızla karşılayabilmek amacıyla, eritilmiş ve haddelenmiş bir biçimde yarı mamul ya da mamul olarak tutulduğu anlaşıldığından 11.807.005,60 gr altının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı yerine 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ve ilgisine göre 152 Mamuller Hesabında izlenmemesi sonucunda 2018 Bilançosu bu hesaplar itibarıyla gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; özetle, altın ve gümüş gibi kıymetli madenlerin işlenerek yarı mamul ya da mamule dönüştürüldüğü esnada, diğer malzemelerden farklı olarak, üretim süreçlerinde oluşan hurdanın tamamının tekrar hammadde olarak üretim sürecine girdiği, fiziki hurda ortaya çıkmadığı ve üretim iş ve işlemleri ile muhasebesinin kayda alındığı Üretim Yönetim Sisteminin sadece 150 nolu hesap üzerinden takip ve kontrolü sağlayacak şekilde kurgulandığı belirtilmiştir.

Buna karşılık, istenildiği takdirde, Stok Bakiye Grup Raporu alınarak ilk madde ve malzeme niteliği taşıyan altın ile üretim sürecine giren altın miktarlarının takibi imkânının bulunduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede, söz konusu altınların 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında takibine devam edilmesinin uygun olacağının düşünüldüğü belirtilmiştir.

Sonuç olarak Külçe olarak gelen ve eritilip diğer bazı madenlerle karıştırılarak üretim sürecinde kullanılan altınların tümünün (yarı mamul ve mamul niteliğinde olanlar da dahil) 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında takibine devam edilmesinin uygun olacağı yönündeki kamu idaresi cevabı ve uygulaması Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır. Zira Yönetmelik'in 129'uncu maddesine göre Yarı Mamuller-Üretim Hesabı, henüz tam mamul haline gelmemiş ancak ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlenmesi için; 152 Mamuller Hesabı ise, üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hâle gelmiş bulunan mamullerin izlenmesi için ihdas edilmiştir.

Diğer taraftan mali tabloların paydaşlara doğru bilgi sunabilmesi ve külçe olarak tutulan rezerv niteliğindeki külçe altınların miktarının kamu mali yönetimi karar alıcıları tarafından görülebilir ve izlenebilir olabilmesi için; sertifikalı ve uluslararası kabul gören külçe altınların 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında, üretim sürecinde eritilerek ve saflık oranı değiştirilerek muhafaza edilen ve Darphane rezervinin önemli kısmını oluşturan altınların 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabında, üretim sürecinden çıkarak Cumhuriyet altını olarak muhafaza edilen altınların ise 152 Mamuller Hesabında izlenmesi önem arz etmektedir.

Darphane altın stokunun önemli bir kısmının, talebi hızla karşılayabilmek amacıyla, eritilmiş ve haddelenmiş bir biçimde yarı mamul ya da mamul olarak tutulduğu anlaşıldığından 11.807.005,60 gr altının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı yerine 151 Yarı Mamuller-Üretim Hesabı ve ilgisine göre 152 Mamuller Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin İşletilmesi ile Mali ve İdari İşlemlerin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik Çıkarılmaması

Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin işletilmesi ile mali ve idari işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesi 5 ve 7'nci fıkrası gereği yürürlüğe konması gereken ikincil mevzuat (yönetmelik) çıkarılmamıştır.

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümleri çerçevesinde faaliyet göstermektedir. Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü emrine bu Kanunda yazılı görevlerin yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye tahsis edileceği; Döner Sermaye Saymanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün döner sermaye hesabını maliyet muhasebesine imkân verecek özel muhasebe yönetmeliğine göre tutacağı ve dönem sonu hesaplarını düzenleyerek ilgili mercilere sunacağı anılan Kararname'nin 116 ve 117'nci maddelerinde hüküm altına alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesinin 6'ncı fıkrasında ise Döner Sermayeden karşılanacak satım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesis ve taşıma işlerinin nasıl yapılacağının ilgili mevzuatı çerçevesinde çıkarılacak yönetmelikte belirleneceği ve 7'nci fıkrasında ise Döner Sermayenin işletilmesi ile ilgili her türlü mali ve

idari işlemlerin yürütülmesi ve muhasebe yöntemine ilişkin esas ve usullerin yönetmelikte gösterileceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu hükümler gereği çıkartılması gereken yönetmelik/yönetmelikler çıkarılmamıştır. Dolayısıyla Döner Sermayenin işletilmesi, mali ve idari işlemlerinin yürütülmesi ve muhasebe yöntemine ilişkin esas ve usuller ve döner sermayeden karşılanacak satım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesis ve taşıma işlerinin nasıl yapılacağına ilişkin esas ve usuller belirlenmemiştir.

Bu durum, iş ve işlemlerinin hangi usul ve esaslar üzerinden yürütüleceği, takip edileceği ve denetleneceği konusunda belirsizlik yaratmaktadır. Örneğin, Döner Sermayeye bir sermaye tahsis edilmiş ve 117'nci madde kapsamında faaliyetlerinden bir gelir elde edileceği belirtilmiş olmakla birlikte bir işletme kurulması öngörülmemiş bunun sonucu olarak da faaliyetlerin işletmecilik kapsamında kâr odaklı yürütölüp yürütölmeyeceği belirsiz hale gelmiştir. Bu nedenle gerek Hazine ve Maliye Bakanlığına yapılan madeni para satışlarında gerekse piyasaya Cumhuriyet altını ve hatıra para satışlarında kâr eklenip eklenmeyeceği veya ne oranda eklenebileceği belirlenmemiştir.

Diğer taraftan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun ek 11'inci maddesi, bu kapsamda yürürlüğe konan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Muhasebat Genel Müdürlüğünün görevlerini düzenleyen 221'inci maddesi, Hazineye %15 pay aktarımını da düzenleyen döner sermayeli işletmelere ilişkin 17 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna %1 pay aktarımını düzenleyen 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 18'inci maddesi düzenlemeleri döner sermayeli işletmelere yönelik düzenlemeler olup işletmesi olmayan bir döner sermayenin bu düzenlemelere tabiiyeti, ikincil mevzuat düzenlemesi de yapılmadığından, belirsizdir.

Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin, işletilmesi, mali ve idari işlemlerin yürütölmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesi gereğince yürürlüğe konması gereken ikincil mevzuatın (yönetmelik) düzenlenmesi,

Bu düzenlemede, döner sermayeli işletmelere ilişkin yukarıda belirtilen mevzuat ile uyumun sağlanması bakımından, gerekli görölüyor ise bir işletme kurulması veya döner sermayenin döner sermayeli işletmelere ilişkin mevzuata tabi olduğunun belirtilmesi, gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle, *Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin İşletilmesi ile Mali ve İdari İşlemlerin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik* çalışmasının tamamlandığı, Yönetmelik Taslağının Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde ilgili kurumların görüşüne sunulduğu belirtilmiş ve yeniden gözden geçirilen Taslağın, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesi gereği ilgili süreçler tamamlandıktan sonra yayımlanmak üzere gönderileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 117'nci maddesi gereğince yürürlüğe konması gereken ve kamu idaresi cevabında da hazırlandığı belirtilen *Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin İşletilmesi ile Mali ve İdari İşlemlerin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik* çalışmasının, bulguda belirtilen öneriler de dikkate alınmak suretiyle, tamamlanması uygun olacaktır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

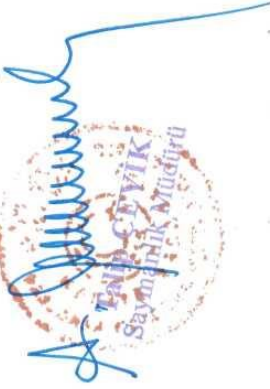
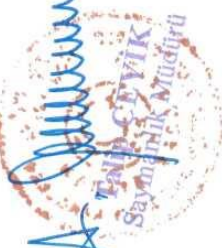
8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ BİLANÇOSU		2018
İşletme Kodu : 07823401	İşletme Adı : Darphane ve Damga Matbaası Genel Md.	
Aktif	Pasif	
1 DÖNER VARLIKLAR	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	37.729.048,86
10 HAZIR DEĞERLER	32 TİCARİ BORÇLAR	21.903.616,97
100 KASA HESABI	320 SATICILAR HESABI	21.560.622,02
102 BANKALAR HESABI	326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	90.924,93
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	329 DİĞER TİCARİ BORÇLAR HESABI	252.070,02
12 TİCARİ ALACAKLAR	33 DİĞER BORÇLAR	243.108,61
120 ALICILAR HESABI	335 PERSONELE BORÇLAR HESABI	243.108,61
123 BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	34 ALINAN AVANSLAR	530.711,38
13 DİĞER ALACAKLAR	340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	530.711,38
135 PERSONELDEN ALACAKLAR HESABI	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	15.046.670,38
*36 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HESABI	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	884.341,79
15 STOKLAR	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	236.231,83
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	362 ÖDENECEK DÖNER SERMAYE YÜKÜMLÜLÜKLERİ HESABI	13.899.505,23
151 YARI MAMULLER - ÜRETİM HESABI	369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	26.591,53
152 MAMULLER HESABI	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	4.941,52
153 TİCARİ MALLAR HESABI	397 SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI HESABI	4.941,52
19 DİĞER DÖNER VARLIKLAR	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	17.893.050,09
195 İŞ AVANSLARI HESABI	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	17.893.050,09
197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HESABI	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	17.893.050,09
198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNER VARLIKLAR HESABI	5 ÖZ KAYNAKLAR	187.997.546,93
2 DURAN VARLIKLAR	50 ÖDENMİŞ SERMAYE	80.000,00
22 TİCARİ ALACAKLAR	500 SERMAYE HESABI	80.000,00
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	52 SERMAYE YEDEKLERİ	74.645.854,64
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	527 DEĞER ARTIŞLARI HESABI	74.645.854,64
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	59 DÖNEM NET KARIZARARI	113.271.692,29
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	590 DÖNEM NET KARI HESABI	113.271.692,29
257 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		
260 HAKLAR HESABI		
267 DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR HESABI		
268 BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)		
	Toplam :	243.619.645,88

Dipnotlar

*900 ALINAN TEMİNATLAR HESABI	27.554.312,31 TL'dir.
*901 ALINAN TEMİNATLAR ALACAKLI HESABI	27.554.312,31 TL'dir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
Sayıştay Başkanı

b) DARPANE VE DAMGA MATBAASI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ GELİR TABLOSU		
	2017	2018
A. BRÜT SATIŞLAR	319.546.829,71	466.463.804,29
1. Yurt içi satışlar	319.546.829,71	466.463.804,29
2. Yurtdışı satışlar	0,00	0,00
3. Diğer gelirler		
B. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	41.397.203,11	85.786,58
1. Satıştan iadeler (-)	41.349.451,11	7.742,02
2. Satış iskontoları (-)	47.752,00	78.044,56
3. Diğer indirimler (-)		
C. NET SATIŞLAR	278.149.626,60	466.378.017,71
D. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	147.380.732,25	275.987.958,88
1. Satılan mamüller maliyeti (-)	147.273.210,27	275.920.843,82
2. Satılan ticari mallar maliyeti (-)	107.521,98	67.115,06
3. Satılan hizmet maliyeti (-)		
4. Diğer satışların maliyeti (-)		
BRÜT SATIŞ KARI VE ZARARI	130.768.894,35	190.390.058,83
E. FAALİYET GİDERLERİ	51.764.670,59	86.449.045,51
1. Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		
2. Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (-)	169.988,09	92.751,16
3. Genel yönetim giderleri (-)	51.594.682,50	86.356.294,35
FAALİYET KARI VE ZARARI	79.004.223,76	103.941.013,32
F. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	3.036.395,77	1.474.408,58
1. İştiraklerden temettü gelirleri		
2. Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri		
3. Faiz gelirleri	2.099.780,88	1.306.261,69
6. Menkul kıymet satış karları		
7. Kambiyo Karları		85.956,92
8. Reeskont Faiz Gelirleri		
9. Faaliyetle ilgili diğer olağan gelir ve karlar	936.614,89	82.189,97
Kıymetli Maden Değer Değişimleri		
G. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	2.818.064,91	9.185,29
1. Komisyon giderleri		
2. Karşılık giderleri	2.755.102,41	
4. Kambiyo Zararları	8.371,93	3.501,06
6. Diğer Olağan Gider ve Zararlar	54.590,57	5.684,23
H. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		
1. Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)		
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	79.222.554,62	105.406.236,61
I. OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	103.831,86	7.866.462,11
1. Önceki dönem gelir ve karları	337,17	3.843.407,86
2. Diğer olağandışı gelir ve karlar	103.494,69	4.023.054,25
J. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		1.006,43
1. Çalışmayan kısım gider ve zararları (-)		
2. Önceki dönem gider ve zararları (-)		
3. Diğer olağandışı gider ve zararları (-)		1.006,43
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	79.326.386,48	113.271.692,29
K. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YAS.YÜK.KARŞILIKLARI (-)		
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	79.326.386,48	113.271.692,29

Kayıtlara uygunluğu tasdik olunur.31.12.2018

 ÜST YÖNETİCİ
 Sadettin PARMAKSIZ
 Genel Müdür

 MUHASEBE YETKİLİSİ
 Talip ÇEVİK
 Saymanlık Müdürü

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Madeni Para Pulu İadesinden Kaynaklı Ticari Alacağın Tahsil Edilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından bir komisyon kurularak inceleme yapılmış ve söz konusu alacak gelir kaydedilerek bulgu konusu husus düzeltilmiştir.
Darphane ve Damga Matbaası Döner Sermayesinin İşletilmesi ile Mali ve İdari İşlemlerin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik Çıkarılmaması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Hazine Müsteşarlığına Yapılan Madeni Para Satışlarında Maliyet Bedeline Eklenen Kârın Yasal Dayanağının Bulunmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	Bakanlığa yapılan madeni para satışlarında maliyet bedeline kâr ilave edilmesine ilişkin 30/12/2004 tarih ve 2004/2922 sayılı Genel Müdürlük Makamı onayı, 21/06/2019 tarih ve 10114 sayılı onay ile yürürlükten kaldırılmıştır.
Stoklarda Bulunan Altınların Mali Tablolarda Gerçek Değeriyle Gösterilmemesi ve Gelir Fazlasının Hazineye Aktarılamaması	2017	Yerine Getirilmedi.	Bu husus 2018 yılı denetiminde tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

Satın Alınan Hazine Mali Altınların Stok Hesaplarında Gösterilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi.	2018 yılı içerisinde söz konusu Hazine malı altınlar stok hesaplarında gösterilerek bulgu konusu husus düzeltilmiştir.
---	------	------------------------------------	--